

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การทูตสาธารณะอิสราเอล:
ข้อคิดสำหรับประเทศไทย

จัดทำโดย นายพรภพ อ่วมพิทยา
รหัส 2009

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 2 ปี 2553
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

**รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)**

เรื่อง การทูตสาธารณะอิสราเอล: ข้อคิดสำหรับประเทศไทย

**จัดทำโดย นายพรภพ อ่วมพิทยา
รหัส 2009**

**หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 2 ปี2553
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา**

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานศึกษาวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ได้หยิบยกการทูตสาธารณะของอิสราเอลขึ้นมาศึกษาเพื่อหาข้อคิดสำหรับประเทศไทย เนื่องจากผู้เขียนรับราชการประจำการอยู่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ และเห็นว่าอิสราเอลเป็นประเทศที่ประสบปัญหาภาพลักษณ์เชิงลบมากที่สุดในลำดับต้น ๆ ของโลกอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่องดินแดนกับปาเลสไตน์ และการยึดครองดินแดนที่ได้มาจากการทำสงครามหกวันในปี ค.ศ. 1967

นับตั้งแต่สงครามเลบานอนครั้งที่สองกับกลุ่ม Hezbollah เมื่อกลางปี ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา อิสราเอลได้ให้ความสำคัญยิ่งขึ้นกับการปรับปรุงการทูตสาธารณะ โดยสถาบัน Samuel Neaman Institute เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ได้ศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะของอิสราเอล ในรายงานฉบับนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาผลการวิจัยของสถาบันดังกล่าวเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงการทูตสาธารณะ จากนั้นจะได้พิจารณาการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อคิดสำหรับการทูตสาธารณะของประเทศไทย

ผู้เขียนได้นำแนวความคิดเรื่อง Soft Power ของศาสตราจารย์ Joseph S. Nye, Jr. มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา มาใช้ในการศึกษาหัวเรื่องนี้ ซึ่งศาสตราจารย์ Nye เป็นผู้ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้ Soft Power เพื่อส่งเสริมต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลในยุคนั้น ซึ่งการทูตสาธารณะเป็นการใช้ Soft Power ของรัฐอย่างหนึ่งในการโน้มน้าวสาธารณชนต่างประเทศให้มีความเห็นคล้อยตามและสนับสนุนหรือไม่คัดค้านการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลผู้ดำเนินการทูตสาธารณะ ซึ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในโลกยุคปัจจุบันที่ประชาชนของรัฐอื่น ตลอดจนผู้เล่นอื่นในสังคมระหว่างประเทศที่ไม่ใช่รัฐซึ่งมีบทบาทมากขึ้นในการต่างประเทศของรัฐ โดยการใช้ Soft Power มีความแตกต่างจากการใช้ Hard Power ของรัฐที่เป็นการใช้กำลังหรือการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างรัฐ นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาแนวความคิดระหว่างการทูตตามจารีตประเพณีและการทูตสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสมรรถนะที่เหมาะสมของบุคลากรที่จะทำหน้าที่ดำเนินการทูตสาธารณะของรัฐ

ในการศึกษาการทูตสาธารณะของอิสราเอลว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ประการใด ผู้เขียนได้ใช้แนวความคิดการบริหารราชการแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในปัจจุบันเพื่อพิจารณาประเมินผลสำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลทั้งในระดับผลผลิต (output) และระดับผลลัพธ์ (outcome) จากการศึกษาพบว่า อิสราเอลได้มีผลผลิตของการทูตสาธารณะอย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลลัพธ์ของการทูตสาธารณะของอิสราเอลแล้ว พบว่าการทูตสาธารณะ

ของอิสราเอลยังไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องมาจากการกระทำและนโยบายของอิสราเอลที่ใช้กำลังจัดการปัญหาที่ปาเลสไตน์บ่อยครั้งโดยไม่รับฟังเสียงคัดค้านและประณามจากสาธารณชนต่างประเทศและประชาคมโลกเท่าที่ควร หรืออาจจะรับฟังแต่ไม่ได้ปฏิบัติ ซึ่งการใช้กำลังต่อปาเลสไตน์เป็นการใช้ Hard Power ซึ่งมักจะทำให้พลเรือนชาวปาเลสไตน์เสียชีวิตหลายคนด้วย ในขณะที่การทูตสาธารณะเป็นการใช้ Soft Power เพื่อดึงดูดใจสาธารณชนต่างประเทศ

ผลการศึกษาการทูตสาธารณะของอิสราเอลเพื่อนำมาเป็นข้อคิดสำหรับประเทศไทย พบว่าประเด็นการทูตสาธารณะของอิสราเอลกับของประเทศไทยไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ประเด็นการทูตสาธารณะของอิสราเอลเป็นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งและการใช้กำลังเป็นหลัก ส่วนกรณีกรณีของประเทศไทยนั้นไม่ได้มีปัญหาความขัดแย้งกับประเทศใดในระดับที่มากและต่อเนื่องยาวนานดังเช่นอิสราเอล ถึงแม้ว่าประเทศไทยก็มีปัญหาภาพลักษณ์บางด้านในเชิงลบก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องที่มีลักษณะอ่อนไหวและเป็นที่สนใจต่อความคิดเห็นของสาธารณชนต่างประเทศน้อยกว่ากรณีของอิสราเอล เนื่องจากภาพลักษณ์เชิงลบของประเทศไทยมักไม่ใช่เรื่องที่มีผลกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศมากนัก อย่างไรก็ตาม การทูตสาธารณะของอิสราเอลก็มีประเด็นที่อาจนำมาเป็นข้อคิดสำหรับการทูตสาธารณะของประเทศไทยได้ตามสมควรเช่นกัน ดังที่ผู้เขียนสรุปไว้ในบทที่ 4

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จะต้องจัดทำขึ้นให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาที่จำกัดตามหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 2 ประจำปี 2553 รายงานฉบับนี้จะไม่อาจสำเร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่ได้รับความกรุณาให้คำแนะนำแนวทางและคำวิจารณ์ที่มีคุณค่าจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเอกอัครราชทูต สุจิตรา หิรัญพฤษฏ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้เขียนขอแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อท่านอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเอกอัครราชทูต สุวิทย์ สิมะสกุล ผู้บรรยายวิชาการทูตเพื่อสาธารณชน และการทูตวัฒนธรรม ในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 2 ซึ่งทำให้เกิดการต่อความคิดในการเขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ สำหรับข้อผิดพลาดใด ๆ (หากมี) เป็นของผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ เอกอัครราชทูตฯ ชัชเวชัย ชาติสุวรรณ และ อัครราชทูต สการ สุทธิประดิษฐ์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ เป็นอย่างสูง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนที่ได้ให้ความกรุณาสับสนุนและอนุญาตให้ผู้เขียนเข้าเรียนหลักสูตรนักบริหารรุ่นที่ 2 รวมทั้งโครงการฝึกอบรมเสริมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (ส.นบส.) โดยท่านทั้งสองต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในระหว่าง ที่ผู้เขียนเข้ารับการฝึกอบรมที่กรุงเทพฯ เป็นเวลาหลายเดือน หากผู้เขียนไม่ได้รับความกรุณาสับสนุนให้เข้าเรียนหลักสูตรนี้ รายงานการศึกษาส่วนบุคคลของผู้เขียนฉบับนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ที่ได้ให้คำแนะนำรูปแบบการจัดพิมพ์รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณนาง Dana Liram-Klibanov ซึ่งช่วยหาข้อมูลเพิ่มเติมบางส่วน ตลอดจนเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ต้องรับภาระงานในระหว่างที่ผู้เขียนเข้ารับการฝึกอบรม

พรภพ อ่วมพิทยา

อัครราชทูตที่ปรึกษา ณ กรุงเทลอาวีฟ

28 กรกฎาคม 2553

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ข้อความคิดและความหมายของการทุดสาธารณะ	2
1.1.1 คำอธิบายเรื่องการทุดสาธารณะ โดยสังเขป	2
1.1.2 การเปรียบเทียบการทุดสาธารณะกับแนวคิดเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน	6
1) การทุดสาธารณะกับการโฆษณาชวนเชื่อ	6
2) การทุดสาธารณะกับการประชาสัมพันธ์สาธารณะ	8
3) การทุดสาธารณะกับการสร้างตราภาพลักษณ์ของประเทศ	9
4) การทุดสาธารณะกับการทุดวัฒนธรรม	10
1.1.3 บทสรุปลักษณะสำคัญของการทุดสาธารณะ	10
1.2 ความสำคัญของการทุดสาธารณะต่ออิสราเอล	11
1.2.1 ที่มาของปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์	12
1.2.2 การประเมินปัญหาภาพลักษณ์ของอิสราเอล	14
1.2.3 บทสรุปความสำคัญของการทุดสาธารณะต่ออิสราเอล	18
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	19
1.4 ขอบเขตและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย	19
1.4.1 ขอบเขตของการศึกษา	19
1.4.2 ระเบียบวิธีการศึกษา	20
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	20
บทที่ 2 แนวคิดทางรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	21
2.1 อำนาจของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับการทุดสาธารณะ	21
2.2 แนวคิดเรื่องการทุดตามจารีตประเพณีกับการทุดสาธารณะ	24

บทที่ 3 ผลการศึกษาการทูตสาธารณะอิสราเอล	27
3.1 กระบวนการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะอิสราเอลของ สถาบัน Samuel Neaman Institute	28
3.2 การทูตสาธารณะอิสราเอลในด้านสารัตถะ	35
3.3 การทูตสาธารณะอิสราเอลด้านวิธีการ	40
3.4 การประเมินผลความสำเร็จของการทูตสาธารณะอิสราเอล	49
3.4.1 ความหมายของคำว่า “ภาพลักษณ์”	49
3.4.2 แนวความคิดในการประเมินผลความสำเร็จ	50
3.4.3 การประเมินผลภาพลักษณ์ของอิสราเอล	50
1) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา ความขัดแย้งกับปาเลสไตน์และปัญหาสันติภาพ ตะวันออกกลาง	51
2) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ และปัญหาสันติภาพ ตะวันออกกลาง	56
2.1) วัดความสำเร็จระดับผลผลิต	57
2.2) วัดความสำเร็จระดับผลลัพธ์	61
3) ประเมินผลความสำเร็จของการทูตสาธารณะต่อ ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในภาพรวม	72
4) ประเมินสาเหตุความบกพร่องของภาพลักษณ์อิสราเอล	75
 บทที่ 4 บทสรุปและข้อคิดสำหรับประเทศไทย	 80
4.1 บทสรุป	80
4.2 ข้อคิดการทูตสาธารณะของอิสราเอลสำหรับประเทศไทย	82
บรรณานุกรม	95
ประวัติผู้เขียน	108

บทที่ 1

บทนำ

การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) มิได้เป็นเรื่องใหม่ในการทูต ศาสตราจารย์ Jan Melissen ตำแหน่ง Director of the Clingendael Diplomatic Studies Programme แห่งสถาบัน The Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’ ณ กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ เห็นว่า เรื่องการทูตสาธารณะอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักเก่าในขบวนการใหม่ เพราะการสื่อสารของทางการที่มุ่งตรงไปยังสาธารณชนของต่างประเทศไม่ได้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแต่อย่างใด การสร้างภาพลักษณ์ การโฆษณาชวนเชื่อ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เรียกกันในสมัยนี้ว่า การทูตสาธารณะเรียกได้ว่ามีความเก่าแก่เกือบจะเท่ากับการทูตทีเดียว¹ อย่างไรก็ตาม หลังจากเหตุการณ์การก่อการร้ายโจมตีสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 (เหตุการณ์ 9/11) ประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ก็ได้หยิบยกเรื่องการทูตสาธารณะสมัยใหม่² (New Public Diplomacy) ขึ้นมาอภิปรายกันอย่างกว้างขวางอีกครั้งหนึ่ง ถึงแม้ว่าสำหรับในกรณีของประเทศอื่นอาจจะมีวาระการทูตสาธารณะในเรื่องที่แตกต่างจากสหรัฐอเมริกาก็ตาม

¹ Jan Melissen 2005. “The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice.” In Jan Melissen, ed. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, Hampshire: Palgrave Macmillan: 3.

² University of Southern California (USC) Center on Public Diplomacy at the Annenberg School ได้อธิบายว่า หลังจากเหตุการณ์ 9/11 ได้มีการพัฒนาแนวความคิดการทูตสาธารณะสมัยใหม่ โดยการขยายแนวความคิดเดิมจากการทูตสาธารณะที่เป็นกิจกรรมดำเนินการโดยรัฐให้มีความกว้างขวางขึ้น โดยรวมเอาผู้เล่นใหม่ ๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actors) รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศที่ไม่ใช่ระดับรัฐบาล (non-governmental organizations) และองค์กรที่อยู่ภายในประเทศ (sub-national actors) หรือแม้กระทั่งบริษัทเอกชน เข้ามาไว้ใน การทูตสาธารณะด้วย นอกจากนี้การทูตสาธารณะสมัยใหม่จะรวมเอาผู้เล่นอื่นที่ไม่ใช่รัฐเข้ามาแสดงบทบาทดำเนินการการทูตสาธารณะด้วยแล้ว การทูตสาธารณะสมัยใหม่ยังใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เป็นพลังสำหรับให้ผู้เล่นที่ไม่ใช่รัฐได้แสดงบทบาทการดำเนินการการทูตสาธารณะ [Online]. Available: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

ในบทความนี้จะเริ่มด้วยการทำความเข้าใจข้อความคิด (concept) และความหมายของการทูต
 สาธารณะ หลังจากนั้นจะศึกษาความสำคัญของการทูตสาธารณะต่ออิสราเอล วัตถุประสงค์ของ
 การศึกษา ขอบเขตและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย และประโยชน์ของการศึกษา ตามลำดับ

1.1 ข้อความคิดและความหมายของการทูตสาธารณะ

ปัจจุบันคำนิยาม “การทูตสาธารณะ” ไม่ได้มีเพียงคำนิยามใดคำนิยามหนึ่งเพียงอย่างเดียว
 แต่มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายไว้หลายแบบ³ ดังนั้น การศึกษาโดยสังเขปถึงตัวอย่างการให้
 ความหมายการทูตสาธารณะของหน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ประกอบกัน พร้อมกับการศึกษา
 แนวความคิดในเรื่องที่มีความใกล้เคียงกันในเชิงเปรียบเทียบ อาทิ การโฆษณาชวนเชื่อ การ
 ประชาสัมพันธ์สาธารณะ (public Affairs) การสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศ (nation-branding)
 และการทูตวัฒนธรรม (cultural diplomacy) ซึ่งหลายแนวคิดเป็นแนวคิดที่มีความคล้ายคลึงกัน
 ในแง่ของการสื่อสารข้อสนเทศและความคิดของประเทศหนึ่งไปยังสาธารณชนต่างประเทศใน
 อีกประเทศหนึ่งเพื่อที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเหล่านั้นต่อประเทศผู้สื่อสารให้เป็นไป
 ในทางบวกหรือตอกย้ำความคิดในทางบวกสำหรับคนที่ขึ้นชอบประเทศผู้สื่อสารอยู่แล้ว น่าจะ
 ช่วยส่งเสริมความเข้าใจข้อความคิดและความหมายของการทูตสาธารณะได้ดีขึ้น

1.1.1 คำอธิบายเรื่องการทูตสาธารณะโดยสังเขป

คำว่า “การทูตสาธารณะ” ซึ่งบางครั้งก็มีผู้ใช้คำว่า “strategic communication” แทน
 คำว่า การทูตสาธารณะ เช่นกัน⁴ ได้มีสถาบันและนักวิชาการได้ให้คำอธิบายไว้อย่าง
 หลากหลาย ในที่นี้จึงขอหยิบยกคำอธิบายบางอันมาเป็นตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

จากการศึกษาของ Public Diplomacy Alumni Association (หรือ United States
 Information Agency Alumni Association) ได้อ้างรายงานผลการศึกษาเรื่องโครงการและกิจกรรม
 ระหว่างประเทศและวัฒนธรรมของ Library of Congress เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการความ
 สัมพันธ์ต่างประเทศของวุฒิสภาสหรัฐอเมริกา ว่า ศาสตราจารย์ Edmund Guillion ซึ่งเป็น
 นักการทูตอาชีพและดำรงตำแหน่งคณบดี Fletcher School of Law and Diplomacy มหาวิทยาลัย
 Tufts สหรัฐอเมริกา ในขณะนั้นได้เป็นผู้ใช้คำ Public Diplomacy ในความหมายร่วมสมัยใน

³ “Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/p/Public~20diplomacy>

⁴ Kristin M. Lord 2010. “Public Engagement 101: What Strategic Communication Is, Isn’t, and Should Be.”

Joint Force Quarterly 56, 6: 6-9.

ปัจจุบัน ในโอกาสการก่อตั้ง Edward R. Murrow Center for Public Diplomacy เมื่อปี ค.ศ. 1965 โดยศาสตราจารย์ Guillion ได้อธิบายว่า การทูตสาธารณะเป็นการสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติของสาธารณชนต่อเรื่องกำหนดและการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยการทูตสาธารณะครอบคลุมถึงมิติต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตของการทูตแบบจารีตประเพณี (traditional diplomacy) และครอบคลุมถึงการสร้างมิตรภาพในต่างประเทศอื่น ๆ ของรัฐบาล การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มเอกชนและกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศหนึ่งกับกลุ่มเอกชนและกลุ่มผลประโยชน์ในอีกประเทศหนึ่ง การรายงานกิจการต่างประเทศและผลกระทบของการต่างประเทศต่อนโยบาย การสื่อสารกันระหว่างบุคคลที่ทำหน้าที่สื่อสารคือระหว่างนักการทูตกับผู้สื่อข่าวต่างประเทศ และกระบวนการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ทั้งนี้ แกนกลางของการทูตสาธารณะคือการไหลข้ามชาติของข้อเสนอแนะและความคิด⁵

หน่วยงาน United States Information Agency (USIA) ได้กล่าวไว้ในคำแถลงภารกิจในการดำเนินงานการทูตสาธารณะของหน่วยงานว่าเป็นการดำเนินการเพื่อที่จะทำความเข้าใจให้ข้อเสนอแนะ และสร้างอิทธิพลต่อสาธารณชนต่างประเทศเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติและเพื่อที่จะขยายการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (dialogue) ระหว่างพลเมืองชาวอเมริกันและสถาบันต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกากับคู่ของตนในต่างประเทศ โดย

- การอธิบายและแก้ต่าง (advocate) ในเรื่องนโยบายของสหรัฐอเมริกาด้วยถ้อยคำที่มีความน่าเชื่อถือและมีความหมายตามวัฒนธรรมของต่างชาติ
- การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกา พลเมืองชาวอเมริกัน ค่านิยม และสถาบันต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา
- การสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและความเข้าใจระหว่างกันโดยวิธีการแลกเปลี่ยนการเขียนของคนและความคิด⁶

รายงาน US Advisory Commission on Public Diplomacy 1991 ได้ให้ความหมายของคำว่า การทูตสาธารณะว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดและข้อเสนอแนะโดยเปิดเผย ... ภารกิจของการทูตสาธารณะต่อโลกเป็นแกนกลางของนโยบายต่างประเทศ และเป็นสิ่งที่จำเป็นอันจะขาด

⁵ “What is Public Diplomacy ?.” [Online]. Available: <http://www.publicdiplomacy.org/1.htm> อนึ่ง Edward R. Murrow เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ United States Information Agency ในสมัยรัฐบาลของประธานาธิบดี John F. Kennedy

⁶ “Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/p/Public~20diplomacy>

มิได้ต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อุดมคติ และบทบาทความเป็นผู้นำในโลก⁷

พจนานุกรมศัพท์ทางการทหารและคำที่เกี่ยวข้องกับการทหาร ค.ศ. 2001 ของกระทรวงกลาโหม สหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายการทูตสาธารณะว่าเป็นกิจกรรมข่าวสารสาธารณะระหว่างประเทศที่ดำเนินการโดยเปิดเผยของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเพื่อที่จะส่งเสริมเป้าประสงค์ของนโยบายด้านการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา โดยการพยายามที่จะทำความเข้าใจให้ข้อมูล และสร้างอิทธิพลต่อผู้ชม ผู้ฟังและผู้อ่านชาวต่างประเทศ ผู้นำมติดินแดน และโดยการขยายการถกแถลงความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างพลเมืองชาวอเมริกันและสถาบันต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกากับคู่ของตนในต่างประเทศ⁸

Lord Carter of Coles (นาย Patrick Carter) ได้ให้ความหมายการทูตสาธารณะในรายงานการทบทวนยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะของสหราชอาณาจักร เมื่อปี ค.ศ. 2005 ว่าเป็นงานซึ่งมุ่งหมายที่จะให้ข้อมูลและหาแนวร่วมจากปัจเจกชนและองค์กรต่าง ๆ ในต่างประเทศเพื่อที่จะทำให้มีความเข้าใจสหราชอาณาจักรดีขึ้นและการมีอิทธิพลในลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะกลางและระยะยาวของรัฐบาลสหราชอาณาจักร⁹

คณะกรรมการ UK Public Diplomacy Strategy Board ได้ให้ความหมาย การทูตสาธารณะว่า เป็นงานซึ่งมุ่งหมายที่จะสร้างอิทธิพลในทางบวกต่อมุมมองของปัจเจกชนและองค์กรต่าง ๆ ในต่างประเทศเกี่ยวกับสหราชอาณาจักร และการเข้าร่วมกับสหราชอาณาจักร เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ในต่างประเทศของรัฐบาลสหราชอาณาจักร ซึ่งรวมถึงโดยการสร้างความสัมพันธ์และความเป็นหุ้นส่วนด้วย¹⁰

นาย John Lillywhite ได้เขียนบทความในเว็บไซต์ของสถาบัน Institute for Cultural Diplomacy ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเบอร์ลิน เยอรมนี ให้ความหมาย การทูตสาธารณะ ว่าเป็นความพยายามของประเทศหนึ่งที่จะจูงใจประชาชนของอีกประเทศหนึ่งว่าประเทศของตนมีเจตนาดีและมี

⁷ <http://www.state.gov/r/adcompd/1995rep.html>

⁸ http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp1_02.pdf

⁹ Ali Fisher 2006. "Public Diplomacy in the United Kingdom." In Javier Noya, ed. *The Present and Future of Public Diplomacy: A European Perspective*, The 2006 Madrid Conference on Public Diplomacy, held by Elcano Royal Institute for International and Strategic Studies: 2.

¹⁰ http://www.fco.gov.uk/Files/kfile/PDStrategyBoard_TORRef.pdf

นโยบายที่เป็นกุศโลบาย ... ความสำคัญลำดับแรกของการทูตสาธารณะคือการสร้างอิทธิพล มิใช่ การให้ความรู้¹¹

ศาสตราจารย์ Jan Melissen ผู้อำนวยการ the Clingendael Diplomatic Studies Programme แห่งสถาบัน The Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’ ณ กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ ได้กล่าวว่า คำจำกัดความที่สั้นที่อาจสื่อสารได้สำคัญของการทูตสาธารณะได้ คือ การทูตสาธารณะคือการทำให้บุคคลอื่นมาขึ้นสนับสนุนข้างเรา การทูตสาธารณะเป็นการสร้างอิทธิพลเหนือความคิดเห็นและทัศนคติของบุคคลอื่น ส่วนบุคคลอื่นที่ยืนอยู่อีกข้างหนึ่งนั้น ก็มีทั้งผู้ที่สามารถเป็นผู้ทวิคูณความเห็นในสังคม และผู้ที่จะเป็นผู้นำในอนาคตหรือผู้ที่มีศักยภาพสูงทางความคิด และรวมทั้งคนธรรมดาสามัญที่สามารถเข้าถึงข้อสนเทศต่าง ๆ ได้โดยตรงด้วย¹²

ศาสตราจารย์ Joseph S. Nye, Jr. แห่ง Kennedy School of Government มหาวิทยาลัย Harvard สหรัฐอเมริกา อธิบายว่า การสื่อสารข้อสนเทศและการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการทูตสาธารณะเท่านั้น การทูตสาธารณะยังเกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาวเพื่อให้เกิดสถานะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยนโยบายของรัฐบาลด้วย¹³ โดยศาสตราจารย์ Nye ได้จำแนกการทูตสาธารณะออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ (1) การสื่อสารประจำวัน ที่จะต้องกระทำอย่างรวดเร็วเพื่อมิให้เกิดช่องว่างให้ผู้อื่นเผยแพร่ข่าวสารที่อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ และมักจะใช้กับการแถลงผลการตัดสินใจทางด้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล มิติแรกนี้ถือเป็นแกนกลางของมิติการทูตสาธารณะทั้งสามมิติและเป็นบทบาทที่รัฐบาลสามารถควบคุมได้มากที่สุด (2) การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งใช้กับจุดยืนนโยบายของรัฐบาลที่จำเป็นต้องสื่อสารต่อผู้อื่นอย่างต่อเนื่องและต้องใช้เวลาเป็นเดือนหรือเป็นปีในการวัดผลความสำเร็จ เช่น นโยบายสนับสนุนการห้ามการแพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ และนโยบายลดสภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก (3) การสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน วัตถุประสงค์ของมิตินี้เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อ

¹¹ John Lillywhite. “Cultural & Public Diplomacy in America, India, China, and Britain.” [Online]. Available: <http://www.culturaldiplomacy.org/culturaldiplomacynews/index.php?aid=440>

¹² Jan Melissen 2006. “Public Diplomacy Between Theory and Practice.” Lecture delivered at the First Madrid Conference on Public Diplomacy at the Spanish Ministry of Foreign Affairs’ Diplomatic School, organized by the Elcano Royal Institute (10 October): 2.

¹³ Joseph S. Nye, Jr. 2004. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs: 8.

อำนาจที่จะรองรับนโยบายของรัฐบาลในอนาคต ซึ่งการทูตสาธารณะมิตินี้จะต้องใช้เวลานานมาก นับสิบปีที่จะวัดผลความสำเร็จ¹⁴

นาย Michael McClellan เจ้าหน้าที่การทูตระดับอาวุโส กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเคยปฏิบัติหน้าที่เป็น Public Affairs Officer ได้ให้ความหมายของการทูตสาธารณะว่า เป็นการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการข่าวสาร วัฒนธรรม และการศึกษาของประเทศผู้ดำเนินการการทูตสาธารณะเพื่อสร้างบรรยากาศให้ประชาชนในประเทศเป้าหมายเกิดความเห็นที่จะสามารถทำให้ผู้นำทางการเมืองของประเทศเป้าหมายตัดสินใจในทางที่สนับสนุนเป้าประสงค์นโยบายต่างประเทศของประเทศผู้ดำเนินการการทูตสาธารณะ¹⁵

หนังสือคำศัพท์ – คำย่อทางการทูตและการต่างประเทศ ของกระทรวงการต่างประเทศ ไทย ให้ความหมายคำว่า “การทูตสาธารณะ” ว่าหมายถึง การดำเนินการทางการทูตแบบหนึ่งเพื่อโน้มน้าวชักจูงให้สาธารณชนและกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของรัฐ ให้มีความชื่นชมและเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระดับประชาชนให้มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้น และประสบความสำเร็จอย่างแนบเนียน โดยจะมีความแตกต่างจากการดำเนินการทางการทูตแบบดั้งเดิมที่เน้นการสื่อสารระหว่างรัฐต่อรัฐ แต่การทูตสาธารณะจะเน้นวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือสื่อมวลชน ในต่างประเทศ หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง อนึ่ง การทูตวัฒนธรรมที่ใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อเชื่อมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนนั้น ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งของการดำเนินงานการทูตสู่สาธารณชน¹⁶

1.1.2 การเปรียบเทียบการทูตสาธารณะกับแนวคิดเรื่องทอล์กส์เคียงกัน

¹⁴ Joseph S. Nye, Jr. 2010. *British Council parliamentary Lecture: Soft Power and Public Diplomacy in the 21st Century*. Lecture delivered at the British Council (20 January): 7.

¹⁵ Michael McClellan 2009. “A Holistic Approach.” *Foreign Service Journal* 86, 10: 35.

¹⁶ สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ 2552. คำศัพท์ – คำย่อทางการทูตและการต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์: 149-150. อย่างไรก็ตาม โทรเลขกระทรวงการต่างประเทศถึงสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ ค่วนที่สุด ที่ 1403/217/2552 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552 ได้แจ้งคำนิยาม Public Diplomacy คือ การเสริมสร้างภาพลักษณ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ภาคประชาชน สื่อมวลชน หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ภาครัฐ เช่น การทำ Road Show การให้สัมภาษณ์สื่อต่าง ๆ การสร้าง Brand ของไทยให้เป็นที่รู้จักในต่างประเทศ หรือการดำเนินกิจกรรมด้านวัฒนธรรม เป็นต้น

1) การทูตสาธารณะกับการโฆษณาชวนเชื่อ

ในระยะเริ่มแรกของการใช้คำว่าทูตสาธารณะออกจะมีลักษณะเหมือนเป็นการใช้คำศัพท์เพื่อให้ฟังดูสละสลวยแทนคำว่าโฆษณาชวนเชื่อ แต่ถึงแม้ว่าคำว่าโฆษณาชวนเชื่อโดยคำศัพท์จะไม่ได้บ่งบอกถึงความจริงหรือความเท็จของข้อสนเทศที่สื่อสารก็ตาม แต่ปัจจุบันการใช้คำว่าทูตสาธารณะในลักษณะเหมือนกับการโฆษณาชวนเชื่อดังกล่าวก็ถือว่าล้าสมัยแล้ว เพราะคำว่าทูตสาธารณะได้รวมองค์ประกอบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นเรื่องการถกแถลงแลกเปลี่ยนเข้าไปด้วย¹⁷ ถึงแม้ว่าผู้ดำเนินการทูตสาธารณะกับผู้ดำเนินการโฆษณาชวนเชื่อจะมีเจตนาเดียวกันก็ตามคือมุ่งจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม

นาย John Brown อดีตเจ้าหน้าที่การทูตสหรัฐอเมริกา ได้เปรียบเทียบการทูตสาธารณะกับการโฆษณาชวนเชื่อไว้ในลักษณะปฏิสัมพันธ์คือ ยิ่งการทูตสาธารณะทำได้ดีเท่าไร ลักษณะที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อก็ยิ่งลดน้อยลงเท่านั้น หรือในทางกลับกัน ยิ่งการโฆษณาชวนเชื่อมีมากเท่าไร ลักษณะความเป็นการทูตสาธารณะก็ยิ่งมีน้อยลงเท่านั้น ดังปรากฏรายละเอียดดังนี้

“ในระดับดีที่สุด การทูตสาธารณะจะ:

- ให้คำอธิบายและคำชี้แจงนโยบายต่างประเทศของชาติและวิถีชีวิตแก่ผู้รับในต่างประเทศด้วยข้อเท็จจริงและเป็นความจริง;
- ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ;
- ฟังและเข้าร่วมการถกแถลง;
- เปิดเผยความสำเร็จของชาติในต่างประเทศ รวมทั้งยึดปฏิบัติตามความเป็นจริง

ในระดับแย่ที่สุด การโฆษณาชวนเชื่อจะ:

- ยัดเยียดข่าวสารด้านตนให้แก่ผู้รับ โดยการตอกย้ำและโดยใช้คำขวัญบ่อยครั้ง;
- วาดภาพสิ่งต่าง ๆ ในโลกให้ดูเหมือนปีศาจ;
- อธิบายประวัติศาสตร์และประเด็นที่มีความซับซ้อนแบบง่ายเกินไป;
- แสดงให้เห็นผิดจากความเป็นจริงหรือการโกหกโดยเจตนา”¹⁸

ทั้งนี้ นาย John Brown ได้แยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างทูตสาธารณะ

¹⁷ “Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/p/Public~20diplomacy>

¹⁸ John Brown. “Public Diplomacy and Propaganda: Their Differences.” [Online]. Available: <http://knol.google.com/k/public-diplomacy-and-propaganda-their-differences#>

กับการโฆษณาชวนเชื่อต่อไปว่า การทูตสาธารณะที่ดีที่สุดบรรลุความน่าเชื่อถือได้ด้วยการนำเสนอข้อเท็จจริงด้วยความระมัดระวัง และการถกเถียงด้วยความไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ในขณะที่การโฆษณาชวนเชื่อที่แย่ที่สุดนั้นบรรลุความน่าเชื่อถือด้วยความเท็จ และการปลุกกระดมทางอารมณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การทูตสาธารณะที่ดีที่สุดเป็นเรื่องการดึงดูดใจด้วยปัญญา ซึ่งจะทำให้เกิดผลความเชื่อในระยะยาว ส่วนการโฆษณาชวนเชื่อที่แย่ที่สุดเป็นเรื่องการกระตุ้นทางอารมณ์ ซึ่งจะทำให้เกิดผลความเชื่อได้ในระยะสั้นเท่านั้น¹⁹

ศาสตราจารย์ Philip M. Taylor แห่งสถาบัน Institute of Communication Studies ของมหาวิทยาลัย University of Leeds สหราชอาณาจักร ได้กล่าวไว้ในการบรรยายเรื่อง Propaganda, Public Diplomacy & Psychological Operations: What is Public Diplomacy ? ว่า ปกติการโฆษณาชวนเชื่อจะให้ประโยชน์แก่ผู้โฆษณาชวนเชื่อ แต่การทูตสาธารณะนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจซึ่งกันและกันและประโยชน์ร่วมกัน²⁰

2) การทูตสาธารณะกับการประชาสัมพันธ์สาธารณะ

ในสหรัฐอเมริกา ได้มีการแยกความแตกต่างระหว่างการทูตสาธารณะกับการประชาสัมพันธ์สาธารณะ ในปี ค.ศ. 1998 สหรัฐอเมริกาได้ออกกรกฎบัญญัติ Foreign Affairs Agencies Consolidation Act ยุบหน่วยงาน United States Information Agency ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เคยดำเนินการทูตสาธารณะและโอนภารกิจหน้าที่ไปอยู่ในหน่วยงานที่จัดตั้งใหม่ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศภายใต้การบังคับบัญชาของ Under Secretary of State for Public Diplomacy and Public Affairs และภายใต้หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ได้แยกการจัดตั้งสำนักงานระหว่าง Bureau of Public Affairs กับ Bureau of International Information Programs โดย Bureau of International Information Programs มีภารกิจหน้าที่ในการให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับนโยบายด้านต่างประเทศ สังคม และค่านิยมของสหรัฐอเมริกาต่อสาธารณชนต่างประเทศเพื่อที่จะทำให้สหรัฐอเมริกาได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศขึ้น (กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ งานดำเนินการทูตสาธารณะ นั่นเอง) ส่วน Bureau of Public Affairs มีภารกิจหน้าที่ให้

¹⁹ Ibid.

²⁰ Philip M. Taylor. "Powerpoint Presentation on Propaganda, Public Diplomacy & Psychological Operations: What is Public Diplomacy ?." [Online]. Available:

<http://ics.leeds.ac.uk/papers/vp01.cfm?outfit=pmt&requesttimeout=500&folder=25&paper=2726> เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของ University of Southern California (USC) Center on Public Diplomacy at the Annenberg School ที่ <http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/students/resources/>

ข้อเสนอแนะแก่ประชาชนชาวอเมริกันเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา หรือ การแถลงข่าว รวมทั้งการนำความเห็นและข้อห่วงกังวลของประชาชนชาวอเมริกันไปให้ผู้กำหนดนโยบายได้รับทราบ²¹

เว็บไซต์สารานุกรม Wikipedia ได้ให้ความหมายคำว่า Public Affairs ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังพิจารณานี้ว่า การประชาสัมพันธ์ (public relations)²²

กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้ให้คำนิยาม การประชาสัมพันธ์สาธารณะ หมายถึง การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกระทรวงการต่างประเทศ ผ่านการประชาสัมพันธ์โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดกงสุลสัญจร การบรรยายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชน หรือการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกระทรวงการต่างประเทศผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นต้น²³

ดังนั้น โดยสรุป การประชาสัมพันธ์สาธารณะจึงเป็นเรื่องการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศและการดำเนินงานของรัฐบาลเพื่อประชาชนของประเทศตนเอง

3) การทูตสาธารณะกับการสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศ

ศาสตราจารย์ Jan Melissen ผู้อำนวยการ the Clingendael Diplomatic Studies Programme แห่งสถาบัน The Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’ ณ กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ ได้อธิบายว่า การสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศกับการทูตสาธารณะเป็นเสมือนพี่น้องภายใต้เปลือกนอกเดียวกัน ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้มีความเหลื่อมกันอยู่ โดยเรื่องการสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่าซึ่งทำให้รัฐจะต้องใช้ความพยายามประสานทุกภาคส่วนอย่างพร้อมเพรียงกันมากกว่าการดำเนินงานการทูตสาธารณะเพราะการสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศเป็นเรื่องที่จะต้องส่งเสริมภาพลักษณ์โดยรวมทั้งหมดของรัฐ (holistic approach) ว่าต้องการให้โลกมองประเทศของตนอย่างไร เหมือนกับการทำการตลาดกับโลก ในขณะที่การทูตสาธารณะจะมีประเด็นและเป้าหมายจำกัดในเรื่องที่แคบกว่า นอกจากนี้ การสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศมีลักษณะเป็นการเน้นให้โลกเห็นถึงแรงปรารถนาที่ประเทศนั้นต้องการแสดงให้โลกเห็นว่าประเทศนั้นมีอัตลักษณ์อย่างไร ศาสตราจารย์ Melissen กล่าวต่อไปว่า การทูตสาธารณะมักจะดำเนินไปได้ด้วยดีสำหรับประเทศที่ดำเนินการสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศอยู่แล้ว กล่าวคือ เรื่อง

²¹ Kennon H. Nakamura & Matthew C. Weed 2009. *U.S. Public Diplomacy: Background and Current Issues*. CRS Report to Congress (December 18):21-22.

²² “Public Affairs.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Public_affairs

²³ โทรเลขกระทรวงการต่างประเทศถึงสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ ด่วนที่สุด ที่ 1403/217/2552 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2552.

ทั้งสองเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน แต่ทั้งนี้ จุดที่ทำให้การทูตสาธารณะมีความแตกต่างโดยพื้นฐานจากการสร้างตราภาพลักษณ์ประเทศคือ การทูตสาธารณะเน้นอยู่ที่การส่งเสริมและการรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีกับสาธารณชนต่างประเทศ²⁴

4) การทูตสาธารณะกับการทูตวัฒนธรรม

นาย John Lillywhite ให้ความเห็นว่า การทูตสาธารณะกับการทูตวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกันหลายประการ แต่ก็มีความแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่การดำเนินการทางด้านการทูตวัฒนธรรมมักจะเป็นเรื่องที่รัฐของทั้งสองฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย โดยมักจะกระทำระหว่างกันในระดับทางการ เช่น การแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐ การแลกเปลี่ยนการแสดงศิลปวัฒนธรรมระหว่างหอศิลปะแห่งชาติของสองประเทศ และถึงแม้ว่าผลของงานการทูตวัฒนธรรมในกรณีข้างต้นนี้จะมุ่งไปที่สาธารณชนต่างประเทศก็ตาม แต่นาย Lillywhite ก็เห็นว่าโดยทั่วไปแล้ว อาจกล่าวได้ว่าในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับความคิดริเริ่มกิจกรรมทางวัฒนธรรมนั้นเป็นทางตรงไปยังสาธารณชนต่างประเทศ ก็เรียกได้ว่าเป็นเรื่องการทูตสาธารณะ แต่หากเป็นทางอ้อมที่ไปสู่สาธารณชนต่างประเทศโดยผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐบาล ก็เรียกได้ว่าเป็นเรื่องการทูตวัฒนธรรม²⁵

1.1.3 บทสรุปลักษณะสำคัญของการทูตสาธารณะ

จากการศึกษาคำอธิบายเรื่องการทูตสาธารณะข้างต้น อาจจะประมวลลักษณะสำคัญของการทูตสาธารณะได้ดังนี้

1) การทูตสาธารณะเป็นกิจกรรมโดยรัฐหรือโดยรัฐสนับสนุนที่รัฐหนึ่งมุ่งดำเนินการโดยตรงต่อชาวต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสาธารณชน ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคมในประเทศอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ชาวต่างประเทศเหล่านั้นมีหรือเปลี่ยนความเข้าใจหรือความคิดเห็น และความรู้สึกร่วมต่อการกระทำหรือประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นนโยบายด้านต่างประเทศของรัฐนั้น ๆ ไปในทิศทางที่รัฐนั้นต้องการเห็น ซึ่งไม่ได้จำกัดแค่เพียงเรื่องการส่งเสริมหรือการปกป้องภาพลักษณ์ของประเทศเสมอไป แต่ยังสามารถใช้เพื่อส่งเสริมแนวความคิดหรือค่านิยมที่รัฐนั้นต้องการให้ประชาคมระหว่างประเทศสนับสนุนก็ได้ และถึงแม้ว่าในบางกรณีรัฐอาจจะไม่สามารถ

²⁴ Jan Melissen 2005:19-21.

²⁵ John Lillywhite. "Cultural & Public Diplomacy in America, India, China, and Britain." [Online]. Available: <http://www.culturaldiplomacy.org/culturaldiplomacynews/index.php?aid=440>

ทำให้สาธารณชนต่างประเทศถึงกับหันมาสนับสนุนรัฐนั้นก็ตาม แต่อย่างน้อยที่สุดก็ไม่ควรที่จะคัดค้าน

2) การทูตสาธารณะต้องใช้วิธีการมองตนเองของรัฐจากมุมมองของสาธารณชนในประเทศอื่นว่าสาธารณชนในประเทศอื่นมีความเข้าใจหรือมีมุมมองหรือข้อคิดเห็นต่อการกระทำหรือประเด็นนโยบายด้านต่างประเทศของรัฐผู้ดำเนินการทูตสาธารณะอย่างไร (outside-in approach) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ รัฐผู้ดำเนินการทูตสาธารณะจะต้องใช้วิธีรับฟัง และพยายามทำความเข้าใจถึงวิถีคิดและสาเหตุที่ทำให้สาธารณชนต่างประเทศมีความคิดเห็นเช่นนั้น เพื่อจะได้กำหนดกลยุทธ์การเข้าถึงชาวต่างประเทศที่เป็นเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ซึ่งหมายถึงการที่จะต้องรู้จักประเทศและผู้คนในประเทศเป้าหมายนั้น ๆ เป็นอย่างดี นั่นเอง

3) การทูตสาธารณะเป็นเรื่องของการสร้างอิทธิพลเหนือความคิดเห็นของสาธารณชนต่างประเทศ มิใช่เรื่องการให้ข้อมูลทางข้อเท็จจริง หรือการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายแต่เพียงให้ผู้รับสารสื่อสารทราบสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการให้รับรู้เท่านั้น ถึงแม้ว่าการให้ข้อมูลจะเป็นพื้นฐานที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยอยู่แล้วก็ตาม

4) การทูตสาธารณะเป็นการสร้างอิทธิพลในการโน้มน้าวเหนือความคิดเห็นของสาธารณชนต่างประเทศด้วยเหตุผลและปัญญา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มุ่งดำเนินการให้สาธารณชนต่างประเทศแลเห็นถึงความชอบธรรม หรือความจริง ‘ที่น่าเชื่อถือ’ ของการกระทำหรือประเด็นนโยบายด้านต่างประเทศนั้น ๆ ของรัฐเพื่อที่จะชนะใจสาธารณชนต่างประเทศ

5) เนื่องจากการทูตสาธารณะเป็นเรื่องของการโน้มน้าวจิตใจสาธารณชนต่างประเทศให้มีความเห็นด้วยหรือคล้อยตามกับความชอบธรรมของการกระทำหรือประเด็นนโยบายด้านต่างประเทศของรัฐ ดังนั้น การทูตสาธารณะจึงมักจะเป็นเรื่องของการสื่อสารแบบสองทางโดยเปิดโอกาสให้สาธารณชนต่างประเทศสามารถแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับรัฐนั้น ๆ ได้ คือเป็นการสื่อสารแบบมีการโต้ตอบกันได้ มิใช่ด้วยการหลอกลวงด้วยข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือการทำสงครามจิตวิทยา หรือด้วยการขัดแย้งทางความคิด ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความยั่งยืนกว่าการโฆษณาชวนเชื่อ

6) ในบางกรณีการทูตสาธารณะอาจจะมีเป้าประสงค์เพื่อการสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนระหว่างรัฐนั้น ๆ กับประชาชนชาวต่างประเทศเพื่อรองรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศในอนาคตก็ได้

1.2 ความสำคัญของการทูตสาธารณะต่ออิสราเอล

ในหัวข้อนี้ จะศึกษาถึงความสำคัญของการทูตสาธารณะต่ออิสราเอล และเหตุใดอิสราเอล

จึงให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนการทูตสาธารณะใหม่ในปัจจุบัน หัวข้อนี้จึงเป็นการ อารัมภบทเพื่อที่จะนำไปสู่การศึกษารายละเอียดการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอล ในบทที่ 3 และข้อคิดต่อการดำเนินการทูตสาธารณะของประเทศไทยในบทที่ 4

อิสราเอลนับเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นจุดความสนใจของชาวโลกและเป็นประเทศที่มีปัญหา ภัยพิภพในทางลบต่อสายตาของประชาคมระหว่างประเทศมากที่สุดประเทศหนึ่งอันเนื่องมาจาก ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องดินแดนระหว่างชนชาติยิวกับชนชาติปาเลสไตน์ที่มีมาช้านานตั้งแต่ หลังจากที่ชาวยิวได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนที่เป็นรัฐอิสราเอลในขณะนี้เมื่อประมาณปลาย ศตวรรษที่ 19 โดยความขัดแย้งดังกล่าวได้ขยายตัวมากขึ้นเมื่อชนชาติยิวได้ประกาศจัดตั้งรัฐ อิสราเอลบนดินแดนพิพาทแห่งนี้ในปี ค.ศ. 1948 และหลังจากนั้นตลอดช่วงเวลา 62 ปีที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2010) ทั้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ได้ต่อสู้กันทางอาวุธมาเป็นระยะ ๆ โดยมี ประเทศมหาอำนาจ รวมทั้งกลุ่มประเทศอาหรับอีกหลายประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องในการสนับสนุนคู่ ขัดแย้งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมาโดยตลอด จึงทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งมีความเปราะบางและส่งผล กระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นอย่างสูง

ดังนั้น การที่จะเข้าใจปัญหาภัยพิภพของอิสราเอลในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจ ที่มาของปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์เสียก่อนเพราะปัญหาภัยพิภพของ อิสราเอลมีความเกี่ยวพันกับปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์อย่างแยกกันไม่ออก

1.2.1 ที่มาของปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ในปัจจุบันน่าจะพอสรุปได้ว่ามี ที่มาสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ 2 ประการคือ

ประการแรก สืบเนื่องมาจากความเชื่อตามพันธสัญญาในทางศาสนายูดาห์ระหว่าง พระเจ้ากับชนชาติยิวที่ชาวยิวเชื่อว่าพระเจ้าได้ทรงประทานดินแดนที่เป็นปัญหาพิพาทกับชาว ปาเลสไตน์ในขณะนี้ให้แก่ชนชาติยิว โดยอิสราเอลได้อ้างประวัติศาสตร์ว่าบรรพบุรุษของชน ชาติยิวคือ Abraham, Isaac และ Jacob เคยตั้งถิ่นฐานเป็นอาณาจักรในดินแดนอิสราเอลแห่งนี้เมื่อ ศตวรรษที่ 17 ก่อนสมัยคริสตกาล (17th Century B.C.E.) (B.C.E. - Before the Common Era) ก่อนที่ จะหนีภัยแล้งอพยพไปอยู่ที่อียิปต์ แล้วอพยพกลับมาอีกครั้งเมื่อศตวรรษที่ 13-12 ก่อนสมัย คริสตกาล (และก่อนกำเนิดศาสนาอิสลาม) โดยประมาณศตวรรษที่ 11 ก่อนสมัยคริสตกาล กษัตริย์ Saul ได้ขึ้นเป็นกษัตริย์ยิวพระองค์แรก และต่อมากษัตริย์ David ได้สถาปนานครเยรูซาเล็มขึ้นเป็น เมืองหลวงของราชอาณาจักรยิว หลังจากนั้น ดินแดนอิสราเอลได้ถูกชาติอื่นได้แก่ Assyrians, Babylonians, Persians, Greeks เข้ามาปกครอง โดยมีบางช่วงเวลาที่อิสราเอลได้เป็นอิสระในการ ปกครองตนเองบ้าง หลังจากนั้นตั้งแต่ปี 63 B.C.E. – ค.ศ. 313 โรมันได้เข้ามาปกครองดินแดน

อิสราเอล ชาชาติยิวได้ก่อการกบฏต่อโรมันเป็นครั้งคราว โดยชาวยิวได้ก่อการกบฏต่อโรมันครั้งสุดท้ายเมื่อปี ค.ศ. 66-73 จนถูกโรมันปราบและทำลายวิหารศักดิ์สิทธิ์บน Temple Mount ในนครเยรูซาเล็ม ซึ่งทำให้ชาวยิวจำนวนมากต้องอพยพหนีจากดินแดนอิสราเอลแห่งนี้กระจ่ายไปอยู่ตามภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก แล้วโรมันก็เปลี่ยนชื่อดินแดนแห่งนี้ใหม่เป็น Syria-Palestina แต่ชาวยิวยังคงเรียกดินแดนแห่งนี้ว่า Eretz Israel²⁶ (The Land of Israel) ทั้งนี้ อิสราเอลอ้างประวัติศาสตร์ว่าก็ยังมิชาวยิวที่ไม่ได้อพยพไปยังที่อื่นก็ยังอาศัยอยู่ในดินแดนอิสราเอลนั้นตลอดมาเช่นกัน

หลังจากสมัยโรมัน ดินแดนอิสราเอลก็ได้ถูกชาติอื่นผลัดกันเข้ามาปกครองรวมทั้งอาหรับซึ่งเข้ามาปกครองดินแดนแห่งนี้ระหว่างปี ค.ศ. 636-1099 และอาหรับได้สร้างมัสยิดศักดิ์สิทธิ์ Dome of the Rock บน Temple Mount ซึ่งเคยเป็นที่ตั้งของวิหารศักดิ์สิทธิ์ของชาวยิวที่ถูกโรมันทำลายไปก่อนหน้านี้ (อาหรับเรียก Temple Mount เป็น Haram al-Sharif) หลังจากนั้น ดินแดนอิสราเอลก็มีการแย่งชิงกันระหว่างฝ่ายมุสลิมและฝ่ายคริสต์ ซึ่งรู้จักกันในนามสงครามครูเสด โดยฝ่ายคริสต์ได้เข้ามาปกครองดินแดนแห่งนี้เป็นระยะเวลาหนึ่ง และในที่สุดเมื่อถึงปี ค.ศ. 1516 ดินแดนอิสราเอลก็ตกอยู่ภายใต้จักรวรรดิ Ottoman เป็นระยะเวลายาวนานจนถึงต้นศตวรรษที่ 20

ต่อมาในปี ค.ศ. 1897 ได้เกิดองค์การลัทธิไซออน (Zionism) ขึ้นมา ซึ่งลัทธิดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์ในการรณรงค์ให้ชาวยิวที่ถูกโรมันขับไล่ออกไปจากดินแดนอิสราเอลที่ได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกเมื่อสองพันกว่าปีก่อน เดินทางกลับไปจัดตั้งรัฐอิสราเอลในดินแดนเดิมซึ่งเป็นประเทศอิสราเอลในปัจจุบัน²⁷ ซึ่งในขณะนั้นดินแดนดังกล่าวมีชนชาติอาหรับอาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่อย่างต่อเนื่องมากกว่าพันปีแล้ว²⁸

ประการที่สอง สืบเนื่องมาจากการที่ประเทศมหาอำนาจที่ปกครองดินแดนแห่งนี้ในขณะนั้น คือ อังกฤษ ได้ออก Balfour Declaration ในปี ค.ศ. 1917 สัญญากับชาวยิวว่าจะให้ชาวยิวดังบ้านเกิดเมืองนอนของตน (Jewish national homeland) ได้ในดินแดนที่มีชื่อว่าปาเลสไตน์ และต่อมาอังกฤษยังได้ออก Anglo-French Declaration ในปี ค.ศ. 1918 สัญญากับชาวอาหรับที่อาศัยอยู่

²⁶ Jimmy Carter 2009. *We Can Have Peace in the Holy Land*. New York: Simon & Schuster Paperbacks: 6.

²⁷ "Timeline of Historical Highlights." *Israel at Sixty: From Modest Beginnings to a Vibrant State 1948-2008*. [Online]. Available:

http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+Publications/Printed+material/Israel_60_Beginnings_to_Vibrant_State_1948-2008.htm

²⁸ "The Origin of the Palestine-Israel Conflict." [Online]. Available:

<http://www.ifamericansknew.org/history/origin.html>

ในดินแดนที่เรียกว่าปาเลสไตน์ซึ่งก่อนหน้านี้เคยอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิ Ottoman จะให้เอกราชแก่ชาวอาหรับดังกล่าวเป็นรางวัลตอบแทนการช่วยสนับสนุนประเทศกลุ่มพันธมิตรในการรบสงครามกับฝ่ายอักษะอีกด้วย

หลังจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่งยุติลง อังกฤษได้รับอำណิจจากสันนิบาตชาติให้ปกครองดินแดนปาเลสไตน์ ซึ่งต่อมามีปัญหาการต่อสู้ระหว่างชาวยิวและชาวอาหรับที่ไม่พอใจชาวยิวที่อพยพหลังโหลเข้ามาอยู่ในดินแดนแห่งนี้มากขึ้น อังกฤษไม่สามารถจัดการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างชาวอาหรับและชาวยิวที่อาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้ได้ จึงได้มอบให้สหประชาชาติรับภาระต่อ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ตัดสินใจเข้าแทรกแซงปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวยิวกับชาวปาเลสไตน์ โดยออกข้อมติที่ 181 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 1947 ให้แบ่งดินแดนปาเลสไตน์ออกเป็นสองส่วนให้แก่ชาวยิวและชาวปาเลสไตน์ ซึ่งชาวยิวยอมรับข้อมติสหประชาชาติดังกล่าว ในขณะที่กลุ่มประเทศอาหรับไม่ยอมรับข้อมตินี้ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เพราะเห็นว่าข้อมติดังกล่าวไม่เป็นธรรมต่อชาวปาเลสไตน์ เนื่องจากขณะนั้นชาวปาเลสไตน์ที่อาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้มีจำนวนมากกว่าชาวยิวมาก และเห็นว่าดินแดนที่สหประชาชาติแบ่งให้แก่ชาวยิวยังรวมถึงพื้นที่ที่ชาวยิวได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย กล่าวคือตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวปาเลสไตน์แต่เดิมมาไม่มีแนวความคิดเรื่องเอกสารสิทธิในที่ดิน ต่อมาเมื่อจักรวรรดิ Ottoman เข้ามาปกครอง ได้ออกกฎหมาย Ottoman Land Code of 1858 บังคับให้ประชาชนจดทะเบียนเป็นเจ้าของที่ดินของตน ซึ่งปรากฏว่ามีชาวปาเลสไตน์ที่เป็นคนชั้นบนหลายคนได้ถือโอกาสเอาที่ดินของพวกเกษตรกรไปจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งต่อมาชาวยิวก็ได้มาซื้อที่ดินต่อไปอีกทอดหนึ่ง โดยที่เกษตรกรเหล่านั้นไม่รู้ตัว²⁹ มีผู้เห็นว่าปัญหาของข้อมติสหประชาชาติข้างต้นนี้คือการที่สหประชาชาติไม่ได้ยึดถือหลักการการกำหนดใจตนเอง (self-determination) โดยรับฟังชาวปาเลสไตน์ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในขณะนั้นก่อนที่จะแบ่งดินแดนแห่งนี้³⁰ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่ออังกฤษยุติการปกครองดินแดนปาเลสไตน์แห่งนี้แล้วในปี ค.ศ. 1948 ชาวยิวได้ถือโอกาสประกาศจัดตั้งรัฐอิสราเอลขึ้นบนดินแดนพิพาทแห่งนี้ทันทีเลย จึงยิ่งยั้งความไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งให้กับชาวปาเลสไตน์และกลุ่มประเทศอาหรับ

1.2.2 การประเมินปัญหาภาพลักษณ์ของอิสราเอล

ภาพลักษณ์ของอิสราเอลอาจกล่าวได้ว่าอยู่ในลักษณะขึ้นๆ ลงๆ ก่อนข้างจะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ความขัดแย้งหรือความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์อยู่

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

มาก อาจกล่าวได้ว่าในช่วงแรกของการก่อตั้งรัฐอิสราเอลตั้งแต่ ค.ศ. 1948 จนถึงปี ค.ศ. 1967 อิสราเอลยังไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในทางลบมากนัก เนื่องจากเป็นช่วงหลังการเกิดเหตุการณ์โศกนาฏกรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชนชาติยิวในสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ ๆ โดยประชาคมโลกยังอาจมีความสงสารชนชาติยิวในฐานะเหยื่อผู้ถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จากความโหดร้ายของนาซีในเยอรมนี กอปรกับในช่วงแรกแห่งการก่อตั้งรัฐอิสราเอลใหม่ ๆ อิสราเอลเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ กล่าวคือ ถูกโจมตีทางทหารจากกลุ่มประเทศอาหรับที่ไม่ยอมรับข้อมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับแผนการแบ่งดินแดนระหว่างชาวยิวกับชาวปาเลสไตน์ แต่หลังจากเหตุการณ์สงครามหกวันในปี ค.ศ. 1967 ซึ่งอิสราเอลได้ถูกประเทศกลุ่มอาหรับหลายประเทศร่วมกันโจมตีทางทหารอีกครั้งและอิสราเอลได้ตอบโต้ทางการทหารกลับไปยังอย่างรวดเร็ว และยังสามารถยึดครองดินแดนที่ไม่ใช่ของตนเองจากประเทศที่โจมตีตนเองเพิ่มเติมอีกได้แก่ เขต West Bank ของแม่น้ำจอร์แดน (ชาวยิวเรียก West Bank โดยใช้ชื่อเรียกในพระคัมภีร์ไบเบิลว่า Judea and Samaria) ที่ราบสูงโกลาน (Golan Heights) ของซีเรีย เขตตะวันออกของนครเยรูซาเล็ม และคาบสมุทรไซไนของอียิปต์ การยึดครองดินแดนของประเทศอื่นซึ่งเป็นเรื่องที่สวนทางกับมติสหประชาชาติที่ 242 เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน ค.ศ. 1967 และสายตาของประชาคมโลกที่เห็นว่าการยึดครองดินแดนดังกล่าวของอิสราเอลไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ ได้ทำให้ภาพลักษณ์ของอิสราเอลต่อประชาคมโลกต้องเปลี่ยนไปในทางลบ³¹

หลังจากเหตุการณ์สงครามหกวันแล้ว อิสราเอลได้ส่งเสริมให้ชาวยิวเข้าไปก่อตั้งนิคมชาวยิวขึ้นในดินแดนที่ยึดครองอีกด้วย ซึ่งประชาคมโลกส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ อย่างไรก็ดี ในช่วงที่อิสราเอลมีความคืบหน้าในการเจรจาสันติภาพกับอียิปต์และการเจรจาสันติภาพกับปาเลสไตน์ ปัญหาภาพลักษณ์ของอิสราเอลก็จะลดลง³² ภาพลักษณ์ของอิสราเอลได้รับความเสียหายมากอีกครั้งนับตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. 2000 หลังจากที่มีการประชุมเจรจาความตกลงเกี่ยวกับประเด็นสถานะสุดท้าย (Final Status Agreement) ระหว่างนาย Ehud Barak นายกรัฐมนตรีอิสราเอล กับนาย Yasser Arafat ประธานาธิบดี Palestinian Authority ประสบความล้มเหลว และจากการที่นาย Ariel Sharon ผู้นำพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งเป็นฝ่ายขวา ได้ไปเยือน

³¹ "Israel – Public Diplomacy." [Online]. Available: <http://publicdiplomacy.wikia.com/wiki/Israel>

³² Eytan Gilboa 2006. "Public Diplomacy: The Missing Component in Israel's Foreign Policy." *Israel Affairs* 12, 4:715. อนึ่ง Professor Gilboa เป็นผู้เชี่ยวชาญวิชาการสื่อสารระหว่างประเทศของมหาวิทยาลัย Bar-Ilan ในอิสราเอล

Temple Mount ที่นครเยรูซาเล็ม ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวมุสลิม (ถึงแม้ว่าสถานที่ดังกล่าวเคยเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวยิวในอดีตกาลด้วยก็ตาม) ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวปาเลสไตน์เป็นอันมาก ซึ่งต่อมาได้เกิดเหตุการณ์การลุกฮือต่อต้านอิสราเอลครั้งใหญ่ ซึ่งรู้จักกันในภาษาอาหรับว่า Al-Aqsa Intifada ครั้งที่ 2 (Intifada ครั้งที่ 1 เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1987) และเกิดการก่อการร้ายในดินแดนของอิสราเอล จึงทำให้อิสราเอลก่อสร้างรั้วซึ่งมีลักษณะเป็นกำแพงสูงล้อมรอบเขต West Bank เพื่อป้องกันผู้ก่อการร้ายแอบลักลอบเข้าไปยังดินแดนอิสราเอล ซึ่งอิสราเอลเรียกรั้วดังกล่าวนี้ว่า security barrier จึงทำให้เป็นการสร้างประเด็นที่อยู่ในความสนใจของชาวโลกเพิ่มเติมขึ้นมาอีกเพราะประชาคมโลกทั่วไปรวมทั้งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของอิสราเอลเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศและเป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวปาเลสไตน์ นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์อื่นอีก แต่ที่สำคัญได้แก่ สงครามเลบานอนครั้งที่สองเมื่อปี ค.ศ. 2006 และการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ต่อกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซา (27 ธันวาคม ค.ศ. 2008 – 18 มกราคม ค.ศ. 2009) ตลอดจนเหตุการณ์ครั้งหลังสุดที่อิสราเอลได้ปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze ต่อกองเรือขนาดเล็ก Mavi Marmara เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 2010 เพื่อขัดขวางความพยายามที่จะฝ่าการปิดล้อมฉนวนกาซาทางทะเลของอิสราเอลเพื่อที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ชาวปาเลสไตน์ อันมีผลทำให้มีผู้โดยสารบนเรือเสียชีวิตไป 9 คน

โดยสรุปแล้ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา ได้ทำให้ภาพลักษณ์ของอิสราเอลต่อสายตาของประชาคมโลกตกต่ำยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันได้มีการเปรียบเทียบผู้นำของอิสราเอลว่าเป็นเสมือนนาซี และการกระทำของอิสราเอลต่อชาวปาเลสไตน์เป็นการกระทำแบ่งแยกกีดกันทางเชื้อชาติ (apartheid) ส่วนในด้านเวทีองค์การระหว่างประเทศ อิสราเอลได้เปรียบเสมือนหนึ่งกลายเป็นจำเลยในเวทีองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะในการประชุมคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และการประชุมระหว่างประเทศของสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านลัทธิการแบ่งแยกเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ การเกลียดชังต่างชาติ และการขาดความอดทนที่เกี่ยวกับเรื่องทางเชื้อชาติ ซึ่งจัดที่เมือง Durban แอฟริกาใต้ในปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา อีกทั้งอิสราเอลยังถูกรุกโดยองค์กรระหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชนอีกหลายองค์กรด้วย³³ เช่น Red Cross, Amnesty International, Human Rights Watch, the National Lawyers Guild, และ Physicians for Human Rights Israel เป็นต้น ตลอดจนการฟ้องร้องผู้นำของอิสราเอลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารต่อชาวปาเลสไตน์

³³ Ibid.

ในนวนกาศาในศาลต่างประเทศในข้อหาอาชญากรรมสงครามอีกด้วย

อนึ่ง สงครามเลบานอนครั้งที่สองเมื่อปี ค.ศ. 2006 นับเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้อิสราเอลต้องเริ่มหันมาทบทวนการทูตสาธารณะของตนอย่างจริงจังมากขึ้น เพราะทั้งที่ในเหตุการณ์ดังกล่าวไม่มีเหตุผลที่ประชาคมโลกจะเข้าใจข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นผิดไปเพราะข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่ากลุ่ม Hezbollah ในเลบานอนได้สังหารทหารอิสราเอล และลักพาตัวทหารอิสราเอลไป รวมทั้งยังได้ยิงจรวดจำนวนมากโจมตีเขตทางตอนเหนือของอิสราเอลด้วย³⁴ กอรปกับในช่วงระหว่างและหลังจากสงครามเลบานอนครั้งที่สอง ได้มีผู้เขียนบทความจำนวนมากลงในสื่อต่าง ๆ ซึ่งล้วนสนับสนุนให้รัฐบาลอิสราเอลทบทวนการทูตสาธารณะเสียใหม่ โดยเห็นว่าการทูตสาธารณะของอิสราเอลในการโน้มน้าวทัศนคติของประชาคมโลกยังสู้ฝ่ายตรงข้ามซึ่งเป็นผู้ก่อการร้ายไม่ได้ หรือแม้กระทั่งปัจจุบันนาย Ron Dermer ผู้อำนวยการการวางแผนนโยบายและการสื่อสารของนาย Netanyahu นายกรัฐมนตรีอิสราเอล ก็ยังให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอิสราเอลว่า ถึงเวลาแล้วที่อิสราเอลจะต้องเปลี่ยนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์จากการตั้งรับเป็นการดำเนินการเชิงรุก³⁵

สถาบัน Samuel Neaman Institute for Advanced Studies in Science and Technology ของอิสราเอลได้เห็นถึงปัญหาภาพลักษณ์ของอิสราเอลดังกล่าวข้างต้น จึงได้เข้ามามีบทบาทในการริเริ่มความร่วมมือระหว่างสถาบันฯ กับ Israel Institute of Technology และกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล เพื่อจัดทำโครงการการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงการทูตสาธารณะของอิสราเอล โดยใช้เวลาศึกษาวิจัยประมาณหนึ่งปีครึ่ง รวมทั้งการวิจัยภาคสนามในต่างประเทศ ก่อนที่จะนำผลการวิจัยมาจัดการประชุมระหว่างประเทศเพื่อระดมความคิดเห็นจากภาควิชาการและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2008 แล้วนำผลการประชุมระหว่างประเทศไปปรับปรุงรายงานการวิจัยอีกครั้ง³⁶ ซึ่งเป็นที่มาของรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ซึ่งจะได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถาบันแห่งนี้ในบทที่ 3 เพื่อนำไปสู่ข้อคิดสำหรับประเทศไทยในบทที่ 4 ต่อไป

³⁴ Nadav Liron 2009. "Introductory Remarks." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 8.

³⁵ "Israel admits to an image crisis." (4 July 2009). [Online]. Available: <http://www.theage.com.au/action/printArticle?id=616683>

³⁶ Aviv Shir-On 2009. "Introductory Remarks." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 10.

1.2.3 บทสรุปความสำคัญของการทูตสาธารณะต่ออิสราเอล

อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาภาพลักษณ์ของอิสราเอลโดยแท้จริงแล้วอยู่ที่ประเด็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวได้นำไปสู่เหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่เป็นผลตามมาจากปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลในสายตาของประเทศจำนวนมาก อาทิ สงครามระหว่างอิสราเอลกับประเทศกลุ่มอาหรับใกล้เคียงในปี ค.ศ. 1967 ซึ่งนำมาซึ่งปัญหาการยึดครองดินแดนของประเทศอื่นภายหลังสงคราม ปัญหาการก่อสร้างนิคมชาวยิวในดินแดนที่เป็นของปาเลสไตน์ ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวปาเลสไตน์ ปัญหาการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในการตอบโต้ทางทหารต่อปาเลสไตน์ เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจความเห็นของสาธารณชนของรัฐบาลอิสราเอลเอง ก็พบว่าชาวอิสราเอลร้อยละ 91 เชื่อว่าชาวต่างชาติมีทัศนคติในทางลบอย่างแรงต่ออิสราเอล³⁷ และจากการเปิดเผยของนาย Ariel Cohen ซึ่งเป็น Heritage Foundation Senior Research Fellow พบว่า การทูตสาธารณะของอิสราเอลกำลังประสบปัญหา โดยพบว่าเด็กนักเรียนและนักศึกษาชาวยิวอเมริกันไม่สามารถสื่อสารประเด็นพื้นฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอิสราเอลและการต่อสู้เพื่อความดำรงอยู่ของอิสราเอลได้อย่างดี นอกจากนี้ ประเด็นความมั่นคงของอิสราเอลยังถูกชาวโลกมองผ่านปริซึมว่าเป็นเรื่องการครอบครองดินแดนและการที่ตะวันตกและสหรัฐอเมริกาต้องการหาผลประโยชน์ในตะวันออกกลางมากกว่าที่จะมองถึงการต่อสู้กับกลุ่มกองกำลังอิสลามแบบสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง ยิ่งไปกว่านั้น นาย Cohen ยังเห็นว่าอิสราเอลยังไม่ได้ทำให้การดำเนินสงครามข่าวสารกลายเป็นยุทธศาสตร์ในการทำให้อิสราเอลดำรงอยู่รอดเป็นรัฐของชาวยิว โฆษกของอิสราเอลยังขาดการฝึกอบรมในวิธีการสื่อสารข้อความที่ดี เพราะปัจจุบันประเด็นพื้นฐานที่ว่าเหตุใดอิสราเอลจะต้องสร้างประเทศบนดินแดนปัจจุบันนั้นเป็นเรื่องที่เห็นได้ไม่ชัดเจนหรือง่ายเหมือนเมื่อสมัยการก่อตั้งรัฐอิสราเอล และการต่อสู้ในสงครามหกวันอีกแล้ว นโยบายต่างประเทศของอิสราเอลก็ขาดยุทธศาสตร์ในการเจรจา³⁸

จากที่กล่าวมาข้างต้น การทูตสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่ออิสราเอลเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนาย Meir Shlomo ตำแหน่ง Strategic Advisor for the Public Diplomacy Division ของกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ว่า การทูตสาธารณะเป็น

³⁷ “Israel admits it has an image problem.” (16 March 2010). [Online]. Available:

<http://www.thenational.ae/apps/pbcs.dll/article?AID=/20100316/FOREIGN/703159860/11>

³⁸ Alex Kogan 2007. “US Expert Says Israeli Hasbara Needs Work.” *Jerusalem Post* (8 December). Also online available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=71783>

ประเด็นหนึ่งของอิสราเอลมาโดยตลอดเพื่อต้องการที่จะมั่นใจว่าในโลกนี้มีคนที่รู้จักอิสราเอลดีว่าเป็นอย่างไร เพราะอิสราเอลอยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็นที่จะต้องมีการอธิบายให้โลกได้รับรู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้นบ้างในภูมิภาคตะวันออกกลาง เพื่อที่อิสราเอลจะได้รับการสนับสนุนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้³⁹

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่องการทูตสาธารณะอิสราเอล: ข้อคิดสำหรับประเทศไทย ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาอยู่ 3 ประการคือ

1.3.1 ศึกษาแนวความคิดเรื่องการทูตสาธารณะสมัยใหม่ของต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจข้อความคิดและลักษณะสำคัญของการทูตสาธารณะที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

1.3.2 ศึกษาแนวทางการดำเนินการการทูตสาธารณะอิสราเอลเพื่อพิจารณาถึงความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จในการดำเนินการ โดยถึงแม้จะเป็นกรณีความไม่สำเร็จ ก็น่าจะยังประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้ได้ เพราะมิได้หมายความว่าความไม่สำเร็จของประเทศอื่นจะเป็นความไม่สำเร็จของอีกประเทศหนึ่งด้วย ทั้งนี้ เพราะสาระสำคัญของเรื่องที่ดำเนินการและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือต้นทุนทางสังคม (social capital) ของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน

1.3.3 นำผลการศึกษามาพิจารณาเพื่อเป็นข้อคิดสำหรับประเทศไทยในการปรับใช้กับการจัดทำหรือปรับปรุงยุทธศาสตร์และการดำเนินการการทูตสาธารณะของประเทศไทย

1.4 ขอบเขตและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

1.4.1 ขอบเขตของการศึกษา

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้มีขอบเขตการศึกษาหลักอยู่ที่การทูตสาธารณะของอิสราเอล โดยจะมีการศึกษาถึงแนวความคิดการทูตสาธารณะของต่างประเทศโดยทั่วไปพอเป็นสังเขปประกอบด้วย เพื่อเปิดมุมมองของประเทศไทยให้กว้างขึ้น

เหตุผลการศึกษาการทูตสาธารณะของอิสราเอลมีดังนี้

- ๑ ข้อกำหนดของหลักสูตรที่จัดทำรายงานในหัวข้อที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับหน่วยงาน

³⁹ “Interview with Meir Shlomo; Strategic Advisor for the Public Diplomacy Division at the Foreign Affairs Ministry of Israel and Ilan Sztulman; Deputy Director of Public Affairs in the Ministry of Foreign Affairs of Israel.” [Online]. Available: <http://www.culturaldiplomacy.org/culturaldiplomacynews/index.php?Interview-with-M.-cy-division-at-the-Foreign-Affairs-Ministry-of-Israel-and-Illan-Sztulman-Deputy-Di>

ซึ่งผู้เขียนประจำการอยู่ในอิสราเอล

๑ อิสราเอลประสบปัญหาภาพลักษณ์ในสายตาของประชาคมโลกมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก และกำลังให้ความสำคัญกับการทูตสาธารณะในขณะนี้

๑ อิสราเอลและประเทศไทยต่างปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะที่แตกต่างกันได้อย่างกว้างขวาง⁴⁰

๑ ปัญหาภาพลักษณ์ของอิสราเอลเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชนชาติยิวที่สลับซับซ้อนและมีความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งปัญหาภาพลักษณ์บางเรื่องที่ประเทศไทยประสบในปัจจุบันเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ก็เป็นลักษณะเฉพาะของสังคมไทย

1.4.2 ระเบียบวิธีการศึกษา

รายงานศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสารของสถาบัน Samuel Neaman Institute เรื่อง A Study on Israeli Public Diplomacy (PD) รวมทั้งข่าวหนังสือพิมพ์ เอกสารและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ ตลอดจนการสอบถามข้อสนเทศจากหน่วยงานอิสราเอลที่เกี่ยวข้อง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.5.1 การได้รับความเข้าใจแนวความคิดเรื่องการทูตสาธารณะที่ชัดเจน

1.5.2 การได้รับข้อมูลหลากหลายเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบและข้อคิดสำหรับการดำเนินการการทูตสาธารณะของประเทศไทย

1.5.3 การเกิดความเข้าใจความคิดอ่านประเด็นการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศของอิสราเอล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางอ้อม

⁴⁰ อาทิ ในอิสราเอลมีสาธารณชนทั้งฝ่ายขวาและฝ่ายซ้าย โดยฝ่ายซ้ายซึ่งไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลอิสราเอลชุดปัจจุบันซึ่งเป็นฝ่ายขวาในการแก้ไขปัญหาคาชาตและระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ จึงได้จัดทำเว็บไซต์เลียนแบบเว็บไซต์การทูตสาธารณะที่เป็นทางการของ Ministry of Public Diplomacy and the Diaspora ของอิสราเอล เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2553 โดยใช้รูปแบบ (format) และตรา (logo) เหมือนกับเว็บไซต์ของทางการ เพียงแต่เปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็น Ministry of Truth โดยผู้จัดทำให้เหตุผลว่าต้องการแสดงให้เห็นว่าเว็บไซต์ของ (ต่อจากหน้าที่แล้ว) ทางกรไม่จำเป็นที่จะต้องบอกเล่าความจริงทั้งหมด (โปรดดู Haviv Rettig Gur 2010. “ ‘Left-winger’ sets up copycat hasbara site.” *Jerusalem Post* (2 March).)

บทที่ 2

แนวคิดทางรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะศึกษาแนวความคิดทางรัฐศาสตร์เกี่ยวกับอำนาจของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับการดำเนินการทูตสาธารณะ หลังจากนั้น จะศึกษาแนวคิดระหว่างการทูตแบบจารีตประเพณีกับการทูตสาธารณะเพื่อที่จะได้ทราบถึงลักษณะของงานที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้รัฐสามารถจัดหาหรือพัฒนาบริหารจัดการเรื่องบุคลากรให้เหมาะสมกับงานการทูตสาธารณะได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานการทูตสาธารณะของรัฐเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

2.1 อำนาจของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับการทูตสาธารณะ

ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น มีทั้งการต่อสู้แข่งขันและความร่วมมือ และในการแข่งขันขึ้นอยู่กับเกมการเมืองระหว่างประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติของรัฐ หนีไม่พ้นที่จะเป็นเรื่องของ “อำนาจ” ของรัฐ

ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์ ได้กล่าวว่า คำว่า “อำนาจ” ของรัฐมีผู้ให้คำนิยามศัพท์กันไว้หลายแบบ แต่ก็พอสรุปได้ว่า อำนาจคือ ความสามารถในการที่จะให้บุคคลอื่นกระทำตามเจตนาของตน อำนาจจึงไม่ได้หมายถึงเฉพาะพลังหรือ force อันเป็นตัวกำลังเท่านั้น แต่อำนาจยังอาจรวมถึงสิ่งที่ตนสามารถจะกระทำการโดยวิธีหนึ่งวิธีใด จะใช้กำลัง จะใช้อิทธิพล หรือวิธีการอื่นก็ได้แล้วแต่ แต่ให้คนอื่นปฏิบัติตามเจตนาของเราได้¹ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าอำนาจจึงอาจเป็นเรื่องที่ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลังก็ได้

¹ อรุณ ภาณุพงศ์ 2531. *การทูตและการต่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: 30. อนึ่ง ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์ ได้อธิบายต่อไปว่า คำว่า อิทธิพล หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวโดยไม่จำเป็นต้องออกแรง ไม่ต้องไปใช้ทำอะไร คนอื่นยอมทำตามเอง อิทธิพลอาจเกิดขึ้นได้จากความกลัวของบุคคลอื่น อาจเกิดจากเกียรติภูมิ ความนับถือหรือความศรัทธาเชื่อถือเหล่านี้ก็ได้ ส่วนคำว่า กำลัง หมายถึงกำลังที่เป็นตัวเป็นต้น โดยเฉพาะหมายถึงกำลังในทางทหาร

ศาสตราจารย์ Joseph S. Nye, Jr. แห่ง Kennedy School of Government มหาวิทยาลัย Harvard สหรัฐอเมริกา ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง Deputy Under Secretary of State for Security Assistance, Science, and Technology ในสมัยรัฐบาลประธานาธิบดีคาร์เตอร์ และเคยดำรงตำแหน่ง Assistant Secretary of Defense for International Security Affairs และ Chairman of the National Intelligence Council ในสมัยรัฐบาลประธานาธิบดีคลินตัน ให้ทัศนะเกี่ยวกับข้อความคิดพื้นฐานของอำนาจนั้นว่าเป็นการที่ผู้หนึ่งผู้ใดมีความสามารถที่จะทำให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ผู้ใช้อำนาจต้องการ ซึ่งสามารถกระทำได้ 3 วิธี คือ (1) การบีบบังคับ หรือใช้ไม่เร็ว (2) การให้สิ่งตอบแทน และ (3) การใช้การดึงดูดใจ² ซึ่งการใช้วิธีดึงดูดใจนี้ตรงกับการทูตสาธารณะนั่นเอง

ศาสตราจารย์ Nye จึงได้จำแนกอำนาจของรัฐออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) อำนาจ *Hard Power* ได้แก่ การบีบบังคับ³หรือการใช้กำลัง หรือการให้สิ่งตอบแทน หรือการแลกเปลี่ยน เพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติตามสิ่งที่เราต้องการ (2) อำนาจ *Soft Power* ได้แก่ การดึงดูดใจผู้อื่นให้ผู้อื่นสมัครใจที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่เราต้องการ โดยไม่ต้องบีบบังคับหรือให้สิ่งตอบแทนหรือแลกเปลี่ยนอะไร (3) อำนาจ *Smart Power* ได้แก่ การใช้ *Hard Power* ผสมผสานกับ *Soft Power* ในการให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เราต้องการ

อันที่จริงแล้ว ในคำรายการทูตก่อนหน้านี้ก็มีการแบ่งอำนาจของรัฐในทำนองเดียวกับ ศาสตราจารย์ Nye อยู่แล้ว โดยแบ่งประเภทอำนาจของรัฐออกเป็น 3 ประเภทคือ กำลังความสามารถทางทหาร กำลังความสามารถทางเศรษฐกิจ และความสามารถเหนือความคิดเห็นและความเชื่อ⁴ ซึ่งอำนาจของรัฐเหนือความคิดและความเชื่อดังกล่าวนี้น่าจะเทียบได้กับ *soft power* ของศาสตราจารย์ Nye ในยุคปัจจุบันนั่นเอง เพียงแต่ศาสตราจารย์ Nye เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลที่ให้ความสำคัญกับ *soft power* ของรัฐในการทูตยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยกล่าวว่า ข้อความคิดเรื่อง *soft power* หรืออีกคำที่

² Joseph S. Nye, Jr. 2010. *British Council Parliamentary Lecture: Soft Power and Public Diplomacy in the 21st Century*. Lecture delivered at the British Council (20 January): 3.

³ ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์ ได้อธิบายคำว่า การบีบบังคับ ได้แก่ การกระทำหรือแสดงท่าทีว่าจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในลักษณะที่ทำให้รัฐผู้ถูกบีบบังคับได้รับความเดือดร้อนหรือหวั่นเกรงผลของการบีบบังคับในลักษณะหนึ่งลักษณะใด แต่ไม่ถึงกับเป็นการใช้กำลังโดยตรง เช่น การให้การสนับสนุนทางการเมืองหรือทางอื่นต่อปรปักษ์ของรัฐเป้าหมาย การถอนหรือลดการให้ความช่วยเหลือ หรือการ boycott, embargo, blockade เป็นต้น (โปรดดู อรุณ ภาณุพงศ์ 2506. “อำนาจของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.” *ชุมนุมนิพนธ์เพื่อถวายพระเกียรติแด่พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์*. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์ จำกัด: 570-571.

⁴ เพิ่งอ้าง, หน้า 565.

ศาสตราจารย์ Nye ใช้ว่า power of seduction ไม่ได้เป็นข้อความคิดใหม่แต่อย่างไร แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาในพฤติกรรมของมนุษย์อยู่แล้ว⁵ โดย soft power ของรัฐสามารถมีผลต่อ hard power ของรัฐนั่นเองได้ และการละเลย soft power ก็อาจจะทำให้มีผลในทางลบต่อ hard power ของรัฐนั้นได้เช่นกัน ศาสตราจารย์ Nye ได้ยกตัวอย่างความสำคัญของ soft power ในกรณีการปราบปรามการก่อการร้ายว่า ถึงแม้ว่ารัฐจะยังมีความจำเป็นต้องใช้ hard power ในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายหัวรุนแรงก็ตาม แต่รัฐก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศอื่นในเรื่องที่ไม่ใช่การทหารด้วย เช่น การแบ่งปันข่าวกรองซึ่งกันและกัน ความร่วมมือทางนโยบายการข้ามพรมแดน และการติดตามการไหลเวียนทางการเงินของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งการที่รัฐมี soft power ก็จะมีส่วนช่วยให้ประเทศอื่นให้ความร่วมมือได้ และว่า ในโลกปัจจุบันที่เกิดปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติและในโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสารนี้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงเรื่องว่ากองทัพของประเทศใดจะรบชนะเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องราวเรื่องราวของประเทศใดจะชนะด้วย⁶

ศาสตราจารย์ Nye ได้กล่าวถึงบ่อเกิดหรือแหล่งที่มาของ soft power ของรัฐว่าอาจมีแหล่งที่มาได้ 5 ทางคือ (1) แหล่งที่มาทางด้านวัฒนธรรม (2) แหล่งที่มาทางด้านค่านิยม เช่น ค่านิยมเรื่องประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (3) แหล่งที่มาจากค่านิยมของรัฐบาล โดยนโยบายนั้นได้กำหนดขึ้นมาจากกระบวนการปรึกษาหารือโดยมีความเกี่ยวข้องกับความเห็นและผลประโยชน์ของผู้อื่นอยู่ด้วย ซึ่งจะช่วยให้นโยบายของรัฐได้รับการมองจากผู้อื่นว่ามีความชอบธรรมและสามารถดึงดูดใจผู้อื่นได้ (4) แหล่งที่มาทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ประเทศที่ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจสามารถเป็นแบบอย่างสร้างแรงดึงดูดใจต่อประเทศอื่นให้ต้องการเดินตามแบบอย่างนั้นได้ และ (5) กองกำลังทหารที่รัฐส่งไปให้ความช่วยเหลือผู้ภัยพิบัติแก่ประเทศอื่น⁷

อนึ่ง มีข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องแนวความคิด soft power ว่า ศาสตราจารย์ Yasushi Watanabe แห่ง Graduate School of Media & Governance ของมหาวิทยาลัย Keio University ได้ให้ความเห็นว่าแนวความคิดเบื้องหลังของเรื่อง soft power ของศาสตราจารย์ Nye มีความคล้ายคลึงกับแนวความคิดเรื่องต้นทุนทางสังคม (social capital) ของศาสตราจารย์ Robert Putnam แห่ง John F. Kennedy School of Government ของมหาวิทยาลัย Harvard University ซึ่งต้นทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่

⁵ Joseph S. Nye, Jr. 2010: 2-3.

⁶ Joseph S. Nye, Jr. "Soft Power: The Means to Success in World Politics." Lecture for Books for Breakfast Program. [Online]. Available:

http://www.cceia.org/resources/transcripts/4466.html:pf_printable? ; Joseph S. Nye, Jr. 2010: 6-7.

⁷ Ibid.; Joseph S. Nye, Jr. 2010: 4-5.

ช่วยส่งเสริมให้ผู้อื่นเกิดพฤติกรรมที่อยากที่จะให้ความร่วมมือ⁸ ศาสตราจารย์ Wanatabe ได้ให้ความเห็นในทำนองเดียวกับที่ศาสตราจารย์ Nye อธิบายเรื่องแหล่งที่มาของ soft power ว่าความสามารถในการดึงดูดใจที่จะสามารถกลายเป็น soft power ได้นั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ของนโยบายนั่นเอง รวมทั้งความมุ่งหมายของนโยบาย บริบท และวิธีการที่ใช้ด้วย และว่า การที่จะสามารถวัดได้ว่าความดึงดูดใจมีหรือไม่มีอย่างไรจะต้องพิจารณาจากช่องว่างของมุมมองระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับการสื่อสาร เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมของเกาหลีในญี่ปุ่นอาจจะกลายเป็นเกิดผลในทางลบให้ชาวญี่ปุ่นที่มีความเป็นชาตินิยมออกมาต่อต้านได้⁹

2.2 แนวคิดเรื่องการทูตตามจารีตประเพณีกับการทูตสาธารณะ

หัวข้อนี้จะศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างการทูตตามจารีตประเพณีกับการทูตสาธารณะ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาข้อคิดสำหรับประเทศไทยในการดำเนินการการทูตสาธารณะในแง่การบริหารจัดการด้านบุคลากรต่อไป

เพื่อความเข้าใจ น่าจะต้องทำความเข้าใจกับความหมายของ “การทูต” ก่อน ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม ได้อ้างถึง Sir Ernest Satow ผู้แต่งตำราการทูตที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง ว่า การทูตเป็นการใช้ชวนและความแนบเนียนในการดำเนินความสัมพันธ์ทางราชการระหว่างรัฐบาลของประเทศเอกราช ซึ่งบางครั้งก็ขยายไปถึงความสัมพันธ์กับประเทศที่เป็นเมืองขึ้นด้วย หรือถ้าจะกล่าวให้สั้นก็คือ การดำเนินธุรกิจระหว่างรัฐโดยสันติวิธี¹⁰ ส่วนศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์ก็ได้อธิบายความหมายของคำว่า การทูตในทำนองเดียวกันว่าหมายถึง การดำเนินการ โดยใช้การเจรจาและวิธีการชักจูง เพื่อที่จะให้ประเทศอื่นยอมรับทำทันทินโยบายของเรา¹¹

ดังนั้น หากพิจารณาโดยพื้นฐานกว้าง ๆ แล้ว การทูตตามจารีตประเพณีกับการทูตสาธารณะก็มีลักษณะพื้นฐานบางประการร่วมกัน กล่าวคือ การทูตทั้งสองประเภทนี้ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเป็นผู้แทนของรัฐในการทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนรัฐบาลของนักการทูตผู้นั้น ซึ่งบุคคลที่จะทำหน้าที่การทูตตามจารีตประเพณีหรือการทูตสาธารณะที่ดีจะต้องมีความรู้

⁸ Yasushi Wanatabe. “Revisiting Soft Power.” [Online]. Available:

<http://www.cgp.org/popups/articleswindow.php?articleid=342&print=print>

⁹ Ibid.

¹⁰ ไพโรจน์ ชัยนาม 2516. *เรื่องของการทูตและการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด: 2.

¹¹ อรุณ ภาณุพงศ์ 2531: 3.

และความเข้าใจนโยบายต่างประเทศ ตลอดจนประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้ง วัฒนธรรมของประเทศตนเองเป็นอย่างดี กล่าวคือ สามารถอธิบายแก่ผู้อื่นได้ และขณะเดียวกันก็ จะต้องมีความรอบรู้เรื่องต่าง ๆ ทำนองเดียวกันของประเทศเจ้าภาพที่ตนไปปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี เช่นกัน

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงลักษณะหลักของงานการทูตตามจารีตประเพณีกับงานการทูต สาธารณะแล้วจะพบว่าทั้งสองมีความแตกต่างกัน ซึ่งย่อมาหมายความว่าบุคลากรที่รัฐจะใช้ให้ไป ปฏิบัติงานแต่ละประเภทจะต้องใช้บุคคลที่มีความเหมาะสมกับลักษณะหลักของงานด้วย โดยเข้า ทำนองหลักการการบริหารงานบุคคลที่ว่า Put the right man in the right job.

ความแตกต่างระหว่างลักษณะงานการทูตตามจารีตประเพณีกับงานการทูตสาธารณะพอจะ ประมวลได้ดังนี้¹²

การทูตตามจารีตประเพณี	การทูตสาธารณะ
1.ด้านความรับผิดชอบหลัก: เป็นผู้แทนของ (represent) นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลของตนและจัดทำรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศ เจ้าภาพไปยังรัฐบาลของตน	1.ด้านความรับผิดชอบหลัก: นอกจากจะอธิบาย นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลของตนได้แล้ว ยังต้องทำหน้าที่สื่อให้ผู้รับการสื่อสารเกิดความ เข้าใจประเด็นต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรมของประเทศตนด้วย

¹² โปรดดู William A. Rugh 2008. *Enabling Public Diplomacy Field Officers to Do Their Jobs*. (December 20). [Online]. Available: <http://www.publicdiplomacycouncil.org/.../rugh.enablingpdfjobs.pdf> ; William A. Rugh 2009. "PD Practitioners: Still Second-Class Citizens." *Foreign Service Journal* 86, 10:32-34.; Philip M. Taylor. "Powerpoint Presentation on Propaganda, Public Diplomacy & Psychological Operations: What is Public Diplomacy ?." [Online]. Available: <http://ics.leeds.ac.uk/papers/vp01.cfm?outfit=pmt&requesttimeout=500&folder=25&paper=2726> เข้าถึงได้จาก เว็บไซต์ของ University of Southern California (USC) Center on Public Diplomacy at the Annenberg School ที่ <http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/students/resources/> อนึ่ง นาย Rugh เป็นอดีตเอกอัครราชทูตของ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนศาสตราจารย์ Philip M. Taylor เป็น Professor of Internal Communications ณ Institute of Communication Studies ของมหาวิทยาลัย University of Leeds สหราชอาณาจักร.

การทูตตามจารีตประเพณี	การทูตสาธารณะ
2.ด้านบุคคลหลักที่ติดต่อด้วย: ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการของประเทศเจ้าภาพเป็นหลัก	2.ด้านบุคคลหลักที่ติดต่อด้วย: ติดต่อกับสาธารณชนของประเทศผู้รับเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงบุคคลที่เป็นผู้นำทางความคิดของประเทศเจ้าภาพ และสื่อมวลชนด้วย โดยมีความหลากหลายของประเภทผู้ที่ติดต่อด้วยมากกว่า
3.ด้านลักษณะของงาน: งานที่ทำส่วนใหญ่่มักจะไม่นำมาเปิดเผย หรือเปิดเผยได้บางส่วน และปกติจะถูกตรวจสอบหรือต้องรับผิดชอบต่อสาธารณชนของประเทศเจ้าภาพน้อยมาก	3.ด้านลักษณะของงาน: งานที่ทำเกือบทั้งหมดเป็นงานที่ทำอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน และสามารถถูกตรวจสอบจากสาธารณชนได้มาก
4. ด้านทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่องาน: ใช้ทักษะการเจรจาทางการทูตมาก (การต่อรอง)	4. ด้านทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่องาน: ใช้ทักษะในการใช้สื่อต่าง ๆ หรือทำให้สื่อต่าง ๆ มารับใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (media practitioner) และเป็นนักจัดทำและบริหาร โครงการ (programmer) ตลอดจนมีทักษะในการสื่อสารกับสาธารณชนที่มีความหลากหลายประเภท (public communication)

บทที่ 3

ผลการศึกษาการทูตสาธารณะอิสราเอล

การทูตสาธารณะอิสราเอลมีคำในภาษาฮีบรูว่า hasbara ซึ่งแปลตรงตัวได้ว่า การอธิบาย หรือ explanation ในภาษาอังกฤษ¹ แต่อันที่จริงแล้ว ในภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นยังไม่มีคำแปลที่ตรงกับความหมายของคำว่า hasbara ในภาษาฮีบรู ในทางปฏิบัติในอิสราเอลได้มีการใช้คำว่า hasbara สำหรับคำว่า การทูตสาธารณะ เนื่องจาก hasbara ไม่ใช่เป็นแค่เพียงการโฆษณาชวนเชื่อ หรือการอธิบายนโยบายและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในอิสราเอล หรือการให้ข้อสนเทศแก่ชาวโลกแต่เพียงเท่านั้น แต่เป็นเรื่องการทำงานทางความคิดกับสาธารณชนเพื่อที่จะทำให้สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีอำนาจตัดสินใจทางนโยบาย ผู้มีอิทธิพลต่อการสร้างมติมหาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่มีความสำคัญ มีความเชื่อเหมือนกับอิสราเอล²

ในบทนี้จะเริ่มศึกษาจากกระบวนการการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะอิสราเอล ซึ่งนำโดยสถาบัน Samuel Neaman Institute ร่วมกับ Israel Institute of Technology และกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล หลังจากนั้น จะศึกษาถึงการทูตสาธารณะของอิสราเอลทั้งทางด้านสารัตถะและทางด้านวิธีการดำเนินการการทูตสาธารณะ อันเป็นผลการศึกษาของโครงการฯ รวมทั้งศึกษาจากเหตุการณ์การปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ. 2008 ถึง 18 มกราคม ค.ศ. 2009 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงกรณีเหตุการณ์การปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze ต่อกองเรือเล็ก Mavi Marmara เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 2010 เพื่อขัดขวางความพยายาม

¹ “Public Diplomacy (Israel).” [Online]. Available: [http://en.wikipedia.org/wiki/Public_diplomacy_\(Israel\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Public_diplomacy_(Israel))

² Gideon Meir. “What “Hasbara” Is Really All About,” [Online]. Available:

<http://www.mfa.gov.il/MFA/About+the+Ministry/Structure+and+departments/What+Hasbara+Is+Really+All+About+-+May+2005.htm>; อนึ่ง นาย Gideon Meir เคยดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ฝ่ายกิจการสื่อมวลชนและการประชาสัมพันธ์สาธารณะ นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ Nadav Liron ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง Director of the Samuel Neaman Institute และเป็นผู้ริเริ่มโครงการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะของอิสราเอลในช่วงสงครามเลบานอนครั้งที่สอง ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า hasbara ในทำนองเดียวกันว่าเป็นข้อความคิดที่รวมการให้ข้อสนเทศ การอธิบาย และการชักจูงใจเข้าไว้ด้วยกัน (โปรดดู Nadav Liron 2009.

“Introductory Remarks.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 8.)

ที่จะฝ่าการปิดล้อมเขตกาซาทางทะเลของอิสราเอล เพื่อที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ชาวปาเลสไตน์ในเขตกาซา หลังจากนั้นจะประเมินการดำเนินการการทูตสาธารณะของอิสราเอลว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จประการใด

3.1 กระบวนการการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะอิสราเอลของสถาบัน Samuel Neaman Institute

โครงการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะของอิสราเอลซึ่งมีสถาบัน Samuel Neaman Institute เป็นผู้นำและริเริ่มนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าโลกยุคปัจจุบันซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสารซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเผยแพร่ข่าวสารการโฆษณาชวนเชื่อที่เป็นปฏิปักษ์กับอิสราเอลได้ อย่างไม่จำกัด ตลอดจนการเกิดมีรัฐและกลุ่มต่าง ๆ ที่มีแนวความคิดหัวรุนแรงจำนวนมาก จนเกิด สภาวะที่เรียกว่า battle for awareness ไปทั่วโลก ดังนั้น จึงทำให้อิสราเอลมีความจำเป็นที่จะต้อง ปรับเปลี่ยนการทูตสาธารณะให้เข้ากับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ช่องทาง วิธีการ กลุ่มเป้าหมาย และการปฏิบัติต่อผู้รับข่าวสาร เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว โครงการฯ จึงได้ศึกษาวิจัยบนพื้นฐานของการศึกษาในเชิงข้อความคิดและเชิงประจักษ์ (conceptual-empirical studies) รวมทั้งความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการทูตสาธารณะทั้งชาวอิสราเอลและชาวต่างประเทศ³ โดยการศึกษาวิจัยได้ยอมรับถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการตระหนักถึงช่องว่างระหว่างความเห็นใจ อิสราเอลของรัฐบาลต่างประเทศกับการวิพากษ์วิจารณ์อิสราเอลของสาธารณชน ช่องว่างของท่าที ระหว่างกลุ่มชนชั้นนำและผู้สร้างความเห็นสาธารณะกับสาธารณชนทั่วไป ช่องว่างระหว่างท่าที ของรัฐบาลต่างประเทศที่แสดงความเห็นใจต่ออิสราเอลอย่างไม่เปิดเผยต่อสาธารณชนกับท่าทีของ รัฐบาลต่างประเทศที่แสดงออกถึงความไม่เห็นใจอิสราเอลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน รวมทั้ง จำเป็นต้องแยกความแตกต่างระหว่างการแสดงออกซึ่งความเห็นใจอิสราเอลบนพื้นฐานของการเห็น ว่าอิสราเอลมีความถูกต้องกับการแสดงออกซึ่งความเห็นใจอิสราเอลบนพื้นฐานของผลประโยชน์ ร่วมกัน เช่น ความขัดแย้งกับอิสลาม⁴

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะของอิสราเอลเป็นการศึกษาเชิง ประจักษ์ด้วย ดังนั้น โครงการฯ จึงได้ส่งคณะออกไปสำรวจความเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ใน

³ “Executive Summary.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March 2009: 11-12.

⁴ Ibid., pp. 15-16.

ต่างประเทศด้วย โดยเลือกเอาประเทศเดนมาร์กและอินเดียเป็นตัวอย่าง⁵ เพื่อที่จะเป็นแนวทางให้นักการทูตอิสราเอลและบุคคลอื่น ๆ ที่ดำเนินงานการทูตสาธารณะอิสราเอลใช้ศึกษาในการจัดทำคำถามสัมภาษณ์บุคคลในภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศที่ประจำการนั้น ๆ ตลอดจนการวางแผนการปฏิบัติการตามแผนให้ลุล่วง และการประเมินผลทั้งในด้านสาระและระเบียบวิธีวิจัยต่อไปในการสำรวจความคิดเห็นสาธารณชนในภาคสนามของทั้งสองประเทศ อิสราเอลได้ส่งคณะทำงานออกไปดำเนินการภาคสนาม 2 ครั้ง ดังนี้⁶

ครั้งแรก เรียกว่า opinion-finding หรือ insight search mission ซึ่งเป็นการค้นหาและรวบรวมความคิดเห็น ความเข้าใจพื้นฐาน และข้อมูลพื้นฐาน โดยคณะทำงานได้ประชุมกับสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำอินเดียและเดนมาร์กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการทูตสาธารณะของสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลว่าใช้ปัจจัยนำเข้า (inputs) อะไรบ้าง กระบวนการดำเนินการทูตสาธารณะ และผลผลิตที่ได้รับเป็นอย่างไร ตลอดจนผลสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้น หลังจากนั้น ได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับนักหนังสือพิมพ์ นักวิชาการ นักการเมือง ข้าราชการ และผู้นำทางศาสนาและผู้นำชุมชนประมาณ 30 กว่าราย เพราะพิจารณาว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวจัดเป็น sensitive sensors ในการสะท้อนภาพลักษณ์อิสราเอลเนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีความสนใจอยู่แล้วโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นต่อสถานภาพของอิสราเอลในความคิดเห็นของสาธารณชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ คณะทำงานจะหาคำถามหลักเพื่อที่จะแตกประเด็นไปสู่คำถามเรื่องอื่น ๆ ต่อไป เช่น ถามว่ามีเข้าใจว่าดินแดนที่อิสราเอลยึดครองอย่างไร

ครั้งที่สอง เป็นการเดินทางไปเยือนภาคสนาม เรียกว่า systematic and focused insight-control data-gathering mission เป็นการสำรวจเกี่ยวกับประเทศโดยทั่วไป และการเจาะกลุ่มที่ต้องการ ทั้งนี้ อิสราเอลได้จ้างบริษัทเอกชนในท้องถิ่นทำการวิเคราะห์และประเมินด้วย โดยมีคณะทำงานอยู่ทำงานร่วมกับบริษัทท้องถิ่นด้วยทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดหัวข้อการช่วยนำทางให้แก่ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูล การเป็นล่ามแปล และการวิเคราะห์ข้อมูล

⁵ จากการสอบถาม Professor Dov Shinar ซึ่งเป็น Project Academic Director เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2553 ทราบว่า อิสราเอลได้เลือกอินเดียเป็นกรณีศึกษาเพราะอินเดียเป็นประเทศที่กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นและอินเดียได้ตกลงเข้าร่วมโครงการศึกษาวิจัยนี้ ส่วนเดนมาร์กเป็นประเทศที่มีความเห็นกลาง ๆ คือ ไม่ได้มีความเห็นหนักไปทางสนับสนุนอิสราเอลหรือประณามอิสราเอลทางใดทางหนึ่งอย่างชัดเจน และจำเป็นที่อิสราเอลจะต้องมีตัวอย่างประเทศในยุโรปในการศึกษาวิจัย

⁶ Dov Shinar 2009. "Empirical Studies in Denmark and India: "Insight Search"." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March:78-91.

คณะทำงานอิสราเอลได้นำวิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค หรือภัยคุกคาม หรือที่เรียกว่า SWOT Analysis เข้าไปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาโดยจัดทำข้อมูลในรูปของ SWOT Analysis เพื่อแสดงความเข้าใจอิสราเอลของสาธารณชนในอินเดียและเคนมาร์กได้ดังนี้

การใช้รูปแบบ SWOT เพื่อแสดงความเข้าใจอิสราเอลของสาธารณชนในอินเดีย⁷

S จุดแข็ง:

สังคมก้าวหน้าทางเทคโนโลยี;
ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม;
ไม่ได้แย่งสิทธิการดำรงอยู่ของอิสราเอล;
มีศักยภาพทางการทหาร

W จุดอ่อน:

ปัญหาความขัดแย้งต่อเนื่อง;
แตกด้วยสงครามและอันตราย;
สังคมปิดที่ขาดความอดทน;
เลือกปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ

O โอกาส:

ขาดความรู้ซึ่งเป็นโอกาสในการ
สร้างความเห็นใจ;
ความเห็นใจความเป็นปึกแผ่นของสังคม
อิสราเอล
มีภาพว่าเป็นสังคมหลากหลายวัฒนธรรม;

มีภาพว่าเป็นประเทศสมัยใหม่;

มีโอกาที่จะสร้างความตระหนัก
ถึงกลุ่มที่เป็นศัตรู

T อุปสรรค:

ไม่สามารถแยกความแตกต่าง
ระหว่างชาวยิวกับชาวอิสราเอล
ขาดความสนใจที่แท้จริงต่อ
อิสราเอล;
มีความรู้จำกัดเกี่ยวกับอิสราเอล
และชาวอิสราเอล;
ความรู้ที่มีอยู่ขึ้นอยู่กับทัศนคติ
ทั่วไปของกลุ่มต่าง ๆ;
ภาพที่เป็นคนหัวรุนแรง
เคร่งศาสนา และด้อยพัฒนา
ทางเศรษฐกิจ

⁷ Lea Mandelzis 2009. "Public Diplomacy – Frameworks, Strategies, and Methods." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 128.

การใช้รูปแบบ SWOT เพื่อแสดงความเข้าใจอิสราเอลของสาธารณชนในเดนมาร์ก⁸

S จุดแข็ง:

สนใจอิสราเอลมาก;

รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญทางประวัติศาสตร์;

ชนชั้นนำสนใจวัฒนธรรมสมัยใหม่;
เทคโนโลยีทางวัฒนธรรมสมัยใหม่;
สนับสนุนการจัดตั้งประเทศและสิทธิการดำรงอยู่ของประเทศ

W จุดอ่อน:

มีความสัมพันธ์กันโดยตรงระหว่างความขัดแย้งกับภาพลักษณ์ของอิสราเอล;
มีความสงสัยความชอบธรรมของรัฐอิสราเอลระหว่างประชากรบางภาคส่วน;

O โอกาส:

รักษาความเห็นใจไว้เพื่อสร้างความเห็นใจ;
ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายที่ชอบการเมืองได้โดยใช้สื่อหลากหลาย;

ความรู้ที่จำกัดเป็นโอกาสให้สร้างความเห็นใจได้;
ทำให้คนที่รู้สึกผิดหวังกับอิสราเอลกลับมามีความเห็นใจ

T

อุปสรรค:

มีความรู้จำกัดเกี่ยวกับอิสราเอล และชาวอิสราเอล;
มีความสัมพันธ์ชัดเจนระหว่างการขาดความรู้กับทัศนคติทางลบ

หลังจากนั้น อิสราเอลได้ตั้งคำถาม 4 ข้อ คือ (1) อิสราเอลจะใช้ประโยชน์จากจุดแข็งอย่างไร (2) อิสราเอลจะขจัดจุดอ่อนของคนอย่างไร (3) อิสราเอลจะใช้โอกาสแต่ละเรื่องที่มีอย่างไร

⁸ Ibid., p. 129.

(4) อิสราเอลจะต่อสู้กับอุปสรรคหรือภัยคุกคามอย่างไร และนำข้อมูลจาก SWOT Analysis ไปตั้งเป็นเป้าประสงค์ของการทูตสาธารณะอิสราเอล 4 ประการเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (1) การสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่ออิสราเอล (*Creating Sympathy – CS*) ซึ่งเป็นเป้าประสงค์สำหรับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับอิสราเอล (2) การรักษาความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่ออิสราเอลเอาไว้ (*Maintaining Sympathy – MS*) ซึ่งเป็นเป้าประสงค์สำหรับกลุ่มคนที่มีความรู้และความคิดเห็นที่มั่นคงในการสนับสนุนอิสราเอลอยู่แล้ว (3) การทำให้ความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่ออิสราเอลกลับคืนมา (*Restoring Sympathy – RS*) ซึ่งเป็นเป้าประสงค์สำหรับกลุ่มคนที่เคยมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจอิสราเอล แต่มีความกังวลต่อความขัดแย้งและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (4) การต่อสู้กับความคิดเห็นที่เป็นปฏิปักษ์กับอิสราเอล (*Coping with Hostilities – CH*) เป็นเป้าประสงค์สำหรับกลุ่มคนที่โจมตีอิสราเอล เช่น อาหรับ ปาเลสไตน์ และกลุ่มคนที่รณรงค์ไม่ซื้อสินค้าอิสราเอล หรือมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่รณรงค์ไม่ให้มีความร่วมมือทางวิชาการกับอิสราเอล เป็นต้น⁹ ซึ่งการจำแนกเป้าประสงค์ที่อิสราเอลจะดำเนินการให้สอดคล้องกับการจำแนกกลุ่มบุคคลประเภทต่าง ๆ นั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวความคิดทำนองเดียวกับในพระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ได้ทรงจำแนกบุคคลออกเป็นบัวสี่ประเภทเพื่อประโยชน์ในการสั่งสอนธรรมะ และเมื่ออิสราเอลกำหนดเป้าประสงค์ของการทูตสาธารณะอิสราเอลสำหรับกลุ่มคนแต่ละประเภทได้แล้ว อิสราเอลก็กำหนดกิจกรรมและเครื่องมือที่จะใช้ soft power ผ่านทางการทูตสาธารณะต่อกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่ม ซึ่งขณะทำงานได้จัดทำสรุปเป็นตัวอย่างแผนภาพได้ดังนี้

⁹ Ibid., pp. 129-130.

รูปแบบวิธีการในการระบุกลุ่มบุคคลเป้าหมายสำหรับ soft power: ตัวอย่างแบบฟอร์ม¹⁰

กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม	CS	MS	RS	CH
กลุ่มหนุ่มสาว	ข้อมูลพื้นฐาน การสร้างชาติ ประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ การเมือง และประชาธิปไตย	X			
กลุ่มผู้มีอายุ ขึ้นมา	เหมือนข้างต้น + ปัญหาคลื่นไม่เข้าคายไม่ออก เช่น สิทธิมนุษยชนกับความจำเป็นเรื่องความมั่นคง	X	X	X	
	อาทิ เทคโนโลยี สารสนเทศ การแพทย์ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอื่น ๆ	X	X		
	การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ศิลปะ นาฏศิลป์ วรรณกรรม ภาพยนตร์ การกีฬา	X	X		
	ธุรกิจ เทคโนโลยี และความร่วมมือกับโลก	X	X		
สื่อ ผู้มีวิชาชีพ	แลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ข้อมูลพัฒนาการล่าสุด เชิญไปเยือนอิสราเอล	X	X	X	
ผู้ใช้สื่อ สมัยใหม่	ส่งข้อมูล สร้างสัมพันธ์บนสื่อออนไลน์: blogs, forums, chats, cellular media	X	X	X	X
กลุ่มองค์กร	ประเด็นทางสังคม และ/หรือ องค์กรต่าง ๆ กิจกรรมทางมนุษยธรรมที่เกี่ยวข้อง	X			X

¹⁰ Ibid., p. 132.

**รูปแบบวิธีการในการระบุงิจกรรมที่ใช้ soft power ตามทัศนคติของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย
และประเภทการใช้สื่อ: ตัวอย่างแบบฟอร์ม¹¹**

ทัศนคติของบุคคลเป้าหมาย: 1. เห็นอกเห็นใจ 2. รู้สึกเฉย ๆ ไม่สนใจ 3. เป็นปฏิปักษ์ กิจกรรม	สื่อแบบดั้งเดิม			สื่อสมัยใหม่			สื่อใช้เป็นการเฉพาะระหว่างบุคคล		
	ทัศนคติ			ทัศนคติ			ทัศนคติ		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
ข้อมูลพื้นฐาน เรื่องการสร้างชาติประวัติศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ การเมือง และประชาธิปไตย				X	X		X		
เหมือนช้างดัน + ปัญหากลิ่นไม่เข้าคายไม่ออก เช่น สิทธิมนุษยชนกับความจำเป็นเรื่องความมั่นคง	X	X		X	X		X	X	
สาขาต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยี สารสนเทศ การแพทย์ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอื่น ๆ	X		X	X		X			
สาขาต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ศิลปะ นาฏศิลป์ วรรณกรรม ภาพยนตร์ การกีฬา	X	X	X	X	X	X	X	X	X
กระชับความสำเร็จในธุรกิจ เทคโนโลยี และ ความร่วมมือกับโลก	X			X					
การส่งข้อมูล สร้างสัมพันธ์โดยใช้สื่อออนไลน์: blogs, forums, chats, cellular media				X	X	X			
การไปบรรยาย การแสดง การแลกเปลี่ยน คณะเยือน							X	X	
ประเด็นทางสังคม และ/หรือองค์กร กิจกรรม ทางด้านมนุษยธรรมที่เกี่ยวข้อง				X	X	X	X	X	X

¹¹ Ibid., p. 133.

โดยสรุป ผลจากการออกไปสำรวจความคิดเห็นของสาธารณชนในภาคสนามทำให้อิสราเอลสามารถจัดกลุ่มประเทศได้ว่ากลุ่มคนต่าง ๆ ในแต่ละประเทศนั้นมีความรู้เกี่ยวกับอิสราเอลมากน้อยเพียงไร และในแง่มุมใด มีความเห็นอกเห็นใจอิสราเอลมากน้อยเพียงใด ในเรื่องใด และเพราะอะไร มีข้อวิพากษ์วิจารณ์อิสราเอลมากน้อยเพียงใด ในเรื่องใด และเพราะอะไร รวมทั้งยังสามารถจัดประเภทของกลุ่มคนที่สนับสนุนหรือต่อต้านอิสราเอลได้ด้วย เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการเข้าถึงหรือเพื่อการโต้แย้งสาธารณชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเหมาะสมต่อไป อาทิ ในกรณีของอินเดีย คณะทำงานพบว่ามียุทธศาสตร์ที่มีกลุ่มคนที่ยากจนจำนวนมากที่ไม่มีเวลาสนใจกับเรื่องอื่นนอกจากเรื่องปากและท้องของตนเองเท่านั้น ดังนั้น กลุ่มคนเหล่านี้จึงยังไม่ใช่ตัวแทนมติมหาชนของอินเดีย เป็นต้น

3.2 การทูตสาธารณะอิสราเอลในด้านสาธารณะ

ผลการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของสาธารณชนในอินเดียและเคนยา พบว่า มีกลุ่มคนที่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับอิสราเอลเลยหรือมีความรู้อยู่บ้างแต่ไม่มาก และกลุ่มคนที่มีความรู้เกี่ยวกับอิสราเอลดีพอสมควร ซึ่งกลุ่มหลังมีทั้งกลุ่มคนที่มีความรู้ลึกเห็นอกเห็นใจอิสราเอลด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน และกลุ่มคนที่วิพากษ์วิจารณ์อิสราเอล¹² โดยอิสราเอลสรุปว่าเรื่องความขัดแย้งกับปาเลสไตน์เป็นองค์ประกอบพื้นฐานหนึ่งของภาพลักษณ์ของอิสราเอล และถึงแม้ว่าจะมีกลุ่มคนที่ไม่รู้เรื่องความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์เลยก็ตาม แต่อิสราเอลก็ไม่ควรที่จะปกปิดปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวไว้ โดยอาศัยประโยชน์จากความไม่รู้ของกลุ่มคนดังกล่าว แต่อิสราเอลควรที่จะนำเสนอจุดยืนพื้นฐานต่าง ๆ ของอิสราเอล รวมทั้งในเรื่องความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ด้วย โดยควรนำเสนอเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับอิสราเอลที่ไม่ใช่ปัญหาความขัดแย้งผสมผสานกันไปด้วย โดยให้ผู้ดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลในประเทศต่าง ๆ นำไปปรับใช้ให้เข้ากับแต่ละประเทศ¹³ ดังนั้นโครงการฯ จึงนำข้อมูลที่ได้รับมาจัดทำเนื้อหาสาระของการทูตสาธารณะของอิสราเอล โดยแบ่งได้เป็น 3 เรื่อง ได้แก่ ข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์ ข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในอิสราเอลในมิติอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ และการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินการทูตสาธารณะของผู้เกี่ยวข้อง¹⁴

¹² “Executive Summary.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March 2009: 20-21.

¹³ Ibid., p. 12.

¹⁴ Ibid., pp. 16-17.

3.2.1 ข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์¹⁵

ผลการศึกษาของโครงการฯ พบว่า อิสราเอลได้เป็นเป้าหมายการถูกโจมตีจากความคิดเห็นสาธารณชนในต่างประเทศด้วยข้อกล่าวหาและข้ออ้างต่าง ๆ ดังนี้

1) อิสราเอลขาดความชอบธรรมในการจัดตั้งและการดำรงอยู่ของรัฐ ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาพื้นฐานที่อิสราเอลได้ประสบตลอดระยะเวลาตั้งแต่การจัดตั้งรัฐอิสราเอลจนถึงปัจจุบัน โดยผู้โจมตียกเหตุผลข้ออ้างดังนี้

1.1) อิสราเอลขาดความชอบธรรมในการดำรงอยู่เพราะบาปของอิสราเอล ซึ่งเป็นผลจากการกระทำของอิสราเอลเองโดยการพิชิตและการแบ่งแยกทางชนชาติ ซึ่งเป็นการกระทำอาชญากรรมต่อมนุษยชาติโดยอ้างเรื่องพระเจ้า และเมื่ออิสราเอลได้ยกเลิกไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งคำตัดสินของสหประชาชาติอย่างเป็นระบบ ดังนั้น อิสราเอลจึงไม่มีทางที่จะได้รับความคุ้มครองจากสิ่งที่อิสราเอลกระทำละเมิด

1.2) ความชอบธรรมของความคิดที่ว่าชาวยิวและศาสนายูดาห์มีสิทธิที่ไม่อาจพรากไปจากชาวยิวได้ ซึ่งสิทธิดังกล่าวไม่ได้ให้ไว้กับชนชาติที่ไม่ใช่ชนชาวยิวเป็นเรื่องผิดยุคผิดสมัยทางออกเดียวของปัญหานี้คือการเปลี่ยนแนวความคิดที่จะแบ่งดินแดนเป็นรัฐอธิปไตยสองรัฐเป็นแนวความคิดที่มีเพียงหนึ่งรัฐและอยู่ร่วมกันเท่านั้น

1.3) การจัดตั้งรัฐอิสราเอลให้เป็นรัฐประชาธิปไตยของชนชาวยิวขาดความชอบธรรมเพราะเป็นการปฏิเสธหลักการพหุสังคม (multicultural principle) หรือเป็นการที่รัฐเลือกปฏิบัติต่อพลเมืองชาวอาหรับนั่นเองที่รัฐจะต้องเป็นรัฐเพื่อพลเมืองของรัฐทุกคน ไม่ใช่เฉพาะแต่เพียงชนชาวยิวเท่านั้น นอกจากนี้ ชาวยิวไม่ได้มีฐานะเป็นชาติ หรือมีฉะนั้น ยิวก็เป็นได้เพียงแค่ศาสนิกายหนึ่งเท่านั้น และการยืนยันที่จะเป็นรัฐของชนชาวยิวเท่านั้นเท่ากับการทำให้เกิดความอยุติธรรมในทางประวัติศาสตร์ขึ้นมา

1.4) การปฏิเสธเรื่องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวของนาซีในสงครามโลกครั้งที่สอง (Denial of Holocaust) ซึ่งเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงกับความพยายามที่ทำให้อิสราเอลขาดความชอบธรรมในการจัดตั้งเป็นรัฐชาวยิว โดยกล่าวหาว่าชาวยิวนั่นเองที่เป็นผู้ทำให้ยุโรปเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สอง และบางคนก็เห็นว่าหากไม่มีเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว ก็คงไม่อาจมีการจัดตั้งรัฐอิสราเอลขึ้นมาได้ บางคนก็เห็นว่าการจัดตั้งรัฐอิสราเอลเป็นการดักดวงผลประโยชน์จากข้ออ้าง

¹⁵ Arye Naor 2009. "Israel in the Third Millennium: Basic Issues in Public Diplomacy (PD)." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March:39-69.

เหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวมากกว่า ดังนั้น อิสราเอลจึงเห็นว่าข้ออ้างเหล่านี้เป็นเรื่องเดียวกับความพยายามที่จะทำให้อิสราเอลขาดความชอบธรรมในการดำรงอยู่เป็นรัฐ นั่นเอง

2) ข้อกล่าวหาเรื่องการแบ่งแยกเชื้อชาติ (Apartheid) ข้อกล่าวหาประการนี้เป็นเรื่องที่กระทบต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลโดยไม่เกี่ยวกับเรื่องการปฏิเสธความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของรัฐอิสราเอล ซึ่งอันที่จริงมีที่มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 แล้ว ซึ่งสหประชาชาติเปรียบลัทธิไซออนว่าเป็นเสมือนการกีดกันทางเชื้อชาติ และจากการที่อิสราเอลได้ยึดครองดินแดนเขต West Bank ของปาเลสไตน์ โดยมีการก่อสร้างกำแพงล้อมรอบเขต West Bank เปรียบเสมือนเรือนจำขนาดยักษ์สำหรับชาวปาเลสไตน์ และปกครองชาวปาเลสไตน์เยี่ยงเป็นพลเมืองชั้นสองรวมทั้งการประกาศตนเป็นรัฐประชาธิปไตยของชนชาติยิวอีกด้วย ได้ทำให้อิสราเอลมีปัญหาในภาพลักษณ์ด้านนี้ของอิสราเอลมีมากขึ้นเมื่อที่ประชุมสหประชาชาติด้วยการต่อต้านลัทธิการแบ่งแยกเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ การเกลียดชังต่างชาติ และการขาดความอดทนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเชื้อชาติ ซึ่งจัดที่เมือง Durban แอฟริกาใต้ ได้รับเอาข้อกล่าวหาเรื่องการแบ่งแยกเชื้อชาติของอิสราเอลเป็นวาระการพิจารณาในที่ประชุมตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา

3) ปัญหาการไม่ยอมรับผู้ลี้ภัยชาวอาหรับกลับสู่ถิ่นฐานเดิมในอิสราเอล ซึ่งสืบเนื่องจากการทำสงครามระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มประเทศอาหรับเมื่อครั้งการประกาศจัดตั้งรัฐอิสราเอลในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งทำให้ชาวอาหรับจำนวนหลายแสนคนต้องอพยพหนีสงคราม หรือไม่ก็ถูกอิสราเอลผลักดันให้เดินทางออกไปจากถิ่นฐานเดิมในอิสราเอล โดยผู้อพยพชาวอาหรับเหล่านี้ต้องอาศัยอยู่ในค่ายและมีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติที่ 194 เมื่อปี ค.ศ. 1948 เรียกร้องให้มีการอนุญาตให้ผู้ลี้ภัยชาวอาหรับที่ประสงค์จะเดินทางกลับไปยังอิสราเอลและต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสามารถเดินทางกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอิสราเอลได้ และให้รัฐบาลต่าง ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบเป็นผู้จ่ายค่าทดแทนการสูญเสียทรัพย์สินหรือความเสียหายต่อทรัพย์สินภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศและความเป็นธรรม (equity)

4) ปัญหาการต่อต้านชาวยิว (Anti-Semitism) ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแรกเป็นความรู้สึกต่อต้านเกลียดชังชาวยิวด้วยเหตุผลทางเชื้อชาติและศาสนา ส่วน ประเภทที่สองเป็นความรู้สึกต่อต้านความเป็นรัฐอิสราเอล ซึ่งความรู้สึกต่อต้านประเภทหลังเป็นความรู้สึกเนื่องจากการต่อต้านการจัดตั้งรัฐอิสราเอล การที่อิสราเอลปฏิบัติไม่ดีต่อผู้อพยพชาวปาเลสไตน์ การที่ชาวยิวใช้อิทธิพลครอบงำฝ่ายการเมืองในสหรัฐอเมริกา และสื่อมวลชน ความรู้สึกต่อการกระทำของอิสราเอลว่าเปรียบได้กับการกระทำของนาซี และการที่ยุโรปได้รับชาวยิวเข้าไปอยู่ในดินแดนอีกครั้งเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง โดยการที่ชาวยิวได้เข้าไปอยู่ในประเทศใน

ยุโรป และการได้รับรู้ข่าวปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ทำให้ชาวยุโรปเห็นใจชาวปาเลสไตน์ว่าอยู่ในสถานะที่เป็นผู้เหยื่อถูกรังแก และเมื่อยุโรปมีชาวอาหรับอพยพไปอยู่เป็นจำนวนมากขึ้น ชาวอาหรับก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของนักการเมืองในยุโรปที่ต้องการเสี่ยงสนับสนุนทางการเมือง จึงทำให้ชาวยุโรปบางส่วนเกิดความรู้สึกต่อต้านชาวยิว

5) ปัญหาการโน้มน้าวให้สาธารณชนอเมริกันเห็นว่าอิสราเอลเป็นภาระของสหรัฐอเมริกามากกว่าที่จะเป็นสินทรัพย์ ซึ่งมีที่มาจากหนังสือ *The Israel Lobby and US Foreign Policy* (2007) ของศาสตราจารย์ J.J. Mearsheimer และศาสตราจารย์ S.M. Walt จากมหาวิทยาลัยชิคาโกและมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

3.2.2 ข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในอิสราเอล¹⁶

ความคิดข้อนี้นี้มีที่มาจากสมมติฐาน 2 ข้อคือ สมมติฐานข้อแรกคือ ชาวที่ปรากฏต่อสาธารณชนในประชาคมโลกของอิสราเอลมักจะเป็นเรื่องปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการครอบครองดินแดนของประเทศอื่นและการละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวปาเลสไตน์ สมมติฐานข้อที่สองคือ ผลการศึกษาการทูตสาธารณะในทศวรรษที่ไม่นานมานี้พบว่าหลายประเทศได้ใช้ soft power ด้านต่าง ๆ ที่ประเทศตนมีอยู่ดึงดูดใจของต่างประเทศ ซึ่งอิสราเอลก็เห็นว่าประเทศตนก็มีภาพลักษณ์ที่ดี ๆ ที่น่าจะดึงดูดใจต่างประเทศได้เช่นกันเพื่อต้องการทำให้ชาวโลกเห็นว่าอิสราเอลก็เป็นประเทศที่มีสังคมที่มีชีวิตอยู่กันอย่างปกติประเทศหนึ่ง

อิสราเอลเห็นว่าการนำเสนอภาพลักษณ์อีกด้านของอิสราเอลที่ไม่ใช่ปัญหาความขัดแย้งประกอบด้วยหลักการสำคัญที่จะทำให้เกิดผลดังนี้ ประการแรก เรื่องสารัตถะ ซึ่งอิสราเอลเห็นว่าเรื่องเหล่านี้จะช่วยเรียกร้องชาวโลกให้เกิดความสนใจในภาพลักษณ์ที่ดี ๆ ของอิสราเอลได้ อาทิ เรื่องวัฒนธรรมของอิสราเอลที่แสดงถึงความเป็นสังคมเปิดและเป็นประชาธิปไตยที่มีการผสมผสานระหว่างตะวันออกกับตะวันตกและกลุ่มชนชาติต่าง ๆ ในอิสราเอล รวมทั้งวรรณกรรม นาฏศิลป์ ภาพยนตร์ การละคร การออกแบบ ดนตรี ศิลปะการแกะสลักและการปั้น ซึ่งสะท้อนถึงนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และความโดดเด่น เรื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่อิสราเอลเป็นผู้นำในการค้นคว้าประดิษฐ์วิจัยเพื่อประโยชน์สุขของชาวโลก ไม่ว่าจะเป็นการแพทย์และยารักษาโรค และอื่น ๆ เรื่องเศรษฐกิจ บทบาทของสตรี การเกษตรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอิสราเอลได้จัดการเรียนการสอนให้ทุนฝึกอบรมและจัดการประชุมกับชาติต่าง ๆ และเรื่องสังคม วิถีทางการดำเนินชีวิต และผู้คนในอิสราเอล รวมทั้งอาหาร การบันเทิง การเป็นพหุสังคม เป็นต้น ประการที่

¹⁶ Dalia Liran-Alper 2009. "Life in Israel: Beyond the Conflict." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 70-77.

สอง เรื่องวิธีการจะต้องผสมผสานระหว่างการให้ต่างชาติมีโอกาสได้รับประสบการณ์ในอิสราเอล เช่น การศึกษาชั้นสูงในอิสราเอล การจัดฝึกอบรมเรื่องเกษตรกรรมในอิสราเอล และการจัดทำเวทีสำหรับ bloggers เป็นต้น กับการจัดแสดงให้ชาวต่างชาติชม เช่น ภาพยนตร์ ละครเวที นาฏศิลป์ ดนตรี และศิลปะการแกะสลักและการปั้น และการให้ข้อเสนอแนะทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประการที่สาม การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของอิสราเอลที่ดำเนินการทูตสาธารณะ ในขอบเขตความรับผิดชอบของตนเพื่อที่จะปรับปรุงการไหลเวียนข้อเสนอแนะระหว่างบุคลากรและหน่วยงานที่ดำเนินการทูตสาธารณะด้วยกันให้ดีขึ้น ประการสุดท้าย การสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มเพื่อที่จะสามารถระบุความต้องการของแต่ละกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการดึงดูดความสนใจ

3.2.3 การจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินการทูตสาธารณะ¹⁷

ความคิดข้อนี้มาจากหลักการที่ว่าในโลกปัจจุบันที่เป็นยุคข่าวสารสารสนเทศ ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับความรู้ ผู้เล่นที่มีหลากหลายประเภท รวมทั้งความหลากหลายของเครื่องมือที่จะใช้เป็สื่อในการเข้าถึงกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างฐานข้อมูลสำหรับใช้ในการดำเนินการทูตสาธารณะขึ้นมา ซึ่งจะต้องมีความพร้อมสำหรับปัญหาทางทฤษฎีและปัญหาในการนำไปประยุกต์ใช้

โครงการฯ ได้ออกแบบฐานข้อมูลเป็นตาราง โดยแบ่งหัวข้อเรื่องออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ การเมือง สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ และแบ่งผู้เล่นที่เป็นเป้าหมายการทูตสาธารณะออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสื่อ (ทั้งสื่อประเภทเก่าและสื่อประเภทใหม่) กลุ่มที่เป็นองค์กรภาครัฐ กลุ่มที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศภาคเอกชน หรือ NGOs และกลุ่มที่เป็นปัจเจกชนซึ่งข้อมูลที่บรรจุอยู่ในหัวข้อเรื่องแต่ละเรื่องและแต่ละกลุ่มผู้เล่นที่เป็นเป้าหมายจะประกอบด้วยข้อมูล 3 ภาคหลักดังนี้

- 1) ภาคแรก เป็น theoretical mapping ประกอบด้วยบทความทางวิชาการที่ใช้เป็นรากฐานอธิบายในทางวิชาการ เช่น ข้อความคิดและข้อโต้แย้งต่าง ๆ
 - 2) ภาคที่สอง เป็นบทความเกี่ยวกับกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ
 - 3) ภาคที่สาม เป็นรูปแบบการประยุกต์ใช้ ซึ่งจัดทำเป็นภาษาฮีบรู
- อนึ่ง นอกจากฐานข้อมูล 3 ภาคข้างต้นแล้ว ฐานข้อมูลยังประกอบด้วยภาคผนวกอีก

¹⁷ Anat First & Naama Maoz 2009. "Data Bank." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 136-150.

2 ภาค ได้แก่

- 1) ภาคเอกสารการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างตราภาพลักษณ์ของอิสราเอล ซึ่งอยู่นอกขอบเขตโครงการศึกษาวิจัยของ Samuel Neaman Institute ในครั้งนี้
- 2) ภาครายชื่อองค์กรที่ดำเนินการทูตสาธารณะเพื่ออิสราเอลในประเทศต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งเว็บไซต์ที่สนับสนุนอิสราเอลด้วย

3.3 การทูตสาธารณะอิสราเอลด้านวิธีการ

อิสราเอลมีหน่วยงานที่ดำเนินงานการทูตสาธารณะหลายหน่วยงาน หน่วยงานหลักได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ และกองทัพอิสราเอล แต่ในปัจจุบันได้มีกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเล (Ministry of Public Diplomacy and the Diaspora) เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหน่วยงาน นอกจากนี้ ยังมีองค์กรเอกชนของชาวยิวที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานประชาสัมพันธ์และเป็นปากเสียงในการอธิบายและตอบโต้ข้อกล่าวหาต่าง ๆ ต่ออิสราเอลอีกจำนวนมากทั้งที่อยู่ในอิสราเอลและในต่างประเทศ

ในหัวข้อนี้จะศึกษาวิธีการดำเนินการทูตสาธารณะของรัฐและองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ ตลอดจนมาตรการที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงการทูตสาธารณะของอิสราเอลภายหลังสงครามเลบานอนครั้งที่สอง

3.3.1 การจัดหน่วยงานประสานงานกลางด้านการทูตสาธารณะ

โดยที่หน่วยงานของอิสราเอลที่ดำเนินงานด้านการทูตสาธารณะมีอยู่หลายหน่วยงาน หน่วยงานหลักประกอบด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ และกองทัพอิสราเอล (ปัจจุบันมีกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเลเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหน่วยงาน) ทำให้ที่ผ่านมารทูตสาธารณะของอิสราเอลขาดความเป็นเอกภาพเท่าที่ควร ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเคยตั้งข้อสังเกตไว้แล้วตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-2002 แต่รัฐบาลอิสราเอลก็ไม่ได้ดำเนินการอะไร จนกระทั่งเกิดสงครามเลบานอนครั้งที่สอง และคณะกรรมการ Winograd Committee ได้สรุปผลการสอบสวนข้อผิดพลาดในสงครามเลบานอนครั้งที่สองว่าข้อผิดพลาดสำคัญประการหนึ่งคือการขาดเอกภาพในการให้ข่าว ดังนั้น รัฐบาลอิสราเอลจึงได้จัดตั้งหน่วยงาน National Information Directorate ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานกับหน่วยงานด้านประชาสัมพันธ์และการทูตสาธารณะอื่น ๆ ของอิสราเอล รวมทั้งการประสานข้อความที่จะสื่อสารออกไปยังต่างประเทศและในประเทศให้สอดคล้องกัน และเป็นผู้ตัดสินว่าจะมีข้อความสื่อสารหลักแถลงต่อ

ภายนอกในแต่ละวันอย่างไร ซึ่งปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจในด้านความเป็นเอกภาพของข่าวในครั้ง การปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ต่อกลุ่มฮามาส¹⁸

3.3.2 การจัดตั้งกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเล

รัฐบาลชุดปัจจุบันของนาย Binyamin Netanyahu ได้จัดตั้งกระทรวงการทูตสาธารณะ และชาวยิวโพ้นทะเลขึ้นมาเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2009 มีเจ้าหน้าที่ 14 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หลัก เลขานุการ ผู้จัดการใหญ่ และรัฐมนตรี กระทรวงการทูตสาธารณะฯ มีภารกิจหน้าที่ ในการดำเนินการทูตสาธารณะโดยผ่านทางประชาชน และโดยตรงสู่สาธารณชน ตลอดจนการทำงานอย่างใกล้ชิดด้านการทูตสาธารณะกับชุมชนชาวยิวในต่างประเทศ รวมทั้งให้การสนับสนุน ด้านต่าง ๆ แก่องค์กรชาวยิวที่ดำเนินงานประชาสัมพันธ์สนับสนุนอิสราเอลโดยอิสระอยู่แล้วให้มี ศักยภาพดีขึ้น เช่น การให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการชี้แจงต่อสื่อมวลชนในประเทศของตน การจัด หลักสูตร การจัดการอบรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรขององค์กรชาวยิว¹⁹

3.3.3 การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเผยแพร่ข้อเท็จจริงทั้งภูมิหลังประวัติศาสตร์ของชนชาติยิว สิทธิในดินแดนอิสราเอลปัจจุบัน ตลอดจนการอธิบายประเด็นปัญหาที่อิสราเอลได้รับการวิพากษ์วิจารณ์

ข้อมูลมีทั้งที่จัดทำโดยกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ในรูปของเอกสาร หนังสือ และเว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล (www.mfa.gov.il) โดยมีทั้งลักษณะเชิงตำราเอกสาร และลักษณะคำถามและคำตอบ ซึ่งมีความครอบคลุมประเด็น ต่าง ๆ โดยละเอียด และง่ายต่อการค้นหาคำตอบที่คนมักจะสงสัยและถามกัน นอกจากนี้ ยังมีที่ จัดทำเป็นหนังสือวางจำหน่ายหรือเผยแพร่ ซึ่งเขียนโดยนักวิชาการต่างประเทศหลายสาขาวิชา ตลอดจนเว็บไซต์ขององค์กรชาวยิวอีกจำนวนมาก

สำหรับเว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศยังจัดทำเป็นภาษาอื่นเพื่อเข้าถึง กลุ่มบุคคลเป้าหมายด้วย เช่น เว็บไซต์ภาษาเปอร์เซีย (<https://hamdami.com>) (Hamdami แปลว่า clarity) โดยมุ่งเป้าไปที่กลุ่มชนรุ่นใหม่ของอิหร่าน²⁰

สำหรับล่าสุดปัจจุบันคือ การจัดทำฐานข้อมูลสำหรับเป็นเครื่องมือการทูตสาธารณะ ของเจ้าหน้าที่ของสถาบัน Samuel Neaman Institute ตามที่กล่าวในหัวข้อ 3.2.3

¹⁸ “Special spin body gets media on message, says Israel.” [Online]. Available: <http://www.guardian.co.uk/world/2009/jan/02/israel-palestine-pr-spin/print>

¹⁹ สรุปจากการสัมภาษณ์โฆษกกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเล (Anat Weinshtein-Berqswist) ทาง โทรศัพท์ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 20 มิถุนายน 2553

²⁰ Amir Mizroch 2007. “Israeli hasbara to say it in Persian.” *Jerusalem Post* (8 July).

3.3.4 การจัดทำเว็บไซต์ของกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเล

กระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเลได้จัดทำเว็บไซต์ (www.masbirim.gov.il) เพื่อที่จะให้ข้อมูลที่ชาวอิสราเอลจะใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายและส่งเสริมภาพลักษณ์ของอิสราเอลในสถานการณ์รายวัน เช่น ในระหว่างการเดินทางไปต่างประเทศ หรือในการพูดคุยกับชาวต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อให้ชาวต่างประเทศที่มีโอกาสได้พบปะมีความเข้าใจและไม่มีอคติต่ออิสราเอล เว็บไซต์ดังกล่าวให้ความสำคัญกับชาวอิสราเอลทุกคนว่าเป็นทูตด้านการทูตสาธารณะของอิสราเอล สารสำคัญที่ปรากฏในเว็บไซต์ดังกล่าวประกอบด้วย (1) เรื่องความสำเร็จในระดับระหว่างประเทศที่ชาวอิสราเอลมีความภาคภูมิใจ เช่น เทคโนโลยีขั้นสูง การเกษตร การแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การกีฬา และเศรษฐกิจ เป็นต้น (2) ประวัติศาสตร์ชาติอิสราเอล (3) การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในอิสราเอล (4) อิสราเอลในโลก ซึ่งเป็นข้อมูลเพื่อเผยแพร่อิสราเอลให้โลกรู้จักในด้านต่าง ๆ ที่โลกอาจจะยังมีคนไม่รู้จักอิสราเอลดีพอ เช่น อิสราเอลมีแต่ทะเลทราย อิสราเอลเป็นประเทศที่ปกครองด้วยศาสนา ตลอดจนอาหารการกินของชาวอิสราเอล ซึ่งมีหลากหลายเหมือนโลกตะวันตกเพราะอิสราเอลเป็นประเทศเปิด (5) อิสราเอลกับโลกอาหรับ อาทิ Green Line การก่อการร้ายระหว่างประเทศ ปัญหาปาเลสไตน์ นิคมชาวยิว ความสัมพันธ์ระหว่างอิสราเอลกับสหรัฐอเมริกา อิสราเอลกับที่ราบสูงโกแลน และซีเรีย ปัญหาผู้อพยพชาวอาหรับและชาวอิสราเอล เป็นต้น (6) คำแนะนำสำหรับผู้ที่จะเริ่มเป็นทูตด้านการทูตสาธารณะ เช่น การรับฟัง การพูด การสบตาคู่สนทนา การใช้ภาษาทางกายประกอบ วิธีการสื่อหรือส่งผ่านข้อความเกี่ยวกับอิสราเอล เป็นต้น (7) เรื่องเกี่ยวกับคำแถลงหรือคำกล่าวของรัฐมนตรีกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเล

3.3.5 การจัดทำคู่มือวิธีการดำเนินการทูตสาธารณะ²²

คู่มือการดำเนินการทูตสาธารณะนี้จัดทำโดย World Union of Jewish Students เมื่อปี ค.ศ. 2002 โดยใช้ชื่อว่า Hasbara Handbook: Promoting Israel on Campus (www.wujis.org.il) คู่มือดังกล่าวนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้นักศึกษาชาวยิวในต่างประเทศใช้ในการดำเนินการทูตสาธารณะในมหาวิทยาลัย คู่มือนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าอิสราเอลไม่ใช่ประเทศที่สมบูรณ์แบบทุกเรื่อง และรัฐบาลอิสราเอลก็ไม่ได้สมบูรณ์แบบเช่นกัน ความผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ยังคงไม่

²¹ โปรดระวังอย่าสับสนกับเว็บไซต์อีกอัน (<http://masbirim.co.il>) ที่ฝ่ายซ้ายได้จัดทำขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2553 โดยเลียนแบบเว็บไซต์ของรัฐบาลเพื่อต่อต้านแนวความคิดเว็บไซต์ฝ่ายขวาของรัฐบาล ซึ่งกระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเลได้พิจารณาหาทางฟ้องร้องอยู่

²² บางประเทศก็จัดทำคู่มือการดำเนินการทูตสาธารณะเช่นกัน เช่น เดนมาร์ก

เปลี่ยนแปลงคือ การยืนยันถึงสิทธิการดำรงอยู่ของรัฐอิสราเอล และสิทธิของชาวอิสราเอลที่จะได้รับความปลอดภัย คู่มือนี้ได้กล่าวถึงเทคนิคต่าง ๆ อาทิ การเลือกใช้คำเรียกชื่อบุคคลหรือแนวความคิดที่ไม่ดีเพื่อให้ภาพในเชิงลบ (เช่น การเรียก demonstrations ว่า riots ซึ่งเทคนิคเหล่านี้ฝ่ายปาเลสไตน์ก็ใช้เช่นกัน) การเลือกใช้คำเรียกชื่อบุคคลหรือแนวความคิดที่ดีเพื่อให้ภาพในเชิงบวกให้ตรงกับสิ่งที่กลุ่มชนกึ่งและชอบ การอาศัยประโยชน์จากเกียรติภูมิหรืออำนาจอันชอบธรรม เช่น สถานที่ที่จะกล่าวถ้อยแถลง (อาทิ หน้าธงสหประชาชาติ) การเป็นพยาน ถือการอ้างถึง authority ที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อสนับสนุนแนวความคิดหรือการรณรงค์ต่าง ๆ การวางตนให้เป็นคนธรรมดาสามัญเหมือนกับกลุ่มชนกึ่งที่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันได้ในการสนทนากันได้อย่างฉันทมิตร เป็นต้น²³

นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมี Israel's Project's 2009 Global Language Dictionary (2009) ซึ่งจัดทำโดย Dr. Frank Luntz เกี่ยวกับกฎสำหรับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และคำแนะนำในการนำเสนอข้อความเพื่อสนับสนุนอิสราเอลในการ lobby สภาของสภของสหรัฐอเมริกา หรือสื่อมวลชน เป็นต้น²⁴

3.3.6 การดำเนินการทูตสาธารณะผ่านโครงการต่าง ๆ

กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลมีหน่วยงาน MASHAV ซึ่งเป็น Agency for International Development Cooperation ทำนองเดียวกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ของกระทรวงการต่างประเทศไทย ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและพัฒนาแก่ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ หรือการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาด้วยกัน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมในภัยพิบัติ และโครงการที่เป็นความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศด้วย นอกจากนี้ อิสราเอลก็ยังมีองค์กรอื่นที่ให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ประเทศต่าง ๆ ที่ประสบภัยพิบัติด้วย เช่น Israeli Flying Aid²⁵

อิสราเอลมีโครงการ Israeli Birthright Program ซึ่งดำเนินการจัดกลุ่มเยาวชนยิวอายุระหว่าง 18-26 ปีในต่างประเทศให้เดินทางมาทัศนศึกษาในอิสราเอลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อลดการแบ่งแยกระหว่างอิสราเอลกับชุมชนชาวยิวทั่วโลก และยังเป็นการเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของชาวยิวในโลก รวมทั้งเพื่อให้เห็นอิสราเอลว่าไม่ได้มีเฉพาะภาพลักษณ์ปัญหาความขัดแย้งที่มักจะเป็นข่าวด้านหลักในต่างประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ ยังร่วมกับ Israel Association of Gay

²³ “Hasbara.” [Online]. Available: <http://www.sourcewatch.org/index.php?title=hasbara>

²⁴ Dan Ephron. “Chosen Words.” [Online]. Available: <http://www.newsweek.com/2009/07/09/chosen-words.html>

²⁵ <http://ifaid.com/disaster.asp>

Men, Lesbians and Transgenders จัดการท่องเที่ยวกลุ่มบุคคลเหล่านี้ในอิสราเอล เพื่อแสดงให้เห็นว่าอิสราเอลเคารพในเสรีภาพส่วนบุคคล โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ และรสนิยมทางเพศ ดังเช่นประเทศประชาธิปไตย²⁶

นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลยังจัดโครงการนำสื่อมวลชน สมาชิกรัฐสภา และบุคคลมีชื่อเสียงในต่างประเทศ ตลอดจนเจ้าหน้าที่โต๊ะกระทรวงการต่างประเทศของประเทศอื่น เดินทางไปเยือนอิสราเอลด้วย

3.3.7 การส่งเสริมตราภาพลักษณ์ใหม่ของอิสราเอล

กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลได้ริเริ่มโครงการ Brand Israel เมื่อปี ค.ศ. 2006 โดยร่วมมือกับ Israeli Association of Advertising Companies มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงความเข้าใจในภาพลักษณ์ของอิสราเอลของสาธารณชนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายหลายประการไปพร้อมกัน เช่น การค้า การขยายการส่งออก การส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ความน่าสนใจของอิสราเอลต่อนักลงทุนต่างชาติ เป็นต้น โดยมุ่งหวังว่าการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่เป็นบวกของอิสราเอลเหล่านี้จะช่วยปรับปรุงสถานะทางการเมืองของอิสราเอลให้ดีขึ้นได้ โครงการ Brand Israel เริ่มขึ้นโดยการพิจารณาจากผลการสำรวจความคิดเห็นของบริษัท Global Ad Firm Young and Rubicam ในนครนิวยอร์ก ซึ่งปรากฏว่า ปัญหาการทูตสาธารณะของอิสราเอลไม่ใช่การที่อิสราเอลนำเสนอความคิดเห็นของอิสราเอลไปไม่ถึงสาธารณชน แต่เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับอิสราเอลที่เป็นอยู่มุ่งเน้นไปที่เรื่องปัญหาความขัดแย้งในตะวันออกกลางมากเกินไป ทั้งที่ชีวิตจริงของชาวอิสราเอลไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะกับเรื่องปัญหาความขัดแย้งเท่านั้น นอกจากนี้ ผลการสำรวจสาธารณชนซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นขั้นต่ำใน 13 ประเทศสำคัญ ยังพบว่าคนเห็นว่าชาวอิสราเอลเป็นคนก้าวร้าว รองลงไปเห็นว่าเป็นคนเย่อหยิ่ง และมีส่วนน้อยประมาณร้อยละ 27 ที่ระบุว่าการสนับสนุนอิสราเอลทางการเมือง ดังนั้น กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลจึงเห็นว่าน่าจะสื่อสารภาพลักษณ์ด้านอื่นของอิสราเอลออกไปยังโลกภายนอกมากขึ้นในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประเทศสายกลางในโลก²⁷ เรื่องนี้มีประเด็นที่ได้เถียงกันภายในอิสราเอล กล่าวคือ ฝ่ายที่เห็นว่าการเน้น Brand Israel เห็นว่า การที่อิสราเอลใช้เวลาส่วนใหญ่กล่าวถึงแต่เรื่องการปกป้องการกระทำของตนในปัญหาความขัดแย้ง ทำให้เรื่องราวต่าง ๆ ของอิสราเอลมีแต่ข่าวความขัดแย้ง ในขณะที่บางฝ่ายเห็นว่าการเน้น Brand Israel ไม่เพียงพอ แต่จะต้องให้การศึกษาแก่โลกถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในอิสราเอล เพราะอิสราเอลจะต้องตีแผ่ภาพ หรือ brand แห่งความเป็นจริงทุกด้านออกมาให้

²⁶ <http://publicdiplomacy.wikia.com/wiki/Israel/>; Michael Freund 2010. "Time for a hasbara Birthrights." *Jerusalem Post* (9 April).

²⁷ Jeff Barak 2009. "Reality check: Brand Israel." *Jerusalem Post* (5 April).

โลกเข้าใจด้วย มิฉะนั้น จะทำให้ดูเหมือนว่าอิสราเอลกำลังพลิกภาพให้โลกเห็นความจริงที่ไม่ครบของอิสราเอล²⁸

3.3.8 การดำเนินการทูตสาธารณะในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

อิสราเอลมีเจ้าหน้าที่การทูต ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวัฒนธรรม สื่อ และการทูตสาธารณะ ประจำสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศ เจ้าหน้าที่การทูตสาธารณะ โดยการสนับสนุนขององค์กรนักศึกษาิวตามมหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมสัปดาห์อิสราเอลในมหาวิทยาลัย และเชิญเจ้าหน้าที่การทูตสาธารณะของอิสราเอลไปพูดในหัวข้อต่าง ๆ เช่น Israeli humanitarian efforts²⁹

3.3.9 การจัดหลักสูตร E-learning ให้แก่ประชาชนผู้ต้องการช่วยอิสราเอลดำเนินการทูตสาธารณะ

กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ได้ร่วมมือกับหน่วยงาน Jewish Agency จัดหลักสูตร E-learning ระยะเวลาหนึ่งเดือนสำหรับประชาชนผู้ต้องการช่วยรัฐบาลดำเนินการทูตสาธารณะ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2005 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาทั้งประวัติศาสตร์ตะวันออกกลาง สิ่งท้าทายที่อิสราเอลกำลังเผชิญ และสอนวิธีการที่จะ state the case หลักสูตรมีความมุ่งหมายที่จะเปิดมุมมองต่ออิสราเอลในเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องปัญหาความขัดแย้งแต่เพียงเท่านั้นตามที่สื่อมักจะนำเสนอ³⁰

3.3.10 การจัดตั้งศูนย์การติดต่อสำหรับชุมชนชาวยิวโพ้นทะเล

เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2010 กระทรวงการทูตสาธารณะและชาวยิวโพ้นทะเลได้จัดตั้งศูนย์การติดต่อสำหรับชุมชนชาวยิวโพ้นทะเล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการติดตามและรับทราบข้อสนเทศใหม่ล่าสุดที่สื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อทางสังคม กำลังนำเสนออยู่ต่อสาธารณชน และเพื่อนำข้อมูลและภาพวิดีโอต่าง ๆ ขึ้นบนสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงข้อมูลและภาพใหม่ ๆ ให้ทันสมัยตลอดจนเพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานด้านข้อมูลระหว่างองค์กรชาวยิวและชุมชนชาวยิวกับกระทรวงการทูตสาธารณะ³¹

²⁸ Martin Kace 2010. "Brand Israel should integrate conflict and adversity, says advisor." [Online]. Available: <http://nation-branding.info/2010/02/24/brand-israel/>

²⁹ "Israeli diplomat speaks on campus." [Online]. Available: <http://www.highlandernews.org>

³⁰ Hilary Liela Krieger 2005. "Learning to state the case." *Jerusalem Post* (14 October).

³¹ "Public Diplomacy and Diaspora Affairs Ministry opens Contact Center for Diaspora." [Online]. Available: <http://www.trcb.com/news/israel/general/public-diplomacy-and-diaspora-affairs-ministry-opens-contact-28221.htm>

3.3.11 การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเสนอข่าวตลอด 24 ชั่วโมง

เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2010 กระทรวงการทูตสาธารณะและชาวฮิวโพนทะเลได้แถลงข่าวว่ากำลังมีคำริที่จะร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเสนอข่าวฝ่ายอิสราเอลตลอด 24 ชั่วโมงทำนองเดียวกับสถานีโทรทัศน์ Al Jazeera³²

3.3.12 การรณรงค์ชาวอิสราเอลทำหน้าที่เป็นทูตด้านการทูตสาธารณะเพื่ออิสราเอล

กระทรวงการทูตสาธารณะและชาวฮิวโพนทะเลได้รณรงค์ชาวอิสราเอลให้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมการดำเนินงานการทูตสาธารณะเพื่อที่จะทำหน้าที่เป็นทูตด้านการทูตสาธารณะเมื่อเดินทางไปต่างประเทศ หรือ citizen diplomacy โดยรัฐมนตรีฯ ได้กล่าวว่าอิสราเอลมีเงินทุนน้อยกว่าอาหรับ จึงต้องใช้ทรัพยากรบุคคลให้เป็นประโยชน์ และเรียกบรรดาประชาชนผู้ที่สมัครเข้าทำหน้าที่การทูตสาธารณะเพื่ออิสราเอลว่า Tzva Hasbara LeYisrael แปลว่า Israeli Public Diplomacy Forces กลุ่มคนที่มุ่งเป้าให้ช่วยทำหน้าที่การทูตสาธารณะมีหลายกลุ่ม เช่น บุคคลสาธารณะ ผู้นำชุมชน นักการเมือง นักการทูต นักธุรกิจ มัคคุเทศก์ ดาราและบุคคลที่มีชื่อเสียง นักกีฬา และนายพลที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น โดยนอกจากกระทรวงการทูตสาธารณะฯ จะเปิดเว็บไซต์ แล้วยังจัดทำหนังสือคู่มือ Explaining Israel แจกจ่ายชาวอิสราเอลที่เดินทางไปต่างประเทศ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ Ben-Gurion ด้วย นอกจากนี้ กระทรวงการทูตสาธารณะฯ ยังเปิดศูนย์ข้อมูลทั่วอิสราเอลเพื่อจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการฝึกฝนการดำเนินการทูตสาธารณะให้เหมาะสมกับกลุ่มคนที่เข้าร่วมโครงการด้วย³³

3.3.13 การทูตสาธารณะดิจิทัล

อิสราเอลมีแนวรบที่จะต้องต่อสู้ 2 แนว คือ สนามรบ และความคิดเห็นของสาธารณชนต่างประเทศ และสำหรับในโลกยุคดิจิทัลแล้ว การต่อสู้เพื่อแย่งชิงสาธารณชนได้เกิดขึ้นในโลกของ cyberspace และสื่อรูปแบบใหม่ ๆ เช่น สื่อทางสังคม YouTube, Facebook, Twitter, Blogs, MySpace เป็นต้น ดังนั้น ปัจจุบันอิสราเอลจึงได้ปรับตัวโดยดำเนินการทูตสาธารณะผ่านทาง web-based applications มากขึ้น เพื่อสามารถเข้าถึงสาธารณชนได้โดยตรง

ในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead และ Operation Sea Breeze กองทัพอิสราเอลก็ได้เปิดช่องทางการทูตสาธารณะใหม่ผ่านทาง YouTube, blogs, Twitter

ในระดับนักการเมืองผู้บริหารประเทศ เช่น ประธานาธิบดี Shimon Peres มี

³² “Gov’t mulling international Israeli news channel, Edelstein tells.” *Jerusalem Post* (8 June 2010).

³³ “Israelis recruited to PR Corps.” [Online]. Available: <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3850693,00.html>

YouTube นายกรัฐมนตรี Netanyahu ก็ใช้ YouTube และ Twitter รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ Danny Ayalon ใช้ Facebook

สถานกงสุลใหญ่อิสราเอล ณ นครนิวยอร์ก จัดประชุมแถลงข่าวผ่านทาง Twitter เปิด blog ได้แก่ isRealli.org. และ IsraelPolitik.org เปิดเพจบน MySpace ใช้ Facebook และ YouTube³⁴

กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลก็ใช้ RSS Feeds, Facebook, Twitter, YouTube, Flickr เป็นต้น นอกจากนี้ยังรับสมัครประชาชนเป็นเจ้าหน้าที่อาสาสมัครเพื่อลงข้อความที่เป็นบวกหรือสนับสนุนอิสราเอลลงในเว็บไซต์ต่าง ๆ ด้วย และเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2010 ได้เปิดรับสมัครผู้สนใจติดตามข่าวสารล่าสุดจากเว็บไซต์หรือห้องแถลงข่าว ภาพและวิดีโอ โดยส่งผ่านทาง iPhone, iPod touch, iPad

โฆษกนายกรัฐมนตรี Netanyahu ก็ส่งข่าวสารผ่านทาง Facebook ให้กลุ่มสมาชิกผู้สนับสนุนอิสราเอลทราบความคืบหน้าเรื่องต่าง ๆ

ในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead กระทรวง Ministry of Immigrant Absorption ร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ประกาศรับสมัครอาสาสมัครที่รู้ภาษาอื่น ๆ โดยเฉพาะพวกที่เป็นผู้อพยพใหม่ เข้าร่วมเป็น army of bloggers โดยอาสาสมัครเหล่านี้จะลงคำวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ลบของอิสราเอลเป็นภาษาของตนลงในเว็บไซต์และ blogs ที่ต่อต้านอิสราเอล³⁵

อิสราเอลและฝ่ายตรงข้ามต่างใช้ hackers ในการทำให้เว็บไซต์ของฝ่ายตรงข้ามติดขัด เพื่อให้สาธารณชนไม่สามารถเข้าไปชมได้ หรือเมื่อคลิกเข้าไปชมแล้ว กลับโยนไปสู่เว็บไซต์ของฝ่ายตรงข้ามของเว็บนั้น เป็นต้น ทั้งสองฝ่ายต่างระดมกันสร้างกลุ่มของตนตาม Facebook³⁶

เนื่องจากปัจจุบันได้เกิดสนามรบขึ้นใหม่ใน cyberspace กองทัพอิสราเอลได้จัดตั้งหน่วยงานใหม่ภายในคือ Internet and New Media Department Unit เพื่อติดตามสื่อทางสังคมต่าง ๆ บนเว็บไซต์และเข้าถึงผู้ใช้สื่อทางสังคมเพื่อให้ทราบข้อมูลในแง่ลบของฝ่ายอิสราเอล

³⁴ David Saranga 2009. "The Use of New Media in Public Diplomacy." *Jerusalem Post* (6 March).

³⁵ Jonathan Beck 2009. "Latest hasbara weapon: Army of Bloggers." *Jerusalem Post* (18 January).

³⁶ "Blogs, YouTube: the new battleground of Gaza conflict." [Online]. Available:

<http://www.csmonitor.com/layout/set/print/content/view/print/241046>

3.3.14 วิทยุกระจายเสียง

อิสราเอลมี KoI Israel International จัดรายการวิทยุกระจายเสียงออกอากาศ 14 ภาษา เพื่อเสนอข่าวในแง่มุมของอิสราเอล รวมทั้งรายการอื่น ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา³⁷

3.3.15 การสนับสนุนชุมชนในการจัดตั้งศูนย์ข่าวและกิจกรรมอื่น ๆ ผู้สาธารณชนในต่างประเทศ

อิสราเอลได้จัดตั้ง Sderot Media Center ขึ้นที่เมือง Sderot ซึ่งเป็นเมืองที่ได้รับผลกระทบเป็นประจำตลอด 8-9 ปีที่ผ่านมาจากการถูกกลุ่มหัวรุนแรงในฉนวนกาซายิงจรวดเข้าไป ชุมชนในเมือง ซึ่งถือเป็นองค์กรในระดับรากหญ้า (grassroots organization) เพื่อทำหน้าที่เป็น ปากเสียงของชาวเมือง Sderot ให้โลกภายนอกทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยตรงว่ามีผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ปกติของประชาชนอย่างไร รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางสังคม ชุมชนแห่งนี้ยังได้ไปเยือนสหประชาชาติ รัฐสภาสหรัฐอเมริกา รัฐสภาออสเตรเลีย รัฐบาลประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ประสบด้วยตนเอง³⁸

3.3.16 การใช้เอกชนช่วยทำงานการทูตสาธารณะ (privatizing hasbara)

อิสราเอลจะใช้เอกชนช่วยทำงานการทูตสาธารณะหรือไม่ยังไม่มีการตัดสินใจที่ชัดเจน แนวความคิดก็คือ การใช้ front groups เป็นตัวช่วยในการทำหน้าที่การทูตสาธารณะจากรัฐบาลอิสราเอลออกไปยังสาธารณชนและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น นักการเมืองอาวุโส ผู้นำมติดมมหาชน และสื่อมวลชนในยุโรป ซึ่งเป็นการดำเนินงานคู่ขนานกับการทูตสาธารณะของกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลอิสราเอลสามารถสื่อสารอะไรบางอย่างที่มีข้อจำกัดในการสื่อสารจากทางการ อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้มีผู้ไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่าผู้ทำหน้าที่การทูตสาธารณะจะเป็นใครไม่ค่อยสำคัญนัก เพราะหากผู้ใดแสดงท่าทีสนับสนุนอิสราเอล ก็มักจะกลายเป็นผู้ต้องสงสัยในทันที³⁹ อนึ่ง มีผู้สนับสนุนแนวความคิดการใช้เอกชนทำงานการทูตสาธารณะโดยเฉพาะในประเทศที่รัฐนั้นเป็นที่หวาดระแวงของประเทศเป้าหมายเพราะเห็นว่า

³⁷ <http://www.intkolisrael.com/>

³⁸ “A New Dawn for Israel Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://sderotmedia.org.il/bin/printerfriendly/pf.cgi>

³⁹ “Lieberman Privatizing Hasbara.” [Online]. Available:

http://www.richardsilverstein.com/tikun_olam/tag/public-diplomacy-israel/

การทูตสาธารณะจะประสบผลได้จะต้องดำเนินการโดยสาธารณชนหรือประชาชนธรรมดา ไม่ใช่โดยรัฐบาล และข้อความที่สื่อสารออกไปจะต้องจริงจับต้องได้ ไม่ใช่เป็นนามธรรม⁴⁰

3.4 การประเมินผลความสำเร็จการทูตสาธารณะของอิสราเอล

3.4.1 ความหมายของคำว่า “ภาพลักษณ์”

ถ้าพิจารณาคำว่า “ภาพลักษณ์” จะเห็นว่าคำประกอบด้วยคำว่า “ภาพ” ซึ่งหมายถึง รูปที่ปรากฏเห็นหรือนึกเห็น เช่น ภาพทิวทัศน์ ภาพในฝัน⁴¹ ส่วนคำว่า “ลักษณ์” หรือ “ลักษณะ” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว⁴² และเมื่อคำรวมกันเป็น “ภาพลักษณ์” จะหมายถึง ภาพที่เกิดจากการ นึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น หรือ จินตภาพ⁴³ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า image ซึ่งตาม ราชบัณฑิตยสถานหมายถึง general impression that a person, firm, product, etc. gives to the public หรือ reputation⁴⁴ หรือ an outward impression of character, especially one projected to the public⁴⁵ ดังนั้น ภาพลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนจากความเป็นจริงออกไปให้ผู้อื่นเห็น ด้วยเหตุนี้ ถ้า ประเทศต้องการให้ผู้อื่นมองเห็นตนหรือเกิดความประทับใจในเรื่องใดและอย่างไร ประเทศนั้นก็ จะต้องจัดการกับตนเองก่อนเป็นอันดับแรกเพื่อให้เกิดภาพที่อยากให้ผู้อื่นมองเห็น อย่างไรก็ดี การที่ ผู้อื่นจะมองประเทศหนึ่งแล้วเห็นภาพประเทศนั้นออกมาอย่างไร แล้วตัดสินว่าตนเองชอบหรือไม่ ชอบภาพหรือประเทศนั้นก็มีส่วนที่เป็นเรื่องในทางจิตใจของแต่ละบุคคลรวมอยู่ด้วย ซึ่งในจิตใจ คนแต่ละคนย่อมมีอุปาทาน คือ การยึดมั่นถือมั่น การนึกเอาเองแล้วยึดมั่นถือมั่นว่าต้องเป็นอย่าง นั้น ๆ⁴⁶

ในความเป็นจริงมนุษย์คนหนึ่งหรือประเทศหนึ่งสามารถมีภาพที่แสดงออกไป ภายนอกได้หลายด้านหลายมุมมอง และผู้อื่นก็สามารถเห็นภาพที่แสดงออกมาภายนอกได้

⁴⁰ Michael Holtzman. “Privatize Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://www.allied-media.com/Arab-American/pub-diplomacy.htm>

⁴¹ ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>

⁴² เฟิงอ้าง.

⁴³ เฟิงอ้าง.

⁴⁴ A.S. Hornby 1989. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. A.P. Cowie (ed.), Fourth Edition. Oxford: Oxford University Press: 619.

⁴⁵ *The American Heritage Dictionary 1994*. Third Edition. New York: Dell Publishing: 416.

⁴⁶ ราชบัณฑิตยสถาน 2542.

มากกว่าหนึ่งมุมมอง ดังนั้น ภาพลักษณ์ของมนุษย์หรือภาพลักษณ์ของประเทศหนึ่งประเทศใดที่แสดงออกไปให้ผู้อื่นมองเห็นจึงมีได้มากกว่าหนึ่งภาพ เช่น ประเทศไทยมีทั้งภาพลักษณ์ที่ดีในแง่ความสวยงามและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผสมผสานอยู่ด้วย ในขณะที่ประเทศไทยก็มีปัญหาภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในสายตาของสื่อมวลชนตะวันตกในแง่การแก้ไขปัญหาการเมืองด้วยวิธีการรัฐประหารในปี 2549 เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ในการพิจารณาประเมินภาพลักษณ์ของอิสราเอลจึงสามารถประเมินได้มากกว่าหนึ่งภาพ

3.4.2 แนวความคิดในการประเมินผลความสำเร็จ

เมื่อทราบถึงความหมายของคำว่า “ภาพลักษณ์” แล้ว ประเด็นต่อไปที่จะต้องพิจารณาคือจะประเมินผลความสำเร็จของภาพลักษณ์ได้อย่างไร

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ตามแนวคิดของการบริหารราชการสมัยใหม่ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารงานจะต้องเป็นแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะต้องมีตัวชี้วัดที่สะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม คำว่า ผลสัมฤทธิ์ อาจแยกออกมาเป็นรูปสมการได้ดังนี้⁴⁷

$$\text{ผลสัมฤทธิ์ (results)} = \text{ผลผลิต}^{48} (\text{outputs}) + \text{ผลลัพธ์}^{49} (\text{outcomes})$$

ดังนั้น การประเมินผลความสำเร็จการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลจึงให้พิจารณาว่าเกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่ ซึ่งการพิจารณาว่าเกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาเป็นสองระดับควบคู่กันตามสมการผลสัมฤทธิ์ข้างต้น กล่าวคือ ความสำเร็จระดับผลผลิต (output) และความสำเร็จระดับผลลัพธ์ (outcome)

3.4.3 การประเมินผลภาพลักษณ์ของอิสราเอล

ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ภาพลักษณ์ของประเทศหนึ่ง ๆ ย่อมมีได้หลายภาพ ดังนั้นในการประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลว่าส่งผลให้อิสราเอลมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณชนต่างประเทศหรือไม่ เพียงใด จึงขอแบ่งการประเมินผลความสำเร็จออกเป็น 2 ภาพ กล่าวคือ 1) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง

⁴⁷ ดูเอกสาร “ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.gotoknow.org/file/punyachun/kwanjai.doc>

⁴⁸ ผลผลิต หมายถึง ผลงาน หรือสิ่งที่ได้ออกมาเป็นรูปธรรม หรือรับรู้ได้ ที่จัดทำขึ้นหรือผลิตขึ้นโดยหน่วยงาน คือเป็นการตอบคำถามว่าจะได้อะไรออกมาจากการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

⁴⁹ ผลลัพธ์ หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิต หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้ที่เกี่ยวข้องจากการใช้ประโยชน์ของผลผลิต คือ เป็นการตอบคำถามว่าทำไมจึงดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิตนั้น

กับปาเลสไตน์และปัญหาสันติภาพตะวันออกกลาง และ 2) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์และปัญหาสันติภาพตะวันออกกลาง

1) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ และปัญหาสันติภาพตะวันออกกลาง

หากไม่นำเรื่องลักษณะนิสัยใจคอของชาวยิวและปัญหาการเมืองในตะวันออกกลางเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว อาจกล่าวได้ว่าอิสราเอลเป็นประเทศที่มีทุนเดิมทางสังคมที่สะท้อนภาพลักษณ์ที่ดีอยู่แล้ว กล่าวคือ โดยทั่วไป บุคคลที่พอจะมีความรู้อยู่บ้างเมื่อนึกถึงอิสราเอลแล้วก็มักจะมีภาพตรงกันว่าอิสราเอลเป็นประเทศยิว และหากถามถึงความสามารถของคนยิวแล้ว คนก็มักจะมีภาพความสำเร็จ ความเก่งกาจ และความเป็นอันริยภาพของชาวยิว เนื่องจากทั้งในประวัติศาสตร์และปัจจุบันมีตัวอย่างจำนวนมากทั้งด้านผลผลิตและผลลัพธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จสูงสุดในหลายสาขาของชาวยิว ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเงิน การธนาคาร ศิลปะ การดนตรี และวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ในมุมมองที่กล่าวถึงนี้ อิสราเอลจึงมีทุนเดิมทางสังคมโดยได้รับภาพลักษณ์ที่ดีในส่วนนี้จากความเป็นชนชาติยิวติดไปด้วยโดยอัตโนมัติ ถึงแม้ว่าโดยข้อเท็จจริงอิสราเอลจะมีชนชาติอื่นอาศัยอยู่ด้วยอีกประมาณร้อยละ 24 ก็ตาม

สำหรับอิสราเอลในปัจจุบัน ก็มีพยานหลักฐานหลายอย่างที่สนับสนุนภาพลักษณ์ที่สะท้อนถึงความสำเร็จของอิสราเอลอยู่ไม่น้อยทั้งในแง่ของผลผลิตและผลลัพธ์ ที่สำคัญอาทิ

ในด้านทรัพยากรบุคคล อิสราเอลสามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและความสามารถที่โดดเด่นในประชาคมโลกได้จนมีชาวอิสราเอลที่ได้รับรางวัล Nobel Prize จนถึงปัจจุบันรวมทั้งมากถึง 9 คนในสาขาวรรณกรรม สาขาสันติภาพ สาขาเศรษฐศาสตร์ และสาขาเคมี⁵⁰

ในด้านการคิดค้นและการประดิษฐ์นวัตกรรม อิสราเอลได้ประดิษฐ์นวัตกรรมหลายอย่างที่มีประโยชน์ต่อโลก อาทิ Disk-on-Key, Powermat, Epilady, Modu, Boxee, Eye-Fi, MobileEye, Ctera, Easy-2-Pick และ medical imaging via cell phone เป็นต้น⁵¹ และปัจจุบันอิสราเอลมีชื่อเสียงในด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงหลายสาขา อาทิ สาขา aviation, communication, computer-aided design and manufactures, medical electronics, fiber optics,

⁵⁰ "List of Nobel laureates by country." [Online]. Available:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Nobel_laureates_by_country

⁵¹ Brian Blum. "Israel's top ten must-have gadgets." [Online]. Available:

<http://www.israel21c.org/technology/israels-top-ten-must-have-gadgets>

agro-technology, life sciences, water technologies, chemicals, homeland security, semiconductor industry, stem cells, aerospace industry, solar energy technology โดยจะเห็นได้จากการที่บริษัทข้ามชาติชั้นนำทางด้านเทคโนโลยีหลายบริษัทได้เลือกลงทุนกิจการในอิสราเอล เช่น Microsoft, Berkshire-Hathaway, Motorola, Intel, Hewlett Packard, Siemens, GE, IBM, Philips, Lucent, AOL, Cisco, Applied Materials, Winbond, Samsung, IBM, และ J&J เป็นต้น⁵² ซึ่งในแง่มุมมองนี้ถือว่าอิสราเอลประสบความสำเร็จในการมีเสน่ห์เพียงพอที่จะดึงดูดผู้ลงทุนต่างชาติชั้นนำได้จำนวนมาก ทั้งที่เป็นประเทศที่มีปัญหาความมั่นคงและความปลอดภัย

ในสาขาเกษตรกรรมและชลประทาน อิสราเอลได้ทำให้คนทั้งโลกทั้งในความสามารถที่จะสร้างและใช้เทคโนโลยีน้ำและเทคโนโลยีการเกษตรในการทำเกษตรกรรมบนดินแดนที่เป็นทะเลทรายได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งนอกจากจะใช้ผลผลิตบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังสามารถส่งผลผลิตทางเกษตรทั้งดงาม ซึ่งผลผลิตบางอย่าง เช่น มะเขือเทศ ยังสามารถเก็บไว้ได้นาน เพื่อส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศได้อีกด้วย

ในด้านความสามารถในการแข่งขันในโลก World Economic Forum (WEF) และ Swiss Institute for Management Development (IMD) ได้จัดอันดับอิสราเอลว่าเป็นประเทศชั้นนำด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีประเทศหนึ่งของโลก⁵³ นอกจากนี้ เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.

⁵² <http://www.itn.org.il/success.php> และ <http://www.itn.org.il/technology.php>

⁵³ เรื่องที่อิสราเอลได้รับการจัดอันดับอยู่ในลำดับต้นของรายงานความสามารถในการแข่งขันของประเทศของ World Economic Forum (WEF) และ Swiss Institute for Management Development (IMD) มีดังนี้

- ranked 1st for total expenditure on R&D *
- ranked 1st for business expenditure on R&D *
- ranked 1st for availability of qualified scientists and engineers *
- ranked 2nd for venture capital availability *
- ranked 2nd for information technology skills *
- ranked 3rd for Quality of Scientific Research Organizations **
- ranked 3rd for Registered Patents Per Capita **
- ranked 3rd for flexibility and availability of the workforce *
- ranked 4th for higher education achievements *
- ranked 6th for overall innovation **

* IMD Global Competitiveness Yearbook 2007-2008

** WEF Global Competitiveness Report 2008-2009 (มีต่อหน้าถัดไป)

2010 อิสราเอลยังได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกองค์การ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) อีกด้วย ซึ่งเท่ากับ OECD ยอมรับมาตรฐานด้านต่าง ๆ ของอิสราเอล ซึ่งช่วยเสริมสร้างเกียรติภูมิและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับอิสราเอลเป็นอย่างดี เนื่องจาก OECD เปรียบเสมือน prestigious club

ในด้านการศึกษา ในปี ค.ศ. 2010 นิตยสาร The Scientist ได้จัดลำดับสถาบัน Weizmann Institute of Science ของอิสราเอลไว้เป็นสถาบันศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ลำดับที่สองที่ตั้งอยู่นอกสหรัฐอเมริกา โดยเป็นรองจากสถาบันในเยอรมนี คือ Max Planck Institute of Molecular Cell Biology and Genetics ทั้งที่สถาบัน Weizmann Institute of Science ของอิสราเอลมีนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาเพียงหนึ่งในสี่ของสถาบัน Max Planck Institute of Molecular Cell Biology and Genetics⁵⁴

ในด้านการให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือเพื่อการพัฒนา อิสราเอลมีหน่วยงาน Agency for International Development Cooperation หรือที่เรียกว่า MASHAV ของกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอล ซึ่งเป็นหน่วยงานทำนองเดียวกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ของกระทรวงการต่างประเทศไทย โดย MASHAV ดำเนินงานโดยการจัดโครงการการฝึกอบรมในต่างประเทศ การให้ทุนแก่ประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการนำวิทยาการของอิสราเอลไปปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของประเทศอื่น ๆ และการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับประเทศและองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ในสาขาที่อิสราเอลมีความเข้มแข็ง เช่น การเกษตรและวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การแพทย์และการสาธารณสุข การพัฒนาชุมชน การศึกษา การพัฒนาชนบทและเมือง การให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม และค่ายคลินิกตา (eye camps)⁵⁵ ซึ่งปัจจุบันอิสราเอลก็รักษาเครือข่ายกับบรรดาชาวต่างชาติที่ร่วมโครงการของ MASHAV

(ต่อจากหน้าที่แล้ว) โปรดดูเว็บไซต์ของ Invest in Israel: Investment Promotion Center (<http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/C901DB9C-83EE-4937-8CAD-78D15B92A55B.htm> และ <http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/A5C83B1B-9217-4BED-B67C-483C9278B621.htm>)

⁵⁴ Invest in Israel: Investment Promotion Center. [Online]. Available:

<http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/FDC2758D-8EF5-41DB-B52E-83FE627E1962.htm?guid={6E49D628-A45D-430C-A213-CC54FF6C21D}>

⁵⁵ รายละเอียดกิจกรรมของ MASHAV อาจดูได้จากเว็บไซต์ของหน่วยงาน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ที่:

<http://mashav.mfa.gov.il/mfm/web/main/missionhome.asp?MissionID=16210&>

เป็นที่น่าสังเกตว่า อิสราเอลได้ให้การให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ประชาชนในประเทศอื่นที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ด้วย ทั้งภัยพิบัติจากธรรมชาติและภัยพิบัติจากการกระทำของมนุษย์ เช่น สงคราม (ในขณะเดียวกันอิสราเอลก็ถูกโจมตีในเรื่องการกระทำที่ขาดมนุษยธรรมต่อชาวปาเลสไตน์) ซึ่งน่าจะเป็นการที่อิสราเอลต้องการแสดงให้เห็นว่าในอีกแง่มุมหนึ่งอิสราเอลก็เป็นประเทศประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิมนุษยชนและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ชาวโลกที่ประสบภัยพิบัติ เพียงแต่ขอให้ประเทศนั้นให้การรับรองความเป็นรัฐโดยชอบธรรมของอิสราเอล ทั้งนี้ หน่วยงาน MASHAV ของอิสราเอลได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ มาแล้วกว่า 140 ประเทศ ได้แก่ Albania, Angola, Argentina, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Benin, Bolivia, Bosnia & Herzegovina, Burkina-Faso, Brazil, Bulgaria, Burundi, Cambodia, Cameroon, Chad, Chile, China, Columbia, Congo, Costa Rica, Cote d'Ivoire, Cyprus, Czech Republic, Democratic Republic of Congo, Dominican Republic, Ecuador, Egypt, El Salvador, Eritrea, Estonia, Ethiopia, Fiji, Gambia, Georgia, Ghana, Greece, Guatemala, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Honduras, Hungary, India, Indonesia, Jamaica, Jordan, Kazakhstan, Kenya, Kyrgyzstan, Laos, Latvia, Lesotho, Liberia, Lithuania, Macedonia, Madagascar, Malawi, Malta, Mauritania, Mauritius, Mexico, Micronesia, Moldova, Mongolia, Morocco, Myanmar, Namibia, Nepal, Nicaragua, Nigeria, Palestinian Authority, Panama, Papua New Guinea, Paraguay, Peru, Philippines, Poland, Romania, Russia, Rwanda, Senegal, Seychelles Islands, Singapore, Slovakia, Somalia, South Africa, South Korea, Sri Lanka, Swaziland, Tajikistan, Tanzania, **Thailand**, Togo, Tonga, Tunisia, Turkey, Turkmenistan, Uganda, Ukraine, United States, Uruguay, Uzbekistan, Venezuela, Vietnam, Yugoslavia, Zaire, Zambia, และ Zimbabwe⁵⁶

นอกจากนี้ อิสราเอลยังจัดกิจกรรมระหว่างประเทศในเรื่องที่สนับสนุนคุณค่าที่ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสำคัญหลายเรื่อง ซึ่งบางเรื่องก็จัดร่วมกับหน่วยงานของสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในการเป็นผู้นำ พลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรักษาสีงแวดล้อม การรักษาพื้นดินที่ใช้ในการเพาะปลูกหรืออยู่อาศัยมิให้กลายเป็น

⁵⁶ “Israeli Humanitarian Relief: MASHAV-Israel’s Agency for International Development Cooperation.”

[Online]. Available: <http://www.mfa.gov.il/MFA/>

Mashav+%E2%80%93International+Development/Activities/Israeli+Humanitarian+Relief+MASHAV+-+the+Israel+F.htm

ทะเลทราย เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่อิสราเอลได้ และการที่มีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนของต่างประเทศ หรือด้วยเหตุผลใดก็ตาม (โดยไม่ boycott การเข้าร่วมกับอิสราเอล) ย่อมถือว่าเป็นการเสริมสร้างและยอมรับภาพลักษณ์ที่ดีแก่อิสราเอลไปโดยปริยาย

อนึ่ง จากผลการสำรวจความคิดเห็นของชาวอินเดียและชาวเดนมาร์กของโครงการการศึกษาวิจัยการทูตสาธารณะอิสราเอลโดยสถาบัน Samuel Neaman Institute ก็ได้ผลยืนยันถึงภาพลักษณ์ที่ดีของอิสราเอลเช่นกันในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ กล่าวคือทั้งสาธารณชนอินเดียและเดนมาร์กมองภาพอิสราเอลว่าเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี⁵⁷ สาธารณชนอินเดียมีความชื่นชมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมอิสราเอล ซึ่งแตกต่างจากสังคมอินเดียที่มีชั้นวรรณะซึ่งสังคมแยกออกเป็นส่วน ๆ สูง⁵⁸ ในอินเดียไม่มีความรู้สึกต่อต้านความเป็นเชื้อชาติยิว (Anti-Semitism) ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาสาธารณชนอินเดียมีความรู้สึกที่ดีต่ออิสราเอลมากกว่าเดิม ซึ่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับอินเดียมีส่วนช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับความชอบธรรมในการจัดตั้งรัฐอิสราเอลได้มาก ชาวอินเดียมีความรู้สึกร่วมกับอิสราเอลในแง่ความเป็นชนชาติที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน เป็นพหุสังคม และเป็นประเทศที่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งการได้รับเอกราชในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน⁵⁹ สำหรับสาธารณชนเดนมาร์กมีความสนใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวในอิสราเอลมาก และยอมรับความเกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์ระหว่างเดนมาร์กกับอิสราเอลในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองผ่านทางชาวยิวที่อยู่ในเดนมาร์ก⁶⁰ เช่น การช่วยชีวิตชาวยิวเดนมาร์ก การเดินทางของอาสาสมัครเดนมาร์กจำนวนประมาณ 40,000 คนเพื่อไปช่วยงานในคิบบุตซ์ของอิสราเอลระหว่างทศวรรษที่ 1960 และ 1970 เป็นต้น⁶¹

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่อิสราเอลมีอยู่และแสดงออกมาให้ชาวโลกประจักษ์ ไม่ว่าจะเป็นอัจฉริยภาพทั้งทางด้านศิลปะและวิชาการ ความสำเร็จของชาวยิวใน

⁵⁷ “Executive Summary.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March 2009: 20.

⁵⁸ Roei Davidson 2009. “Empirical Studies in Denmark and India: Data Analysis Report.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 95.

⁵⁹ Dov Shinar 2009. “Empirical Studies in Denmark and India: “Insight Search”.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 81-82.

⁶⁰ “Executive Summary.”: 20.

⁶¹ Dov Shinar 2009: 87.

สาขาอาชีพต่าง ๆ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อมวลมนุษยชาติ ความเป็นชนชาติที่เก่าแก่มีวัฒนธรรมของตนเองมายาวนาน การให้ความสำคัญ กับประเด็นที่ประชาคมระหว่างประเทศให้คุณค่าโดยการจัดการประชุมระหว่างประเทศ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการใน สาขาวิชาที่อิสราเอลมีความโดดเด่นแก่บุคลากรจากประเทศกำลังพัฒนา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ที่ อิสราเอลทำหรือมีอยู่อาจกล่าวได้ว่าล้วนแต่คือแหล่งที่มาของ soft power ตามคำราของ ศาสตราจารย์ Joseph Nye, Jr. ที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ซึ่งอิสราเอลสามารถดำเนินการทูตสาธารณะ ได้ดีในจุดนี้ จนกลายเป็นจุดแข็งของอิสราเอล ดังปรากฏตามผลกรณีศึกษาของอิสราเอลในอินเดีย และเคนมาร์กข้างต้น ดังนั้น จึงถือได้ว่าอิสราเอลประสบความสำเร็จในการดำเนินการทูตสาธารณะ ในภาพลักษณ์ส่วนนี้ที่ไม่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์และปัญหาสันติภาพ ตะวันออกกลาง

2) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งกับ ปาเลสไตน์ และปัญหาสันติภาพตะวันออกกลาง

อิสราเอลเป็นประเทศที่อยู่กับปัญหาความขัดแย้งกับกลุ่มประเทศอาหรับซึ่งมี จำนวนมาก โดยอยู่กับการรบพุ่งกับปาเลสไตน์มากกว่า 60 ปีตั้งแต่ก่อนการจัดตั้งเป็นรัฐอิสราเอล ซึ่ง ในความขัดแย้งดังกล่าวยังมีประเทศมหาอำนาจเข้าไปเกี่ยวข้องอีกด้วย ทั้งสหประชาชาติและ ประชาคมโลกต่างได้ให้ความสนใจกับปัญหาความขัดแย้งนี้มาก เพราะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อ ความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติต่าง ๆ ที่ผูกโยงกับคู่ขัดแย้งฝ่ายใดฝ่าย หนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย ดังนั้น จึงทำให้การทูตสาธารณะของอิสราเอลส่วนใหญ่แล้วจำเป็นต้องมุ่งไป ที่การอธิบายและการต่อสู้เพื่อสนับสนุนการกระทำหรือจุดยืนของประเทศตนมากกว่าที่จะมุ่งไปใน ทางการส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศ⁶²

ในการประเมินผลความสำเร็จการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลต่อ ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว จะพิจารณาเป็นสองระดับควบคู่กันตามแนวคิดในการประเมินผล สัมฤทธิ์ของงานดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์พิจารณาจากความสำเร็จระดับ ผลผลิต (output) และความสำเร็จระดับผลลัพธ์ (outcome) ควบคู่กัน

⁶² Dov Shinar 2009. "Lessons and Conclusions." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 151.

ตัวชี้วัดที่ใช้วัดความสำเร็จระดับผลผลิตเป็นเรื่องของจำนวนผลผลิตที่ได้ ออกมาโดยรวมความพยายามที่ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตนั้นด้วย⁶³ ส่วนตัวชี้วัดที่ใช้วัดความสำเร็จระดับผลลัพธ์ก็คือการตอบคำถามว่าอิสราเอลดำเนินการทูตสาธารณะเพื่อประโยชน์อะไร ซึ่งคำตอบก็คือเพื่อให้อิสราเอลได้รับความเห็นอกเห็นใจโดยไม่ถูกประณาม หรือถ้าจะให้ได้ผลสัมฤทธิ์สูงสุดก็คือการได้รับการสนับสนุนจูดยีน (อันที่จริงถ้าจะให้มีความสมบูรณ์ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่กล่าวนี้น่าจะมีองค์ประกอบของความเชื่อหรือความคล้อยตามท่าทีของอิสราเอล เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงนำไปสู่การสนับสนุนอิสราเอล เพราะจุดมุ่งหมายของการทูตสาธารณะก็เพื่อการทำให้สาธารณชนต่างประเทศเห็นด้วยกับนโยบายหรือการกระทำของรัฐที่ดำเนินการทูตสาธารณะ แต่อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติ การที่มีผู้สนับสนุนหรือเห็นอกเห็นใจอิสราเอล แล้วตัดสินใจที่จะไม่ประณาม ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงกับแสดงความเห็นสนับสนุน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ก็ต้องนับว่าสมประโยชน์และเป็นความสำเร็จไปแล้ว)

2.1) วัดความสำเร็จระดับผลผลิต

อิสราเอลมีผลงานด้านการทูตสาธารณะในระดับผลผลิตที่เป็นเรื่องเนื้อหาอยู่เป็นจำนวนมากตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลการชี้แจงและข้อโต้แย้งเรื่องที่คนมักมีความเข้าใจผิดหรือเรื่องที่เป็นข้อกล่าวหาของฝ่ายตรงข้าม โดยรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ทั้งที่เป็นข้อมูลแบบคำราที่ทำการค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการ และข้อมูลในลักษณะคำถาม-คำตอบ ซึ่งจัดทำทั้งโดยภาครัฐเอง⁶⁴ และที่เขียนโดยนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญการศึกษาตะวันออกกลางและนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศ⁶⁵ (การทูตสาธารณะจะมีน้ำหนักมากขึ้นหากดำเนินการโดยผู้อื่นที่ไม่ใช่ภาครัฐซึ่งจะ

⁶³ “ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.gotoknow.org/file/punyachun/kwanjai.doc>

⁶⁴ โปรดดูรายการเอกสารเผยแพร่ซึ่งมีความครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ไว้อย่างดีได้จากศูนย์ข้อมูลอิสราเอลในเว็บไซต์กระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลที่

<http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+Publications/Printed+material/Israel+Information+Center+Catalogue+2003.htm>

⁶⁵ อาทิ Samuel Katz 1973. *Battleground: Fact and Fantasy in Palestine*. ซึ่งบรรดาฝ่ายขวาถือว่านาย Katz เป็นบิดา Hasbara (การทูตสาธารณะ) ของอิสราเอล โดยต่อมาในปี ค.ศ. 1977 นาย Katz ได้รับการแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีอิสราเอลสมัยนั้นให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้านสารนิเทศต่างประเทศ; Mitchell G. Bard 2006. *Myths and Facts: A Guide to the Arab-Israeli Conflict*. 3 ed. (American-Israeli Cooperative Enterprise (AICE)); Alan Dershowitz 2004. *The Case for Israel*. (John Wiley & Sons, Inc.); Randall Price 2003, *Fast Facts on the Middle East Conflict*. Eugene: Harvest House Publishers; Neil Lazarus 2009. *The 5 Rules of Effective Israel Advocacy*; Jewish Virtual Library Web Site at <http://www.jewishvirtuallibrary.org>

ถูกมองว่าเป็นการแก้ตัว) นอกจากนี้ อิสราเอลยังจัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่อัจฉริยภาพของชาวอิสราเอลและความมานะอุตสาหะในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ตลอดจนวิทยาการและนวัตกรรมที่ชาวอิสราเอลประดิษฐ์ขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ โดยเฉพาะสำหรับคนที่ไม่รู้จักอิสราเอลและชาวยิว⁶⁶ ซึ่งเพื่อประโยชน์ในการสร้างตราภาพลักษณ์ให้กับอิสราเอล

ในระดับผลผลิตที่เป็นเรื่องวิธีการและการใช้สื่อ อิสราเอลได้ใช้วิธีการและสื่อต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายในการเข้าถึงสาธารณชนต่างประเทศและในประเทศ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.3 นอกจากนี้ อิสราเอลยังมีองค์กรของชาวยิวที่เป็นภาคเอกชนจำนวนมากทั้งในประเทศและในต่างประเทศที่ทำงานการทูตสาธารณะในระดับผลผลิตไปในทิศทางเดียวกับภาครัฐ ซึ่งภาครัฐได้ประสานงานใช้ประโยชน์จากองค์กรชาวยิวทั้งที่อยู่ในอิสราเอลและในโพ้นทะเลเหล่านี้เพื่อการทูตสาธารณะด้วย⁶⁷ (ถึงแม้ว่าในความเป็นจริง จะมีชาวอิสราเอลและชาวยิว รวมทั้งองค์กรเอกชนระหว่างประเทศของชาวยิวจำนวนหนึ่งที่มีความเห็นต่อปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ออกไปในทางของฝ่ายตรงข้ามซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐอิสราเอลก็ตาม)

เมื่อพิจารณาผลผลิตทั้งที่เป็นเรื่องเนื้อหา วิธีการ และสื่อ ที่อิสราเอลใช้ดำเนินการทูตสาธารณะของตนนั้นก็เป็นผลผลิตที่ประเทศอื่นหลายประเทศได้ใช้กันในการดำเนินการทูตสาธารณะของตน รวมทั้งฝ่ายตรงข้ามกับอิสราเอลด้วย ดังนั้น โดยทั่วไปจึงน่าจะประเมินได้ว่าอิสราเอลน่าจะประสบความสำเร็จด้านผลผลิตของการทูตสาธารณะได้ในระดับหนึ่งเพราะมีความหลากหลายของผลผลิตมาก แต่ที่ผ่านมา อิสราเอลก็ยังมีจุดอ่อนในด้านของผลผลิตการทูตสาธารณะอยู่บ้างเช่นกัน อาทิ

ประการแรก ในระดับนโยบาย อิสราเอลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทูตสาธารณะเท่าที่ควร จนกล่าวได้ว่านโยบายต่างประเทศของอิสราเอลไม่มียุทธศาสตร์การทูตสาธารณะ และยังขาดระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินการทูตสาธารณะ รวมทั้งขาดผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสูงสุดระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังขาดงบประมาณด้วย ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการตรวจสอบระบบการทูตสาธารณะของผู้ตรวจการแผ่นดินในปี ค.ศ.

⁶⁶ อาทิ Mitchell G. Bard & Moshe Schwartz 2005. *1001 Facts Everyone Should Know About Israel*. (Rowman & Littlefield Publishers, Inc.); Dan Senor & Saul Singer 2009. *Start-up Nation: The Story of Israel's Economic Miracle*. New York: Twelve; ISRAEL21c Innovation News Service Web Site at <http://www.ISRAEL21c.org>

⁶⁷ โปรดดูรายชื่อองค์กรและเว็บไซต์ที่ดำเนินการทูตสาธารณะสนับสนุนและแก้ต่างให้กับอิสราเอลซึ่ง Professor Yoram Peri ได้รวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลการทูตสาธารณะของอิสราเอล (Anat First & Naama Maoz 2009: 143-150.)

2001 และค.ศ. 2002⁶⁸ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะดังที่ Susan Hattis Rolef ซึ่งเป็นบรรณาธิการเว็บไซต์และนักวิจัยของรัฐบาลอิสราเอลเคยวิเคราะห์ไว้ในปี ค.ศ. 1992 ว่าพรรคการเมืองหลักของอิสราเอลมีทัศนคติต่อประชาคมโลกต่างกัน กล่าวคือ พรรคแรงงานเห็นว่าประชาคมระหว่างประเทศไม่ได้ต่อต้านอิสราเอลไปเสียทั้งหมด ในขณะที่พรรค Likud เห็นว่าประชาคมระหว่างประเทศมีทัศนคติไม่ชอบอิสราเอลอยู่แล้ว⁶⁹ ดังนั้น จึงทำให้ยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะเกิดขึ้นได้ยาก จนกระทั่งหลังสงครามเลบานอนครั้งที่สอง อิสราเอลจึงเพิ่งจะให้ความสำคัญกับการทูตสาธารณะ และให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อ 1-2 ปีที่ผ่านมาเมื่อรายงาน Goldstone Report เปิดเผยผลการเสาะหาข้อเท็จจริงการละเมิดกฎหมายสงครามในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ต่อกลุ่มฮามาสของอิสราเอลในฉนวนกาซา และได้มีความพยายามในต่างประเทศที่จะฟ้องศาลในประเทศของตนให้ลงโทษผู้นำอิสราเอลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารข้างต้นในฐานะอาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ หากผู้นำอิสราเอลได้เดินทางเข้าประเทศนั้น ๆ รวมทั้งความพยายามในการเคลื่อนไหวทางการเมืองในกรอบเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อประณามอิสราเอลด้วย

ประการที่สอง ในด้านเครื่องมือหรือวิธีการของฝ่ายอิสราเอลประการหนึ่งที่ขาดไปเมื่อเทียบกับฝ่ายอาหรับและปาเลสไตน์ (ถึงแม้ว่าในขณะนี้จะดีขึ้นบ้างก็ตาม) ก็คือ การไม่ได้ให้ความสำคัญหรือไม่ได้ใช้สื่อที่เป็นรายการข่าวภาษาอังกฤษอย่างจริงจังพอ ซึ่งต่างจากฝ่ายอาหรับที่มีสื่อ Al Jazeera ซึ่งส่งสัญญาณออกอากาศทั้งภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษตลอด 24 ชั่วโมงตลอดสัปดาห์ ในขณะที่ Israel Broadcasting Authority (IBA) English News ของอิสราเอลส่งสัญญาณออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษน้อยมากวันละไม่กี่นาที⁷⁰ และยังขาดสื่อที่ใช้ในการสื่อสารกระจายเสียงและภาพเหตุการณ์ในแง่มุมมองที่อิสราเอลต้องการสื่อต่อชาวโลกที่ไกลออกไปจากประเทศตน⁷¹ รวมทั้งสื่อของอิสราเอลยังไม่ค่อยจะเดินทางไปหาในที่ที่ผู้ชมหรือผู้ฟังจำนวนมากอยู่กัน เช่น YouTube ในขณะที่สื่อ Al Jazeera ได้นำรายการที่ออกอากาศไปลงใน YouTube ให้คนทั้งโลกเปิดชมได้ตลอดเวลา⁷² ในส่วนของการมีสื่อของตนเองที่จะกระจายภาพและเสียงของอิสราเอลออกไปสู่สาธารณชนทั่วโลกนั้น กระทรวงการทูตสาธารณะและกิจการชาวยิวโพ้นทะเลเพิ่งกำลังมีดำริ

⁶⁸ Eytan Gilboa 2006. "Public Diplomacy: The Missing Component in Israel's Foreign Policy." *Israel Affairs* 12, 4:737.

⁶⁹ "Public Diplomacy (Israel)." [Online]. Available: [http://en.wikipedia.org/wiki/Public_diplomacy_\(Israel\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Public_diplomacy_(Israel))

⁷⁰ Mitchell Barak 2009. "Hasbara lessons I learned from Al Jazeera." *Jerusalem Post* (10 January).

⁷¹ Nachman Shai 2008. "Bye-bye, 'Hasbara.' Say hello to 'public diplomacy.'" *Jerusalem Post* (5 March).

⁷² Mitchell Barak 2009.

เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2010 ที่จะหาความร่วมมือจากภาคเอกชนที่จะมีช่องข่าวภาษาอังกฤษระหว่างประเทศออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงของตนเอง ทำนองเดียวกับ Al Jazeera โดยผ่านรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น ดาวเทียม หรืออินเทอร์เน็ต โดยอาจจะใช้ชื่อว่า Al Judea Satellite TV⁷³

ประการที่สาม อิสราเอลยังขาดการปฏิสัมพันธ์สื่อสารเท่าที่ควรกับชาวอาหรับที่อาศัยอยู่ในอิสราเอล ชาวปาเลสไตน์ ประชาชนชาวอาหรับในกลุ่มประเทศอาหรับ และมุสลิมที่อยู่ในประเทศที่ห่างไกลออกไป⁷⁴

ประการที่ดี โฆษกของอิสราเอลยังขาดการฝึกอบรมในวิธีการสื่อสารข้อความที่ดี เพราะปัจจุบันประเด็นพื้นฐานที่ว่าเหตุใดอิสราเอลจะต้องสร้างประเทศบนดินแดนปัจจุบันนั้นเป็นเรื่องที่เห็นได้ไม่ชัดเจนหรือง่ายเหมือนเมื่อสมัยการก่อตั้งรัฐอิสราเอลการต่อสู้ในสงครามหกวันอีกแล้ว⁷⁵ ในขณะที่ Al Jazeera ได้สรรหาคนที่มีความสามารถแบบมีอาชีพระดับโลก ซึ่งได้สั่งสมความคิดสร้างสรรค์และความน่าเชื่อถือไว้ในตัวมากเข้ามาทำงานด้วย⁷⁶

ประการที่ห้า อิสราเอลไม่สนใจที่จะรับฟังความคิดเห็นของประชาคมระหว่างประเทศอย่างจริงจังเท่าที่ควร เช่น เว็บไซต์ของกระทรวงการทูตสาธารณะและกิจการชาวยิวโพ้นทะเล รวมทั้งความเห็นของรัฐบาลปัจจุบันของนาย Binyamin Netanyahu ก็ยังเห็นว่าการนิคมชาวยิวในเขต West Bank ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อสันติภาพตะวันออกกลาง หากแต่การปฏิเสธที่จะให้การรับรองอิสราเอลว่าเป็นรัฐของปาเลสไตน์ต่างหากที่เป็นอุปสรรคต่อสันติภาพตะวันออกกลาง (แต่ข้อนี้ก็จริงเรื่องยากโดยเฉพาะรัฐบาลที่เป็นฝ่ายขวาของอิสราเอลมักจะหมกมุ่นกับเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของรัฐอิสราเอลและประชาชนอิสราเอลสูงมากจนอาจทำให้ไม่ค่อยจะยอมรับฟังชาวโลกหรือพยายามคิดหนทางที่จะประนีประนอมกับคู่กรณีเท่าที่ควร) ทั้งที่เรื่องการรับฟังอย่างจริงจังถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการทูตสาธารณะทีเดียว

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาจากตัวผลผลิตของการทูตสาธารณะอิสราเอล ประกอบกับจุดอ่อนบางประการข้างต้น และการที่รัฐบาลอิสราเอลหันมาให้ความสนใจการทูตสาธารณะอย่างจริงจังมากขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยได้นำบทเรียนจากสงครามเลบานอนครั้งที่สองมาปรับปรุงการทูตสาธารณะของตนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ก็ทำให้อาจจะประเมินได้ว่า

⁷³ “Gov’t mulling international Israeli news channel, Edelstein tells.” *Jerusalem Post* (8 June 2010).

⁷⁴ Nachman Shai 2008.

⁷⁵ Alex Kogan 2007. “US Expert Says Israeli Hasbara Needs Work.” *Jerusalem Post* (12 August). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=71783>

⁷⁶ Mitchell Barak 2009.

อิสราเอลก็ประสบผลความสำเร็จพอสมควรในด้านผลผลิตของการทูตสาธารณะเช่นกัน แต่จะเกิด
เกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่ยังต้องพิจารณาในหัวข้อ 2.2) ถัดไปอีก

2.2) วัดความสำเร็จระดับผลลัพธ์

ผลลัพธ์ที่จะวัดในที่นี้คือ การที่อิสราเอลได้รับความเห็นอกเห็นใจโดยไม่ถูก
ประณาม และ/หรือการได้รับการสนับสนุนจุดยืน

โดยที่ตามข้อความคิดและกำเนิดของการทูตสาธารณะนั้นเป็นการทูตที่มี
เป้าหมายมุ่งกระทำต่อสาธารณชนทั่วไปของต่างประเทศที่ไม่ใช่รัฐเป็นหลัก อาทิ สื่อมวลชน
ประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม⁷⁷ ดังนั้น ในการวัดผลสำเร็จของผลลัพธ์ที่เป็นการทูต
สาธารณะโดยแท้จึงน่าจะต้องวัดผลจากความคิดเห็นทั่วไปของสาธารณชนที่ไม่ใช่รัฐ แต่ทั้งนี้
ไม่ได้หมายความว่ารัฐจะไม่มีหน้าที่ที่จะต้องโน้มน้าวความคิดเห็นของรัฐต่างประเทศ และ
บุคคลที่ทำหน้าที่ในนามของรัฐ เช่น ประมุขของรัฐ ประมุขของรัฐบาล รัฐมนตรี และภาคราชการ
ของรัฐต่างประเทศ แต่อย่างใด เพียงแต่การโน้มน้าวความคิดเห็นของรัฐต่างประเทศนั้นน่าจะเป็น
เรื่องการทูตปกติที่จะต้องมีการเข้าพบบุคคลสำคัญของรัฐต่างประเทศเพื่อการ lobby หรือสร้าง
ความสัมพันธ์ส่วนตัวและทางราชการกับรัฐผู้รับ ซึ่งการตัดสินใจสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนของ
รัฐต่างประเทศนั้นน่าจะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ โดยรัฐจะพิจารณาว่ารัฐจะมี
ความเสี่ยงหรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ๆ ของรัฐเพียงใด และเมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงที่
จะได้รับกับประโยชน์ที่จะได้รับมีความคุ้มค่าหรือเสี่ยงเกินไปต่อการเสียผลประโยชน์สำคัญของรัฐ
หรือไม่เพียงใด โดยอาจจะต้องมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันด้วย ซึ่งถือว่าเป็นการใช้
hard power (โดยใช้ carrots and sticks) อย่างหนึ่ง ในขณะที่การทูตสาธารณะเป็นเรื่องของการใช้
soft power (โดยใช้ attraction) ทั้งนี้ ผลการศึกษาวิจัยของสถาบัน Samuel Neaman Institute ก็ให้
ข้อสังเกตว่าในการพิจารณาเรื่องนี้จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างว่าการแสดงออกต่ออิสราเอลไม่ว่า
จะเป็นทางบวกหรือทางลบมาจากการสนับสนุนความชอบธรรมของอิสราเอลหรือมาจาก
ผลประโยชน์ร่วมกัน⁷⁸ เพียงแต่การมีความสัมพันธ์ส่วนตัวจะช่วยทำให้การเข้าถึงบุคคลสำคัญและ
การทูตจากระทักันได้ง่ายขึ้น และเกิดความรู้สึกถ้อยทีถ้อยอาศัยกันมากขึ้น จึงไม่ได้อยู่ในขอบเขต
ของการทูตสาธารณะโดยแท้ตามรายงานศึกษาวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ที่เป็นเรื่องของการโน้มน้าว

⁷⁷ ดูบทที่ 1 หัวข้อที่ 1.1 และบทที่ 2 หัวข้อที่ 2.2 เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการทูตสาธารณะกับการทูตตาม
จารีตประเพณี

⁷⁸ “Executive Summary.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document,
March 2009: 16.

สาธารณชนในต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลของตนตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในการที่จะสนับสนุนหรือคัดค้านรัฐบาลของตนที่อาจต้องการสนับสนุนประเทศนั้น ๆ โดยไม่ที่รัฐที่ถูกสนับสนุนไม่จำเป็นต้องให้ผลประโยชน์อะไรตอบแทนสำหรับในกรณีนั้น ๆ แต่แน่นอน รัฐที่ดำเนินการทูตสาธารณะอาจจะสร้างความสัมพันธ์กับสาธารณชนของต่างประเทศไว้ปูทางล่วงหน้า ซึ่งอาจจะใช้วิธีให้ผลประโยชน์แก่สาธารณชนก็ได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือในกรณีภัยพิบัติ และการให้ทุนการศึกษา เป็นต้น ซึ่งก็ยังถือเป็น soft power อยู่

ในหัวข้อนี้ จะเริ่มด้วยภาพรวมเฉพาะเหตุการณ์สำคัญที่กระทบต่อ

ภาพลักษณ์ของอิสราเอลตั้งแต่การประกาศจัดตั้งรัฐอิสราเอลจนถึงกลางปี ค.ศ. 2010 ว่ามีเหตุการณ์ที่สำคัญอะไรบ้าง หลังจากนั้น จะพิจารณาประเมินผลภาพลักษณ์ของอิสราเอลในเหตุการณ์สำคัญแต่ละเหตุการณ์ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด โดยเริ่มจากสงครามเลบานอนครั้งที่สองเมื่อปี ค.ศ. 2006 ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้อิสราเอลหันมาทบทวนการทูตสาธารณะของตน และตามด้วยการปฏิบัติการทางทหารต่อกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซา (27 ธันวาคม ค.ศ. 2008 – 18 มกราคม ค.ศ. 2009) และการปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze ต่อกองเรือตุรกีที่ฝ่าการปิดล้อมทางทะเลต่อฉนวนกาซาเพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมของตุรกีแก่ชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 2010 หลังจากนั้นจะประเมินผลในภาพรวมเมื่อพิจารณาทั้งภาพลักษณ์ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งและภาพลักษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งว่าการทูตสาธารณะของอิสราเอลประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยจะประเมินด้วยความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จนั้นเป็นเพราะนโยบายหรือยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะของอิสราเอล หรือเป็นเพราะทั้งสองปัจจัยข้างต้น

(ก) ภาพรวมของเหตุการณ์สำคัญที่กระทบต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลจนถึงปัจจุบัน (เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2010)

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 หัวข้อ 1.2.2 ว่าปัญหาภาพลักษณ์ในทางลบของอิสราเอลไม่ค่อยจะเป็นปัญหามากนักในช่วงการก่อตั้งรัฐอิสราเอลใหม่ ๆ เพราะอย่างน้อยที่สุด การก่อตั้งรัฐอิสราเอลก็มีข้อดีสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติรับรองไว้ ถึงแม้ว่าอาจจะมีความกังขาบ้างว่าข้อดีสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติดังกล่าวมีความผิดพลาดหรือไม่อย่างไร แต่ก็ต้องถือว่าสหประชาชาติได้รับรองอิสราเอลไปแล้ว โดยรับอิสราเอลเป็นประเทศสมาชิกหนึ่งของสหประชาชาติด้วย และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำของสหประชาชาติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของประชาคมระหว่างประเทศส่วนใหญ่ เพราะรัฐส่วนใหญ่ในโลกนี้ต่างเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติกันเกือบจะหมดแล้ว จึงเป็นเรื่องที่ประชาคมโลกจะต้องช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวเพราะอีกประการหนึ่งสหประชาชาติเองก็มีหน้าที่ใน

การชำระไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ของอิสราเอลเริ่มมีปัญหามากขึ้นเมื่ออิสราเอลได้ยึดครองดินแดนของประเทศอื่นและดินแดนส่วนใหญ่ที่จะเป็นที่ตั้งของรัฐปาเลสไตน์ในอนาคต เมื่อปี ค.ศ. 1967 เป็นต้นมา ซึ่งนอกจากจะเป็นเรื่องนี้อิสราเอลไม่ยอมปฏิบัติตามคำเรียกร้องของสหประชาชาติให้ยุติการยึดครองดินแดนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ยังมีเรื่องอื่นที่ทำให้ภาพลักษณ์ของอิสราเอลตกต่ำลงอีกหลายเรื่อง อาทิ ปี ค.ศ. 1975 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ประณามลัทธิไซออนว่าเป็นการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ หรือ racism แต่อิสราเอลก็ยังพอที่จะมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นในบางช่วงเวลา เมื่อปรากฏว่า การเจรจาสันติภาพกับปาเลสไตน์มีความคืบหน้า แต่เมื่ออิสราเอลได้กระทำการในสิ่งที่สวนทางกับความคาดหวังของประชาคมโลกที่ต้องการเห็นสันติภาพเกิดขึ้นในตะวันออกกลาง เช่น การก่อสร้างรั้วรอบเขต West Bank เพื่อป้องกันการก่อการร้ายจากเขต West Bank เข้าไปยังดินแดนของอิสราเอล และการปฏิบัติการทางทหารครั้งใหญ่ Operation Defensive Shield ในเขต West Bank รวมทั้งการสังหารชาวปาเลสไตน์ในเหตุการณ์ที่เมือง Jenin เมื่อปี ค.ศ. 2002 การปิดล้อมทางทะเลต่อกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้ชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซาต้องประสบกับความทุกข์ยาก การปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ซึ่งผลการเสาะหาข้อเท็จจริงในรายงาน Goldstone Report ได้เปิดเผยว่าอิสราเอลกระทำละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการสงครามและมนุษยธรรม และมีความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม การใช้ผงฟอสฟอรัสขาวในการถล่มกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซา⁷⁹ การที่รัฐบาลอิสราเอลชุดใหม่ของนาย Binyamin Netanyahu ไม่มีนโยบายให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการเจรจาสันติภาพกับประธานาธิบดี Abbas ของ Palestinian Authority ซึ่งปกครองเขต West Bank (ส่วนฉนวนกาซาอยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มฮามาส ซึ่งไม่ยอมรับการมีรัฐอิสราเอล จึงไม่ใช่คู่เจรจาสันติภาพของอิสราเอล) อีกทั้งรัฐบาลของนาย Netanyahu ยังไม่มีนโยบายที่จะยุติการขยายนิคมชาวยิวอย่างสมบูรณ์ในทุกรูปแบบในเขตเยรูซาเล็มตะวันออก ซึ่งอิสราเอลยึดครองอยู่ รวมทั้งยังแต่งตั้งนาย Avigdor Lieberman เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งต่างประเทศเห็นว่าเป็นผู้มีแนวความคิดชาวยิวและมีทัศนคติแบ่งแยกเชื้อชาติ และยังคงกล่าวโจมตีผู้นำของบางประเทศด้วยถ้อยคำที่รุนแรงด้วย การที่อิสราเอลส่งสายลับปลอมตัวโดยใช้หนังสือเดินทางอังกฤษที่ขโมยจากนักท่องเที่ยวเข้าไปลอบสังหารนาย Mahmoud al-Mabhouh

⁷⁹ Maddy Fry. "Israel admits to using white phosphorous in Gaza." [Online].

Available: <http://www.opendemocracy.net/print/50116> ผงฟอสฟอรัสขาวสามารถเผาไหม้ผิวหนังได้ลงไปถึงกระดูกซึ่งสามารถทำให้อวัยวะไม่อาจทำงานได้ อย่างไรก็ดี กฎหมายระหว่างประเทศไม่ได้ห้ามการใช้ผงฟอสฟอรัสขาวในสงครามที่กระทำในพื้นที่โล่ง แต่ห้ามใช้ในพื้นที่ที่พลเรือนอยู่รวมกันหนาแน่น

(สามาส) ในเมืองคูไบ เมื่อต้นปี ค.ศ. 2010 และครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 2010 เมื่ออิสราเอลได้ปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze ต่อกองเรือ Mavi Marmara สัญชาติตุรกีที่ต้องการนำสิ่งของไปช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซาซึ่งถูกอิสราเอลปิดล้อมทางทะเล จนกระทั่งทำให้เกิดการเสียชีวิตของคนบนเรือ 9 คน

อนึ่ง ปัญหาภาพลักษณ์ที่อิสราเอลประสบจนถึงปี ค.ศ. 2006 อาจดูเพิ่มเติมได้ในบทความของศาสตราจารย์ Eytan Gilboa แห่งมหาวิทยาลัย Bar-Ilan University ของอิสราเอล ซึ่งโดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่าอิสราเอลถูกโจมตีในเรื่องภาพลักษณ์แทบจากทุกภาคส่วนในสังคมระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ องค์การเอกชนระหว่างประเทศ (เช่น Human Rights Watch และ Amnesty International) การถูก boycott สินค้าและความสัมพันธ์ทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในบางประเทศ ความคิดเห็นต่ออิสราเอลของผู้กำหนดนโยบายของต่างประเทศ สื่อมวลชน นักวิชาการ ผลการสำรวจความคิดเห็นของสาธารณชนในต่างประเทศ และแม้แต่กระทั่งว่าอิสราเอลยังได้รับการประณามจากชาวยิวและองค์กรชาวยิวบางแห่งเองอีกด้วย ซึ่งโดยสรุปองค์กรและบุคคลเหล่านี้มักจะมีความเห็นเอนเอียงไปทางฝ่ายปาเลสไตน์⁸⁰

(ข) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในสงครามเลบานอนครั้งที่สอง (ค.ศ. 2006)

ในครั้งสงครามเลบานอนครั้งที่สองที่อิสราเอลสู้รบกับกลุ่ม Hezbollah นักวิชาการอิสราเอลก็ได้วิเคราะห์ถึงการทูตสาธารณะของอิสราเอลว่ายังไม่มีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับการทูตสาธารณะของกลุ่ม Hezbollah กล่าวคือ ในสงครามครั้งนั้น กลุ่ม Hezbollah สามารถทำให้โลกเห็นว่าสงครามเพื่อป้องกันตนเองของอิสราเอลกลายเป็นสงครามเพื่อทำลายเลบานอน และยังทำให้สนามสงครามกลายเป็นสนามการก่ออาชญากรรมสงครามต่อพลเรือนเลบานอนโดยอิสราเอลอีกด้วย เนื่องจากกลุ่ม Hezbollah ได้ทำสงครามโดยแฝงตัวในชุมชนพลเรือน และทำการรบใกล้พื้นที่ตั้งของกองกำลังสันติภาพของสหประชาชาติระหว่างอิสราเอลกับเลบานอน (United Nations Interim Force in Lebanon - UNIFIL) อีกทั้งในการใช้ภาษาสื่อสารของหัวหน้าข่าวกรองกองทัพอากาศและรองผู้บัญชาการทหารของอิสราเอลยังใช้ถ้อยคำที่กล่าวถึงกลุ่ม Hezbollah ในระดับที่ต่ำกว่าความเป็นจริง โดยกล่าวว่าเป็นการต่อสู้กับ terrorist gangs ซึ่งอันที่จริงแล้วต้องสื่อให้โลกทราบว่า terrorist gangs กลุ่มนี้มีการจัดตั้งที่มีความเติบโตอย่างเป็นระบบจนมีสถานะคล้ายกองทัพบกทหารไปแล้ว และยังเป็นสมุนของอิหร่านซึ่งในที่สุดก็จะเป็นปฏิปักษ์ต่อตะวันตกเอง แต่อิสราเอลก็ไม่ได้ต่อสู้ด้วยการทูต สาธารณะอย่างเพียงพอ⁸¹ ซึ่งจากผลการสอบสวนของ

⁸⁰ โปรดดูรายละเอียดใน Eytan Gilboa 2006: 720-735.

⁸¹ Raanan Gissin 2006. "The Critical Importance of Israeli Public Diplomacy in the War Against the Iran-Hizballah Axis of Terror." *Jerusalem Issue Brief*. 6, 9: (23 August). Also Online Available: (มีต่อหน้าถัดไป)

คณะกรรมการ Winograd Committee พบความผิดพลาดของรัฐบาลนาย Ehud Olmert ในสองเรื่องหลักคือ เรื่องแรกได้แก่ ความบกพร่องในเรื่องการทูตสาธารณะกับสื่อ ซึ่งไม่มีระเบียบวินัยและปราศจากการกำกับดูแลในการให้ข่าวที่ดีพอ รวมทั้งการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์และการทูตสาธารณะ ส่วนเรื่องที่สองได้แก่ การรั่วไหลของความลับ⁸²

(ค) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead (27 ธันวาคม ค.ศ. 2008 – 18 มกราคม ค.ศ. 2009)

อิสราเอลได้นำบทเรียนจากสงครามเลบานอนครั้งที่สองมาปรับปรุงการทูตสาธารณะของตนในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead กล่าวคือ อิสราเอลได้จัดตั้ง National Information Directorate ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานกับหน่วยงานด้านประชาสัมพันธ์และการทูตสาธารณะอื่น ๆ ของอิสราเอล อาทิ กองทัพ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งการประสานข้อความที่จะสื่อสารออกไปยังต่างประเทศและในประเทศให้สอดคล้องกัน และเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะมีข้อความสื่อสารหลักในแต่ละวันอย่างไร จึงทำให้การทูตสาธารณะของอิสราเอลครั้งนี้มีความเป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงานมากขึ้น⁸³ ในการดำเนินการทูตสาธารณะครั้งนี้ อิสราเอลได้เตรียมการต่าง ๆ ด้านพื้นฐานไว้ล่วงหน้าจนทำให้สามารถเปิดศูนย์แถลงข่าวในเมือง Sderot ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถูกกลุ่มฮามาสยิงจรวดใส่ได้ก่อนการปฏิบัติการทางทหาร กองทัพอิสราเอลเปิดช่องข่าวทาง YouTube ซึ่งมีจำนวนคลิกเข้าชมหลายล้านคลิก⁸⁴ กระทรวง Ministry of Immigrant Absorption ได้รับอาสาสมัคร 1,000 คน เพื่อลงข่าวในเว็บไซต์ตอบโต้เว็บไซต์ที่ลงข่าวเป็นปฏิปักษ์กับอิสราเอล⁸⁵ สถานกงสุลใหญ่อิสราเอล ณ นครนิวยอร์ก ได้ใช้ Twitter รายงานข่าวในแง่มุมของรัฐบาลอิสราเอล

(ต่อจากหน้าที่แล้ว) <http://www.jepa.org/brief/brief006-9.htm> ดร. Gissin เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาอาวุโสของ นาย Ariel Sharon อดีตนายกรัฐมนตรีอิสราเอล

⁸² Luke Baker. "Israel gains in media blitz, but for how long ?." [Online]. Available: <http://www.reuters.com/assets/print?aid=USLC412736>; Hirsh Goodman 2009. "Analysis: This time, Israel got the public diplomacy right." *Jerusalem Post* (22 January).

⁸³ "Special spin body gets media on message, says Israel." [Online]. Available: <http://www.guardian.co.uk/world/2009/jan/02/israel-palestine-pr-spin/print>

⁸⁴ "Learning From Lebanon, Israel Sets Up Press Operation." [Online]. Available: <http://www.forward.com/articles/14851/>

⁸⁵ "Gaza War." [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Gaza_War

ให้สาธารณชนผู้ติดตามเหตุการณ์รับทราบ รวมทั้งตอบคำถามด้วย⁸⁶ ในด้านข้อความที่อิสราเอลสื่อสารออกไปได้นั้นเรื่องกลุ่มฮามาสเป็นฝ่ายผิดความตกลงหยุดยิง ประชาชนชาวอิสราเอลที่อาศัยอยู่ตามเมืองบริเวณเขตแดนติดกับฉนวนกาซาถูกกลุ่มฮามาสและกลุ่มอาหรับหัวรุนแรงในฉนวนกาซายิงจรวดเข้าไปในดินแดนอิสราเอลเป็นระยะเวลายาวนานถึง 8 ปี ซึ่งที่ผ่านมาอิสราเอลได้ยินยอมถอนทหารและนิคมชาวยิวออกจากฉนวนกาซาแล้ว และได้ใช้ความยับยั้งชั่งใจมาโดยตลอด แต่อิสราเอลก็ยังคงถูกโจมตีด้วยอาวุธจากกลุ่มก่อการร้ายในฉนวนกาซา ดังนั้น อิสราเอลจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สิทธิป้องกันตนเองในการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอิสราเอล และว่ากลุ่มฮามาสถือเป็นกลุ่มก่อการร้าย ในด้านเป้าหมายของการปฏิบัติการทางทหารต่อกลุ่มฮามาส อิสราเอลใช้วิธีแถลงแบบกว้าง ๆ ว่าเพื่อ change the reality เพื่อให้ความยืดหยุ่นแก่อิสราเอลในการกำหนดวันที่จะยุติการปฏิบัติการทางทหารเมื่อไรก็ได้⁸⁷ การปิดด่านชายแดนฉนวนกาซาช่วงหน้าก่อนการปฏิบัติการทางทหารเป็นเวลา 2 เดือนจนถึงสัปดาห์ที่สองของการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งทำให้นักข่าวไม่อาจเข้าไปทำข่าวในฉนวนกาซาในช่วงระยะแรกของการปฏิบัติการทางทหารได้⁸⁸ อิสราเอลได้เปิดเผยข้อมูลว่ากลุ่มฮามาสดำเนินการลักลอบนำอาวุธจากต่างประเทศเข้าไปในฉนวนกาซาในระหว่างความตกลงหยุดยิงเพื่อที่จะใช้โจมตีอิสราเอล เป็นต้น⁸⁹

อาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้ว่าการทูตสาธารณะในครั้งนี้อาจจะยังไม่ทำให้ถึงขั้นเปลี่ยนภาพลักษณ์ของอิสราเอลเป็นทางบวกได้ก็ตาม แต่การปรับปรุงการทูตสาธารณะของอิสราเอลดังกล่าวข้างต้นมีส่วนทำให้การทูตสาธารณะของอิสราเอลดีขึ้นกว่ากรณีสงครามเลบานอนครั้งที่สอง โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นและระหว่างปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ดังอาจจะเห็นได้จากการที่มีข่าวการเรียกร้องของหลายภาคส่วนต่อทั้งฝ่ายอิสราเอลและกลุ่มฮามาสให้ยุติการใช้กำลังต่อกันอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ จากการติดตามของกระทรวงการต่างประเทศอิสราเอลในการนำเสนอข่าวสารของต่างประเทศระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาสในระยะแรกของ

⁸⁶ “Israeli Government Uses Twitter.” [Online]. Available: <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=99053041>

⁸⁷ “Learning From Lebanon, Israel Sets Up Press Operation.”

⁸⁸ Hirsh Goodman 2009.

⁸⁹ โปรดดูเพิ่มเติมใน Herb Keinon 2008. “Israel launches well-coordinated PR blitz to garner support for Gaza action.” *Jerusalem Post* (28 December).

การปฏิบัติการทางทหารพบว่า ผู้แทนของอิสราเอลได้รับการถ่ายทอดออกอากาศจากสื่อต่างประเทศเป็นเวลามากกว่ากลุ่มฮามาส⁹⁰

การที่การทูตสาธารณะของอิสราเอลในระยะแรกนี้ได้ผลดีขึ้นในระดับหนึ่ง อาจวิเคราะห์ได้ว่านอกจากจะเป็นเพราะอิสราเอลนำบทเรียนจากสงครามเลบานอนครั้งที่สองมาปรับปรุงแก้ไขการทูตสาธารณะของตนแล้ว แต่ที่สำคัญน่าจะเป็นเพราะปัจจัยอื่น ๆ ประกอบกัน กล่าวคือ (1) หากพิจารณาแต่เพียงเฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นนี้เท่านั้น โดยไม่โยงกับเรื่องราวความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอดีตที่มีมายาวนาน เพราะจะสามารถโต้เถียงกันได้ว่าไม่จบ ก็ย่อมเป็นการง่ายที่อิสราเอลจะชี้ให้เห็นว่าในกรณีนี้กลุ่มฮามาสเป็นฝ่ายเริ่มต้นชั่ว โดยการยิงจรวดคัสซัมเข้ามาในบริเวณเมืองชายแดนของอิสราเอลก่อน เพราะสามารถเห็นกันได้ง่ายว่าในช่วงระหว่างความตกลงหยุดยิง ความขัดแย้งที่เป็นมาในอดีตในช่วงนั้นอยู่ในความสงบ แต่ทันทีที่มีเสียงระเบิดดังขึ้นลูกแรก ย่อมเป็นการทำลายความสงบ จึงทำให้เกิดภาพว่ากลุ่มฮามาสเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำลายความสงบก่อน ซึ่งประชาคมโลกไม่ต้องการเห็นการต่อสู้กันทางอาวุธระหว่างคู่กรณีอยู่แล้ว แต่ต้องการเห็นคู่กรณีนั่งโต๊ะเจรจาปัญหากัน ดังนั้น หากผู้ใดเริ่มต้นทำลายความสงบ ณ ขณะนั้นก่อน โดยปกติก็จะกลายเป็นฝ่ายเสียเปรียบได้ง่ายกว่า (แต่ไม่ได้หมายความว่า การที่การทูตสาธารณะของอิสราเอลได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นในครั้งนี้จะสามารถกู้ภาพลักษณ์ทางลบของอิสราเอลที่ยังคงเป็นผู้ยึดครองดินแดนประเทศอื่นจากสงครามหกวันเมื่อปี ค.ศ. 1967 ได้) (2) การที่กลุ่มฮามาสเป็นกลุ่มมุสลิมนิกายสุหนี่หัวรุนแรงที่มีท่าทีปฏิเสธ roadmap การเจรจาสันติภาพกับอิสราเอลที่ประชาคมโลกยอมรับ และยังมีภาพลักษณ์เป็นกลุ่มก่อการร้ายอยู่แล้ว ย่อมเป็นการยากที่ประชาคมโลกจะให้ความสนใจ (โปรดสังเกตว่าสิ่งที่ประชาคมโลกสนใจและประณามอิสราเอลหลังจากการสิ้นสุด Operation Cast Lead คือ ภาพของพลเรือนชาวปาเลสไตน์ผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตจำนวนมากจากการปฏิบัติการทางทหารต่อกลุ่มฮามาส ซึ่งเป็นภาพที่ออกมาภายหลัง) (3) การเน้นว่าอิสราเอลได้ถูกโจมตีด้วยจรวดจากกลุ่มต่าง ๆ ในฉนวนกาซามายาวนานถึง 8 ปี ซึ่งเป็นการกระทำต่อพลเรือนชาวอิสราเอล ทั้งที่อิสราเอลได้ถอนทหารและนิคมชาวยิวออกจากฉนวนกาซาแล้วก็ตาม น่าจะมีส่วนทำให้ประชาคมโลกให้ความสนใจอิสราเอลในระดับหนึ่ง แต่ไม่ใช่เป็นการเห็นใจรัฐบาลอิสราเอลโดยตรง แต่เห็นใจพลเรือนชาวอิสราเอลที่ได้รับผลกระทบอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินและความปลอดภัย ซึ่งเป็นการที่อิสราเอลได้ใช้คุณค่าด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนที่ประชาคมโลกยอมรับนับถือให้เป็นประโยชน์ต่อการทูตสาธารณะ

⁹⁰ “Special spin body gets media on message, says Israel.” [Online]. Available:

<http://www.guardian.co.uk/world/2009/jan/02/israel-palestine-pr-spin/print>

โดยสรุป ปัจจัยสามประการข้างต้นน่าจะเป็นตัวช่วยที่ทำให้การทูตสาธารณะของอิสราเอลในช่วงเริ่มต้นของการปฏิบัติการทางทหารได้รับผลสำเร็จในช่วงระยะเวลานั้น ๑ ระดับหนึ่งเพราะง่ายที่จะทำให้ฟังผู้มีเหตุผลเนื่องจากมีสถานการณ์เป็นตัวรองรับ ดังนั้น อาจคาดได้ว่าหากอิสราเอลตอบโต้เฉพาะกับกลุ่มฮามาสโดยตรงแต่เพียงเท่านั้น และใช้กำลังอย่างได้สัดส่วนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิการป้องกันตนเอง ก็อาจจะพอประเมินได้ว่ากรณีนี้จะไม่น่ามีปัญหาต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลเฉพาะสำหรับกรณีนี้เท่าไร

อย่างไรก็ดี หลังจาก Operation Cast Lead ยุติลงแล้ว และผู้พิพากษา Richard Goldstone ซึ่งเป็นหัวหน้า United Nations Special Mission เปิดเผยแพร่การเสาะหาข้อเท็จจริงใน Goldstone Report ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติได้ลงมติรับรายงานดังกล่าว ได้ส่งผลทำให้ภาพลักษณ์ของอิสราเอลเสียหายในฐานะที่อาจจะเข้าข่ายการเป็นผู้ก่ออาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติต่อพลเรือนชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซา และถึงแม้ว่าทั้งรายงาน Goldstone Report และสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้เรียกร้องอย่างเดียวกันต่อคู่กรณีทั้งอิสราเอลและฝ่ายปาเลสไตน์ (ไม่ได้ใช้คำว่ากลุ่มฮามาส) ให้ดำเนินการสอบสวนลงโทษผู้กระทำความผิดของแต่ละฝ่ายต่อไปก็ตาม⁹¹ ซึ่งอาจจะทำให้เห็นว่าการทูตสาธารณะของอิสราเอลเกิดผลบ้างก็ตาม แต่ดังที่กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่าการประเมินผลสำเร็จของการทูตสาธารณะน่าจะมุ่งประเมินไปที่สาธารณชนต่างประเทศมากกว่าที่จะพิจารณาประเมินจากการออกเสียงในองค์กรระหว่างประเทศหรือการประณาม/การสนับสนุนของรัฐอื่น ๆ เพราะในภาครัฐค่อนข้างเป็นเรื่องของการเมืองระหว่างประเทศ การเจรจาต่อรอง และการ lobby มากกว่า โดยการตัดสินใจของรัฐย่อมขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละประเทศเป็นหลัก (แต่มิได้หมายความว่า การประณามรัฐในเวทีองค์กรระหว่างประเทศจะไม่ทำให้ภาพลักษณ์ของรัฐเสียหาย และรัฐไม่ต้องดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขความเสียหายนั้นแต่อย่างใด แต่การดำเนินการป้องกันและแก้ไขความเสียหายของภาพลักษณ์ในระหว่างรัฐด้วยกันเองนั้น ไม่ได้อยู่ในบริบทของการทูตสาธารณะโดยแท้ ถึงแม้ว่ารัฐจะต้องใช้วิธีรับฟัง เข้าใจ และโน้มน้าวทัศนคติของรัฐด้วยเหตุด้วยผลทำนองเดียวกับการทูตสาธารณะต่อสาธารณชนเช่นกันก็ตาม แต่ก็รัฐก็อาจจะต้องใช้ hard power หรือ smart power ด้วย และในขณะเดียวกันก็ไม่ได้หมายความว่าองค์กรเอกชนระหว่างประเทศทุกแห่งที่ไม่ใช่ภาครัฐจะเป็นอิสระโดยเป็นเสียงสะท้อนความเห็นของประชาชนจริง ๆ เนื่องจากองค์กรเอกชนระหว่างประเทศก็อาจถูกรัฐที่ให้การสนับสนุนทางการเงินใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน)

⁹¹ “United Nations Fact Finding Mission on the Gaza Conflict.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations_Fact_Finding_Mission_on_the_Gaza_Conflict

ดังนั้น เมื่อกลับมาพิจารณาประเมินผลภาพลักษณ์ของอิสราเอลในสายตาของสื่อมวลชน นักวิชาการ องค์กรเอกชนระหว่างประเทศ และสาธารณชนต่างประเทศในช่วงหลัง Operation Cast Lead ได้พบว่า มีผู้ที่สนับสนุนและวิจารณ์รายงานเสาะหาข้อเท็จจริงของผู้พิพากษา Goldstone และกลุ่มฮามาสเองก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าก่ออาชญากรรมต่อพลเรือนอิสราเอลจากบางภาคส่วนเช่นกัน⁹² ดังนั้น ในแง่นี้จึงอาจจะประเมินได้ว่าการดำเนินการทูตสาธารณะเพื่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลในการปฏิบัติการทางทหารครั้งนี้ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะมีแรงกดดันจากประชาคมระหว่างประเทศต่ออิสราเอลมากขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงต้นของการปฏิบัติการทางทหาร อย่างน้อยก็โดยแรงกดดันจาก Goldstone Report พร้อมพยานหลักฐาน ที่กระทำโดยบุคคลที่สหประชาชาติแต่งตั้ง ซึ่งทำให้ผลของรายงานที่ออกมาเกิดภาพความน่าเชื่อถือได้อย่างน้อยก็ในระดับหนึ่งที่มาพอสมควร ถึงแม้ว่าจะมีคำวิจารณ์เกี่ยวกับตัวบุคคลในคณะผู้จัดทำรายงานอยู่บ้างก็ตาม แต่หากพิจารณาในแง่มุมที่กลุ่มฮามาสซึ่งเป็นคู่กรณีที่ได้รับการเรียกร้องจาก Goldstone Report และสหประชาชาติที่ลงมติรับ Goldstone Report ให้ทำการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำความผิดอาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติเช่นกันก็อาจถือได้ว่าการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลในกรณีนี้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง แต่ไม่ใช่เป็นความสำเร็จเพราะการดีขึ้นนั้นยังไม่ถึงขั้นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ทางลบที่ประชาคมระหว่างประเทศมีต่ออิสราเอลได้ และโดยที่เรื่องความสำเร็จของการทูตสาธารณะเกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอุปาทานของผู้มองด้วย ดังจะเห็นได้ว่าการกระทำหนึ่ง ๆ อาจมีทั้งผู้เห็นด้วยและผู้ไม่เห็นด้วยก็ได้ ดังนั้น การประเมินเชิงเปรียบเทียบกับกรณีอื่นอาจจะช่วยให้เห็นภาพได้ว่าระดับความสำเร็จดีขึ้นหรือไม่ดีขึ้นได้ (อาจเปรียบเทียบผลการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลในกรณีนี้กับในกรณีสงครามเลบานอนครั้งที่สองและการปฏิบัติการทางทหารต่อกองเรือช่วยเหลือมนุษยธรรมของตุรกี) นอกจากนี้ ตามข้อเท็จจริงที่แสดงออกถึงความไม่สำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลในครั้งนี้ยังพบว่าอิสราเอลได้รับการต่อต้านในรูปแบบต่าง ๆ และในสถานที่ต่าง ๆ ของโลกอีกด้วย อาทิ คณะนักกีฬาของอิสราเอลที่ไปแข่งขันในต่างประเทศได้รับการประท้วงอย่างรุนแรงในสวีเดน สเปน และตุรกี และมีการจัดสัปดาห์ต่อต้านการแบ่งแยกเชื้อชาติของอิสราเอลในเมืองต่าง ๆ ทั่วโลกถึง 54 เมือง ในปี ค.ศ. 2009 ซึ่งเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าปี ค.ศ. 2008 ถึงสองเท่า เป็นต้น⁹³

⁹² Ibid.

⁹³ Ethan Bronner, "After Gaza, Israel Grapples With Crisis of Isolation." [Online]. Available: <http://www.nytimes.com/2009/03/19/world/middleeast/19israel.html>

(ง) ภาพลักษณ์ของอิสราเอลในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze (31 พฤษภาคม ค.ศ. 2010)

เหตุการณ์สำคัญครั้งล่าสุดที่จะพิจารณาในส่วนภาพลักษณ์ของอิสราเอลคือการปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze ต่อกองเรือสัญชาติตุรกีที่ฝ่าการปิดล้อมทางทะเลต่อฉนวนกาซาของอิสราเอลเพื่อที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ประชาชนชาวปาเลสไตน์ ซึ่งจากการเปิดเผยของอิสราเอล กองเรือดังกล่าวบรรทุกน้ำมัน 994,000 ลิตร ข้าวหุงต้ม 748 ตัน และยารักษาโรค และอุปกรณ์ทางการแพทย์อีกประมาณ 8 คันรถบรรทุก⁹⁴

การปฏิบัติการทางทหารของอิสราเอลในครั้งนี้ได้กลายเป็นข่าวทั่วโลก และได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากประเทศต่าง ๆ สหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ สื่อมวลชน และองค์กรเอกชนระหว่างประเทศจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งการแสดงความห่วงใยอย่างยิ่งยวดต่อการปฏิบัติการของอิสราเอลที่เป็นเหตุให้ผู้โดยสารบนเรือเสียชีวิตหลายคนและการประณามการปฏิบัติการของอิสราเอล ตลอดจนการเรียกร้องให้มีการสอบสวนกรณีที่เกิดขึ้นโดยประชาคมระหว่างประเทศ⁹⁵ เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการทั้งสาเหตุที่เป็นต้นทุนเดิมของอิสราเอลอยู่แล้ว และสาเหตุใหม่ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ ได้แก่ การที่คนจำนวนมากเห็นว่าการปิดล้อมทางทะเลต่อฉนวนกาซาไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ และเห็นว่าประชาชนชาวปาเลสไตน์ได้รับความทุกข์ยากในชีวิตความเป็นอยู่อย่างมากเพราะขาดแคลนปัจจัยสำคัญหลายอย่าง โดยประชาชนผู้บริสุทธิ์ไม่สมควรที่จะถูกอิสราเอลลงโทษในลักษณะเหมารวมดังที่เรียกกันว่า collective punishment ตลอดจนเรือที่ถูกกองทัพอิสราเอลใช้กำลังเข้าสกัดและขัดขวางก็เป็นเรือให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม และการกระทำของกองทัพอิสราเอลส่งผลให้มีผู้โดยสารบนเรือเสียชีวิตถึง 9 คน

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจปฏิกริยาของภาคส่วนต่าง ๆ ในประชาคมโลก ทั้งที่เป็นภาครัฐและไม่ใช่ภาครัฐต่อการปฏิบัติการทางทหารครั้งนี้กับการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead เห็นว่า การทูตสาธารณะของอิสราเอลในกรณีนี้ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะส่วนใหญ่แล้วอิสราเอลได้รับการประณามมากกว่า โดยอิสราเอลได้รับการต่อต้านด้วยการเดินขบวนประท้วงการกระทำของอิสราเอลในประเทศต่าง ๆ หลายทวีปและภูมิภาค ทั้งอเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันออกกลาง (สำหรับตุรกีก็ได้รับการ

⁹⁴ “Israel eases Gaza embargo to allow snack food in.” [Online]. Available:

<http://www.reuters.com/assets/print?aid=USTRE65820E20100610>

⁹⁵ “Reactions to the Gaza flotilla raid.” [Online]. Available:

http://en.wikipedia.org/wiki/International_reactions_to_the_Gaza_flotilla_clash

เดินขบวนประท้วงในบางแห่งด้วยเช่นกัน)⁹⁶ และในเวลาต่อมาหลังการปฏิบัติการทางทหารไม่นาน อิสราเอลได้ถูกกดดันจากประชาคมระหว่างประเทศให้ต้องผ่อนคลายการปิดล้อมทางทะเลลง⁹⁷ แต่ทั้งนี้ในขณะเดียวกันอิสราเอลก็ใช้การทูตสาธารณะตอบโต้โดยการอ้างสิทธิการป้องกันตนเอง และการอ้างความชอบธรรมของการปิดล้อมทางทะเลต่อฉนวนกาซา รวมทั้งการใช้มาตรการบังคับต่อเรือที่ละเมิดการปิดล้อมทางทะเลซึ่งรัฐสามารถกระทำได้ในกรณีความขัดแย้งทางอาวุธตามกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อป้องกันตนเอง และมีให้มีการลักลอบนำอาวุธเข้าไปในฉนวนกาซาเพื่อทำร้ายอิสราเอล เนื่องจากกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซาเป็นคู่ปฏิปักษ์ของอิสราเอลและเป็นกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่อิหร่านสนับสนุน รวมทั้งการอ้างว่าเรือดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิริลให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม IHH ของตุรกี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศ และผู้โดยสารบนเรือบางลำที่เกิดเหตุนี้ได้อาศัยความรุนแรงในการขัดขวางเจ้าหน้าที่อิสราเอลที่ขึ้นไปตรวจค้นเรือเพื่อการบังคับมาตรการปิดล้อมทางทะเลของอิสราเอลก่อน⁹⁸

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในด้านเนื้อหาแล้ว ถึงแม้ว่าด้านเนื้อหาการอธิบายการกระทำของอิสราเอลที่ส่งผลให้มีผู้โดยสารเสียชีวิตหลายคนจะเป็นการอธิบายที่อ้างอิงอยู่กับหลักการที่เป็นที่ยอมรับได้ของประชาคมโลก กล่าวคือในกรณีนี้หลักการที่อิสราเอลอ้างก็เป็นหลักการที่มีอยู่จริง เช่น มาตรการการปิดล้อมทางทะเล และสิทธิการป้องกันตนเองก็มีอยู่จริงในกฎหมายระหว่างประเทศ และการก่อการร้ายก็เป็นสิ่งที่ไม่ได้รับการยอมรับของประชาคมโลก ดังนั้น ในแง่มุมนี้ซึ่งเป็นแง่มุมด้านผลผลิต การทูตสาธารณะของอิสราเอลก็อาจถือว่าใช้ได้ในระดับหนึ่งเพราะการทูตสาธารณะจะต้องอาศัยหลักการและเหตุผลหรือคุณค่าที่มีความเป็นสากลในการสนับสนุนการกระทำของรัฐเพื่อที่จะใช้น้ำหนักความดีความชอบได้อย่างมีเหตุผลและแนบเนียน เพราะการทูตสาธารณะมิใช่การโฆษณาชวนเชื่อ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลในกรณีนี้ก็ถือว่ายังไม่ได้รับผลสำเร็จไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม ทั้งนี้เพราะการกระทำของอิสราเอลไม่เข้าปัจจัยที่จะทำให้ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ คือ ประการแรก การพิสูจน์ว่ามีสถานการณ์จริงที่สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลที่กล่าวอ้าง ประการที่สอง การใช้สิทธิใด ๆ ที่กฎหมายระหว่างประเทศรองรับเมื่อสถานการณ์จริงข้างต้นเกิดขึ้นต้องอยู่ภายในขอบเขตของ

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ “Israel eases Gaza embargo to allow snack food in.”

⁹⁸ “The Gaza flotilla and the maritime blockade of Gaza – Legal background.” [Online]. Available: [http://www.mfa.gov.il/The Gaza flotilla and the maritime blockade of Gaza - Legal background 31-May-2010.htm](http://www.mfa.gov.il/The%20Gaza%20flotilla%20and%20the%20maritime%20blockade%20of%20Gaza%20-%20Legal%20background%2031-May-2010.htm); Note of Israeli Ministry of Public Diplomacy & Diaspora dated 1 June 2010 addressed to friends around the world; Yaakov Katz 2010. “We had no choice.” *Jerusalem Post* (4 June).

กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น การที่อิสราเอลไม่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนใหญ่จึงน่าจะเป็นเพราะประชาคมโลกเห็นว่ามาตรการการปิดล้อมทางทะเลของอิสราเอลยังไม่ถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรืออาจจะเห็นว่าการป้องกันตนเองของอิสราเอลที่มีผลให้มีผู้โดยสารเสียชีวิตหลายคนนั้นเป็นการกระทำที่เกินสัดส่วน หรืออาจเป็นเพราะทั้งสองเหตุผล หรืออาจเป็นเพราะเหตุผลอื่น เช่น การเชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นจากในอดีต เช่น การยึดครองดินแดนที่ได้มาจากสงครามหกวัน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศและข้อมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่เรียกร้องให้อิสราเอลยุติการยึดครองดินแดนที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อพิจารณาในด้านการบริหารจัดการการทูตสาธารณะในกรณีนี้ สื่อมวลชนของอิสราเอลได้วิจารณ์ว่ามีความล่าช้าในการประสานงานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแถลงข้อเท็จจริง ซึ่งการที่ทางการอิสราเอลกล่าวว่าจะยังไม่แถลงต่อชาวโลกจนกว่าจะได้ตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดอย่างรอบคอบแล้ว โดยจะแถลงในสิ่งที่ต้องการจะแถลง เป็นยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะที่ไม่อาจจะแข่งขันได้ ซึ่งแสดงว่าอิสราเอลยังไม่เข้าใจในวัฒนธรรมของสงครามสมัยปัจจุบัน⁹⁹

3) ประเมินผลความสำเร็จของการทูตสาธารณะต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลในภาพรวม

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ภาพลักษณ์ของอิสราเอลมีลักษณะขึ้นลงตามสถานการณ์ โดยหัวข้อ (ก) ถึง (ง) เป็นการประเมินผลความสำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลต่อภาพลักษณ์ของตนในเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ แต่ในหัวข้อนี้จะเป็นการประเมินความสำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลต่อภาพลักษณ์ของอิสราเอลในภาพรวมว่ามีความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จเพียงใด

จากผลการศึกษาข้างต้น จะเห็นว่าภาพลักษณ์ของอิสราเอลในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งจัดว่าเป็นภาพลักษณ์ที่ดี โดยแสดงถึงความเป็นผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพสาขาต่าง ๆ การเป็นประเทศที่มีประชากรที่มีความฉลาดในภาพรวม การเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อย่างไรก็ตาม สำหรับภาพลักษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งแล้ว อาจกล่าวได้ว่าอิสราเอลยังไม่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ไม่ได้ “ใจ” จากสาธารณชนทั่วโลก

⁹⁹ Haviv Rettig Gur 2010. “Public Diplomacy: At war without an army.” *Jerusalem Post* (4 June).

เท่าไร จึงไม่บรรลุผลลัพธ์การมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสายตาของสังคมโลก ถึงแม้ว่าในด้านผลผลิตของการทูตสาธารณะของอิสราเอลนั้นจะมีหลากหลาย โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายอย่างแล้ว ก็นับว่าอยู่ในขั้นที่ใช้งานได้ ที่กล่าวว่าใช้ได้เพราะในด้านเนื้อหาแล้ว ประการแรก อิสราเอลได้สะสมฐานข้อมูลในเรื่องนี้ไว้มากโดยครอบคลุมประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ ตั้งแต่ประวัติศาสตร์การเกิดขึ้นของชนชาติยิว และเหตุผลของการกระทำต่าง ๆ ของอิสราเอลที่มีการกล่าวหาและที่ชาวโลกอาจจะยังไม่ค่อยทราบ หรือเป็นประเด็นข้อกังขา ประการที่สอง ในการตอบโต้ประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ อิสราเอลเลือกใช้คำที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกที่ชวนคิดชวนสงสัยว่า ข้อมูลโต้แย้งที่สาธารณชนได้รับทราบจากฝ่ายตรงข้ามนั้นที่แท้จริงคือ Facts หรือ Myths หรือ Fantasies เป็นต้น ประการที่สาม การทูตสาธารณะของอิสราเอลมีการพยายามศึกษาวิจัยและหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนมาสนับสนุน ซึ่งบางเรื่องก็อาจจะยังไม่มี ความชัดเจนแน่นอน เช่น กฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในส่วนที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะยังมีช่องว่างให้รัฐตีความต่าง ๆ ได้ อิสราเอลก็พยายามอธิบายโน้มน้าวประชาคมโลกให้สนับสนุนจุดยืนของตน เช่น pre-emptive self-defence ดังนั้น จึงทำให้ถ้าจะมีการโต้แย้งก็ต้องโต้แย้งบนพื้นฐานของหลักวิชาและเหตุผล ส่วนในด้านผลผลิตที่เป็นวิธีการและการใช้สื่อเครื่องมือในการดำเนินการทูตสาธารณะ อิสราเอลก็ได้พัฒนาขึ้นมา มาก เพียงแต่ในภาพรวม เมื่ออิสราเอลนำผลผลิตทั้งเนื้อหาและวิธีการมาใช้แล้ว ไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (ผลสัมฤทธิ์จะเกิดขึ้นได้เมื่อผลผลิตมีความสำเร็จและเกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย แต่ในกรณีการทูตสาธารณะของอิสราเอลเกิดแต่ผลผลิต แต่ผลลัพธ์ไม่เกิด)

อีกประการหนึ่งที่น่าจะพิจารณาคือ ดังที่กล่าวแล้วว่าประเทศอาจมีภาพลักษณ์ได้มากกว่าหนึ่งภาพ ดังนั้น ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านหนึ่งด้านใด แต่ขณะเดียวกันประเทศนั้นก็จะมีภาพลักษณ์อื่นที่เป็นทางลบด้วย ในกรณีนี้จะมีวิธีวัดความสำเร็จของภาพลักษณ์ของประเทศอย่างไร

เรื่องการประเมินภาพลักษณ์ของประเทศต่าง ๆ นี้ นาย Simon Anholt ได้คิดค้นวิธีการประเมินไว้เมื่อปี ค.ศ. 2005 โดยร่วมมือกับ GfK Roper Public Affairs & Media จัดทำเป็น Anholt-GfK Roper Nation Brands Index ซึ่งเป็นการวัดภาพลักษณ์ที่ประเทศนั้น ๆ ได้รับการมอง (perception) จากสาธารณชนในต่างประเทศในหลายมิติรวมกันแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นตัวเลข โดยคิดค้นมิติที่ใช้วัด 6 มิติ ซึ่งรวมกันเรียกว่า Nation Brand Hexagon ได้แก่ *People* เป็นคำถามที่ใช้วัดในด้านคุณภาพของประชากร เช่น การศึกษา ความเป็นมิตร ไม่กีดกันเชื้อชาติ สมรรถนะของประชากร *Governance* เป็นคำถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของสาธารณชนเกี่ยวกับสมรรถนะของรัฐบาล และการยึดมั่นและมุ่งมั่นที่จะดำเนินตามค่านิยมสากล เช่น ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรม การจัดการความยากจน *Exports* เป็นคำถามที่ใช้วัดความเชื่อถือของ

ต่างประเทศต่อสินค้าของประเทศนั้น ๆ *Tourism* เป็นคำถามที่ใช้วัดความสนใจของต่างประเทศที่จะไปท่องเที่ยวในประเทศนั้น ๆ *Culture & Heritage* เป็นคำถามที่ใช้วัดความชื่นชอบต่อวัฒนธรรมและอารยธรรมของประเทศนั้น ๆ และ *Investment & Immigration* เป็นคำถามที่ใช้วัดพลังในการดึงดูดคนต่างชาติให้อยากที่จะเข้าไปอยู่อาศัย เรียนหนังสือ และทำงานในประเทศนั้น ตลอดจนทัศนคติของคนต่างชาติต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ¹⁰⁰

ในปี ค.ศ. 2006 หลังการเกิดสงครามเลบานอนครั้งที่สอง บริษัท GfK Roper Public Affairs & Media ได้เลือกอิสราเอลเป็น Guest Nation ในการประเมินภาพลักษณ์ ได้ผลออกมาว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี ค.ศ. 2006 (หลังสงครามเลบานอนครั้งที่สอง) ภาพลักษณ์อิสราเอลอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ ลำดับที่ 36 จากประเทศที่ถูกประเมิน 36 ประเทศ โดยรายงานกล่าวว่าภาพลักษณ์ของอิสราเอลได้รับความเสียหายจากกรณีการบุกเลบานอนในสงครามเลบานอนครั้งที่สองสองเดือนก่อนหน้าหน้าที่บริษัทฯ จะทำการสำรวจความคิดเห็นในมิติ Governance ว่าผู้ตอบคำถามเห็นด้วยหรือไม่ว่าพฤติกรรมของรัฐบาลอิสราเอลในด้านการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบ ต่อมาในไตรมาสที่ 4 ของปี ค.ศ. 2006 ภาพลักษณ์ของอิสราเอลก็ยังคงจัดไว้ในลำดับท้ายๆ แต่มีคะแนนดีขึ้นเล็กน้อยในส่วนของมิติ Governance ซึ่งเป็นช่วงที่สงครามเลบานอนครั้งที่สองสิ้นสุดแล้ว และต่อมาในไตรมาสที่ 1 ของปี ค.ศ. 2007 ภาพลักษณ์อิสราเอลถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 38 จากประเทศที่ถูกประเมิน 40 ประเทศ¹⁰¹

นอกจาก Anholt-GfK Roper Nation Brands Index แล้ว ก็มีบริษัท East West Communications จัดทำ East West Nation Brand Perception Index เพื่อใช้ประเมินภาพลักษณ์ของประเทศเช่นกัน โดยใช้ข้อมูลจากข่าวและบทความเกี่ยวกับประเทศนั้น ๆ ตามที่ปรากฏตามสื่อระหว่างประเทศชั้นนำ ซึ่งใช้เครื่องอ่านที่บรรจุด้วยคำและวลีที่มีความหมายทางบวกและทางลบไว้กว่า 16,000 คำ ผลการประเมินภาพลักษณ์ของอิสราเอลโดยวิธีนี้พบว่า ในปี ค.ศ. 2008-2009 และไตรมาสแรกของปี ค.ศ. 2010 ภาพลักษณ์ของอิสราเอลอยู่ในลำดับที่ 184 และ 192 (ลำดับต่ำกว่าเกาหลีเหนือ คิวบา และเยเมน) และ 194 จาก 200 ประเทศ (ตามลำดับ)¹⁰²

¹⁰⁰ “Nation Branding.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Nation_branding

¹⁰¹ “A country with bad reputation.” [Online]. Available: <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3331279,00.html#n> ; *Anholt Nation Brands Index Q1 Special Report.*: 6. อนึ่ง ในปี ค.ศ. 2008-2010 Anholt & GfK Roper ไม่ได้เลือกอิสราเอลเป็นประเทศประเมิน

¹⁰² http://www.eastwestcoms.com/global_annual_2008.htm ;

http://www.eastwestcoms.com/global_annual_2009.htm และ <http://www.eastwestcoms.com/global.htm> (ตามลำดับ)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้อิสราเอลจะมีภาพลักษณ์ที่ดีในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องปัญหาความขัดแย้ง โดยได้รับการจัดอันดับที่ดีจากหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียงในการจัดอันดับ แต่ในสายตาของสาธารณชนต่างประเทศที่บริษัททั้งสองได้ประเมินแล้ว เมื่อภาพลักษณ์ส่วนที่ดีกับภาพลักษณ์ส่วนที่เป็นทางลบมารวมกันแล้ว มีผลทำให้ภาพลักษณ์โดยรวมของอิสราเอลออกไปในทางลบมากกว่า ทั้งนี้ ต้องไม่ลืมว่าการทูตสาธารณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ perception ของบุคคลทั่วไปที่มีต่อประเทศหนึ่ง ๆ ซึ่งขึ้นกับการมองและการรับรู้ของแต่ละคน ที่ไม่ใช่เป็นเพียงแค่การได้รับการจัดอันดับที่ดีจากหน่วยงานจัดอันดับระหว่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียว แล้วจะมั่นใจได้ว่าภาพลักษณ์ของประเทศดีแล้ว

4) ประเมินสาเหตุความบกพร่องของภาพลักษณ์ของอิสราเอล

จากการประเมินภาพลักษณ์โดยรวมของอิสราเอลตามข้อ 3) อาจกล่าวได้ว่าในด้านผลลัพธ์ของการดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลแล้ว อิสราเอลไม่ประสบผลสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จ ดังนั้น ในหัวข้อนี้จะชี้ให้เห็นว่าการทูตสาธารณะของอิสราเอลเป็นงานหนักและเป็นงานที่ประสบความสำเร็จได้ยากโดยตัวของปัญหาเองอยู่แล้ว หลังจากนั้นจะประเมินว่าความสำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลมีสาเหตุจากการดำเนินการทูตสาธารณะหรือไม่ อย่างไร หรือเป็นเพราะสาเหตุอื่นคือ นโยบายของอิสราเอลเอง

ปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความดำรงอยู่ของอิสราเอล เพราะกลุ่มฮามาสและกลุ่มหัวรุนแรงต่าง ๆ เองก็ไม่ยอมรับการดำรงอยู่ของรัฐอิสราเอล ซึ่งความอยู่รอดของชาตินับเป็นผลประโยชน์สูงสุดของทุกประเทศ ในขณะที่ฝ่ายปาเลสไตน์ก็มีความรู้สึกว่าถูกแย่งชิงดินแดนและไม่ได้รับความเป็นธรรมจากประเทศมหาอำนาจคืออังกฤษที่เข้ามาใช้อำนาจแบ่งดินแดนแห่งนี้ให้กับชาวยิวอพยพและจากการที่สหประชาชาติยอมรับแผนการแบ่งดินแดนดังกล่าว ก่อปรกับปัญหาความขัดแย้งยังเกี่ยวกับความศรัทธาอันแรงกล้าทางศาสนาของทั้งฝ่ายอิสราเอลและฝ่ายปาเลสไตน์ที่ต่างมีความต้องการที่จะครอบครองนครเยรูซาเล็มซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาของโลกถึงสามศาสนา คือ ศาสนายูดาห์ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม อีกทั้งบรรยากาศความขัดแย้งยังเต็มไปด้วยความไม่ไว้วางใจกันด้วย จึงยิ่งทำให้เป็นการยากยิ่งที่จะหลีกเลี่ยงการต่อสู้กันด้วยอาวุธโดยใช้กำลัง และโดยที่เรื่องสงคราม ความขัดแย้ง ความไร้เสถียรภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่สาธารณชนทั่วไปส่วนใหญ่ในโลกไม่ปรารถนาอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ การที่อิสราเอลจะหวังความสำเร็จในเรื่องภาพลักษณ์ ในขณะที่ยังมีด้าน

หนึ่งอิสราเอลก็ใช้กำลังจัดการกับปัญหาจึงเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอิสราเอลเป็นฝ่ายที่ใช้กำลังจัดการกับปัญหาก่อน หรือเป็นฝ่ายที่ใช้กำลังตอบโต้เกินสัดส่วน หรือกรณีที่มีการกระทำตอบโต้ นั่นทำให้พลเรือนผู้บริสุทธิ์ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใดก็ตามเสียชีวิต บาดเจ็บ สูญเสียทรัพย์สิน และเกิดความทุกข์ยากในการดำรงชีวิตอย่างมาก ก็ย่อมทำให้ประชาคมระหว่างประเทศยอมรับการกระทำดังกล่าวได้ยาก

ในการวิเคราะห์ว่าปัญหาความไม่สำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลอยู่ที่นโยบายหรือยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะ จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนว่า ถึงแม้ว่าภาพลักษณ์จะเป็น perception ที่ “ผู้อื่น” มองเห็นหรือได้รับการรับรู้เกี่ยวกับประเทศนั้น ๆ แล้ว ประมวลออกมาเป็นความเข้าใจในทางหนึ่งทางใด หรือหลายทางเกี่ยวกับประเทศนั้นก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องของการจินตนาการเอาเองโดยล้วน เพราะผู้มองจะต้องมีการรับรู้หรือมองไปยังประเทศนั้น ๆ ก่อน ซึ่งเป็นเรื่องข้อเท็จจริง ดังนั้น ถ้าหากรัฐต้องการให้ผู้อื่นมองเห็นภาพลักษณ์ของตนหรือเข้าใจตนในลักษณะใด ภาพแห่งความเป็นจริงของรัฐนั้นต้องแสดงออกมาให้เห็นเสียก่อน หากภาพที่ผู้อื่นเห็นนั้นมีความเป็นจริง ผู้ที่มองเห็นนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะมีความเข้าใจหรือจินตภาพไปในทางที่เห็นนั้นได้ง่าย การที่รัฐจะสร้างภาพลวงตา ซึ่งไม่มีอยู่จริง แล้วพยายามทำให้ผู้อื่นเชื่อหรือเห็นคล้อยตามนั้นย่อมไม่เป็นภาพลักษณ์ที่ยั่งยืน และมีผลเสียในด้านความน่าเชื่อถือระหว่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะการดำเนินการทูตสาธารณะในลักษณะนั้นจะกลายเป็นการโฆษณาชวนเชื่อไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาพลักษณ์ของอิสราเอลมีลักษณะการขึ้นลงตามเหตุการณ์ เช่น ในยามที่อิสราเอลนั่งโต๊ะเจรจาปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ ภาพลักษณ์ในทางลบของอิสราเอลก็ไม่สู้จะมีปัญหา กล่าวคือ ไม่มีเสียงประณามจากประชาคมระหว่างประเทศมากเท่ากับกรณีที่อิสราเอลใช้กำลังต่อฝ่ายปาเลสไตน์ ไม่ว่าอิสราเอลจะอ้างเหตุผลการใช้สิทธิป้องกันตนเองหรือไม่ก็ตาม ก็จะปรากฏว่าการวิพากษ์วิจารณ์หรือประณามมากกว่าปกติ แต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่คนมักจะค่อนข้างสนใจว่าปัญหาความขัดแย้ง เพราะความขัดแย้งในที่นี้มีผลกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จึงย่อมเกี่ยวข้องกับประชาคมโลกด้วย

หากพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่อิสราเอลได้รับการวิพากษ์วิจารณ์หรือการประณามจากประชาคมโลกแล้ว ตั้งแต่การยึดครองดินแดนที่ยึดได้จากสงครามหกวันจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานเกินกว่า 40 ปีแล้ว ซึ่งนานาประเทศเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ การไม่เคารพคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศซึ่งตัดสินว่าการก่อสร้างรั้วล้อมรอบเขต West Bank ไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ การใช้กำลังเกินสัดส่วน การโจมตีคู่ต่อสู้อย่างรุนแรง จนทำให้ประชาชนชาวปาเลสไตน์เสียชีวิตจำนวนมากเกินไปอย่างน่าตกใจ (ถึงแม้ว่ากลุ่มฮามาสจะ

ต่อสู้แบบกองโจรที่แฝงปะปนกับประชาชนทั่วไปก็ตาม แต่การที่มีผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตมากเกินไปเป็นที่ยอมรับได้ลำบากในแง่มนุษยธรรม) การปิดล้อมฉนวนกาซาทางทะเล ซึ่งนานาชาติเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ หรือไม่ก็เป็นมาตรการที่ไม่ได้ผลจริง หรือได้ผลแต่เทียบไม่ได้กับการที่ประชาชนชาวปาเลสไตน์ผู้บริสุทธิ์ต้องประสบความลำบากแสนเข็ญจากการกระทำความผิด หรือบางที่ประชาคมโลกอาจจะประณามด้วยเหตุผลอื่น คือ ไม่ต้องการให้อิสราเอลกระทำการใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเจรจาสันติภาพ เป็นต้น หรือกรณีการส่งสายลับใช้หนังสือเดินทางอังกฤษปลอมเข้าไปสังหารบุคคลสำคัญของฮามาสในเมืองคูไบ จะเห็นได้ว่าเรื่องเหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่ทั้งสิ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้นล้วนคือภาพที่ปรากฏออกมาให้ประชาคมโลกเห็น ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะทำให้ประชาคมโลกเห็นภาพเป็นอย่างอื่นที่ขัดกับข้อเท็จจริงที่เห็น ดังนั้น งานการทูตสาธารณะของอิสราเอลจึงเป็นงานที่ยากลำบากมากในการที่จะอธิบายต่อประชาคมโลก เพราะจะต้องใช้การโน้มน้าวอย่างมากเป็นพิเศษ ซึ่งจะส่งผลหรือไม่ก็ยากที่จะตอบได้ ในการที่จะทำให้ประชาคมโลก “เข้าใจ” ในสิ่งที่อิสราเอลกระทำลงไปในภาพที่น่าตกใจ แต่หากจะถามต่อไปว่าภาพที่ปรากฏเช่นนี้มีสาเหตุมาจากอะไร คำตอบก็น่าจะมาจากสาเหตุด้าน “นโยบาย” เพราะ “การทูตสาธารณะ” เป็นเรื่องการสื่อสารสองฝ่าย และการโน้มน้าวมติสาธารณะจึงไม่อาจที่จะสร้างภาพซึ่งไม่ได้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาได้ และการทูตสาธารณะโดยพื้นฐานแล้วก็เป็นการทูตอย่างหนึ่ง ดังนั้น หาก “นโยบายการต่างประเทศ” ไม่ได้ “การทูต” ซึ่งเป็นศิลปะที่จะรองรับการปฏิบัติตามนโยบายการต่างประเทศที่กำหนดขึ้นไว้แล้วนั้นก็ไม่อาจจะเกิดผลดีได้ เพราะการทูตกับนโยบายการต่างประเทศเป็นของคู่กัน ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน การทูตจะดีได้ก็ต้องอาศัยนโยบายการต่างประเทศที่ดีเป็นเครื่องนำทาง และนโยบายการต่างประเทศจะมีผลสำเร็จดีก็ต้องอาศัยการทูตที่ดีสนับสนุน¹⁰³

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจจะพอสรุปได้ว่าปัญหาความไม่สำเร็จของการทูตสาธารณะของอิสราเอลน่าจะมีสาเหตุจาก “นโยบาย” เป็นสำคัญ และการทูตสาธารณะของอิสราเอลจะประสบผลสัมฤทธิ์ได้ก็ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของอิสราเอลให้ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับความคาดหวังหรือมาตรฐานที่ประชาคมระหว่างประเทศจะพอยอมรับได้ อย่างไรก็ตามในเรื่อง “การทูตสาธารณะ” อิสราเอลก็อาจมีข้อผิดพลาดบ้างเช่นกัน เช่น ในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ซึ่งอิสราเอลปิดด่านไม่ให้สื่อมวลชนต่างประเทศเข้าไปทำข่าวในฉนวนกาซา ถูกมองว่าเป็นความไม่โปร่งใสและขัดเสรีภาพของสื่อมวลชน อิสราเอลจึงได้รับการประท้วงจาก

¹⁰³ ไพโรจน์ ชัยนาม 2516. *เรื่องของการทูตและการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด: 1-4.

The Foreign Press Association of Israel ซึ่งฝ่ายอิสราเอลมองว่าเพื่อลดความกดดันจากประชาคมระหว่างประเทศในระหว่างที่อิสราเอลยังไม่บรรลุเป้าหมายการปฏิบัติการทางทหารในฉนวนกาซา แต่หลักเรื่องความโปร่งใสเป็นธรรมเนียมที่สำคัญในโลกยุคปัจจุบัน ดังนั้น ความไม่โปร่งใสนี้ย่อมมีผลในทางลบต่อความน่าเชื่อถือและความสุจริตใจในการปฏิบัติการทางทหารของอิสราเอลได้เช่นกัน¹⁰⁴

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอิสราเอลจะเชื่อว่านโยบายการต่างประเทศต่อปัญหาความขัดแย้งในตะวันออกกลางของตนไม่เอื้ออำนวยให้การทูตสาธารณะของตนประสบผลสำเร็จได้ก็ตาม แต่ก็เห็นว่าการยากที่อิสราเอลจะเปลี่ยนแปลงนโยบายการตอบโต้ด้วยความรุนแรงเพราะดูเหมือนว่าทุกพรรคการเมืองของอิสราเอลพร้อมที่จะตอบโต้ปาเลสไตน์ด้วยความรุนแรงหากอิสราเอลถูกโจมตีหรือช่วยด้วยอาวุธอันส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนชาวอิสราเอล ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead ก็ได้กระทำในสมัยรัฐบาลของนาย Ehud Olmert ทั้งที่มาจากพรรคสายกลาง Kadima อีกทั้งในด้านประชาชนก็มีลักษณะขึ้นลง กล่าวคือ ขามใดที่อิสราเอลถูกช่วยมาก ๆ และรัฐบาลอิสราเอลอ่อนแอไม่อาจจัดการกับปัญหาได้เด็ดขาด ประชาชนอิสราเอลก็จะต้องการรัฐบาลที่มีความเข้มแข็งในนโยบายต่อปัญหาปาเลสไตน์ ทั้งฝ่ายอิสราเอลเองและฝ่ายปาเลสไตน์และอาหรับต่างก็มีทั้งกลุ่มที่มีหัวรุนแรงกับกลุ่มสายกลาง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรงจึงเกิดขึ้นได้ยากด้วยกันทั้งฝ่ายอิสราเอลและฝ่ายปาเลสไตน์ และเมื่อมีความรุนแรงเกิดขึ้นกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ก็จะต้องมีการตอบโต้ตามมาจากอีกฝ่าย ด้วยเหตุนี้ จึงมีความเป็นไปได้ว่าถึงแม้ว่าภาพลักษณ์ที่ดีและการทูตสาธารณะของอิสราเอลจะมีความสำคัญต่ออิสราเอลก็ตาม แต่เมื่อใดที่อิสราเอลรู้สึกได้ถึงการคุกคามต่อการดำรงอยู่ของรัฐ หรือความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวอิสราเอลแล้ว อิสราเอลจะไม่ยอมอ่อนข้อและจะตอบโต้ด้วยความรุนแรงอย่างต้องการถอนรากถอนโคนสิ่งที่ป็นภัยคุกคามนั้น ดังจะเห็นได้จากทัศนคติที่ว่า ปัญหาพื้นฐานของอิสราเอลคือการที่อิสราเอลไม่สามารถขอให้สงครามสู้รบเกิดขึ้นในดินแดนของอิสราเอลได้ การดำรงอยู่ของอิสราเอลตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยับยั้งป้องกัน (deterrence) และการยับยั้งป้องกันตั้งอยู่บนพื้นฐานของมุมมองว่าอิสราเอลพร้อมที่จะให้โครงการต่าง ๆ แก่ชาติอาหรับที่ไม่เข้าร่วมทำสงครามต่ออิสราเอล แต่ถ้าชาติอาหรับใดมายุ่งย่ำ

¹⁰⁴ Hirsh Goodman 2009. "Analysis: The effective public diplomacy ended with Operation Cast Lead."

Jerusalem Post (5 February).

กับอิสราเอลก็ต้องเสียราคาแพง¹⁰⁵ นอกจากนี้ ผลการศึกษาของสถาบัน Samuel Neaman Institute เรื่องการทูตสาธารณะของอิสราเอล ผู้วิจัยได้แสดงทัศนะอันเป็นผลสรุปรวบรวมจากความคิดว่าการยุติการยึดครองเขต West Bank และการยกเลิกการปิดล้อมฉนวนกาซาทางทะเลอาจทำให้เกิดผลในทางบวกต่อความคิดเห็นของสาธารณชนในโลกได้ แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะทำให้สถานะที่เป็นอยู่ขณะนี้ดีขึ้นกลับไปเหมือนสมัยก่อนการยึดครองดินแดนในสงครามหกวัน ทั้งนี้เพราะรากฐานของความขัดแย้งมีความลึกซึ้งมากไปกว่านั้น กล่าวคือ รากฐานของปัญหาที่แท้จริงคือความไม่ต้องการที่จะยอมรับให้มีอิสราเอลอยู่ในภูมิภาคนี้ของโลก และปัญหาสิทธิในการกลับมาตุภูมิของชาวอาหรับอพยพไม่เกี่ยวข้องกับการยึดครองดินแดนของอิสราเอล แต่เป็นผลมาจากสงครามกับอาหรับเมื่อครั้งที่อิสราเอลประกาศเอกราช แต่ก็ได้ยอมรับว่าอิสราเอลจำเป็นต้องเปลี่ยนนโยบายต่อปาเลสไตน์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมต่อไป อย่างไรก็ตาม ในแง่การทูตสาธารณะแล้ว อิสราเอลจำเป็นต้องโน้มน้าวให้สาธารณชนมีความตระหนักถึงสิทธิตามธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ของอิสราเอลในดินแดนแห่งนี้ โดยชี้ให้เห็นถึงความผูกพันทั้งทางกายภาพและทางจิตวิญญาณระหว่างชาวยิวกับดินแดนแห่งนี้ แม้ในสมัยที่ต้องถูกโรมันขับไล่ออกไปจากดินแดนแห่งนี้ก็ตาม ซึ่งควรใช้แผนการแบ่งดินแดนเป็นพื้นฐานในการทูตสาธารณะ¹⁰⁶ เพราะฉะนั้น จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าช่องว่างระหว่างมุมมองของอิสราเอลกับมุมมองของประชาคมระหว่างประเทศต่อปัญหาความขัดแย้งกับปาเลสไตน์ยังมีอยู่มาก ดังนั้น หากยังมีช่องว่างของมุมมองมากอยู่อย่างนี้ โอกาสที่อิสราเอลจะประสบความสำเร็จในการทูตสาธารณะคงจะไม่เกิดขึ้น ถ้าจะประสบความสำเร็จก็คงจำกัดเฉพาะความขัดแย้งย่อยเป็นกรณี ๆ ไปเท่านั้น หากปรากฏว่าฝ่ายปาเลสไตน์พลาดโดยกระทำการที่สวนทางกับความคิดเห็นสาธารณชนในโลก โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับมนุษยธรรมที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและไม่เข้าออกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนัก ดังจะเห็นได้จากรายงาน Goldstone Report ที่ระบุข้อหาอาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติให้แก่กลุ่มฮามาสเช่นกัน

¹⁰⁵ Raanan Gissin 2006. "The Critical Importance of Israeli Public Diplomacy in the War Against the Iran-Hizballah Axis of Terror." *Jerusalem Issue Brief*. 6 (9) 23 August. [Online]. Available: <http://www.jcpa.org/brief/brief006-9.htm> Dr. Gissin เคยเป็นที่ปรึกษาอาวุโสของอดีตนายกรัฐมนตรี Ariel Sharon

¹⁰⁶ Arye Naor 2009. "Israel in the Third Millennium: Basic Issues in Public Diplomacy (PD)." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*. Samuel Neaman Institute Document, March: 67-68.

บทที่ 4

บทสรุปและข้อคิดสำหรับประเทศไทย

4.1 บทสรุป

ในโลกปัจจุบัน ความคิดเห็นของสาธารณชนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นต่อความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐ ในขณะที่เกียรติภูมิ ความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์ที่ดีของรัฐได้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากขึ้นเช่นกันต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐ นอกจากนี้ ปัญหาของโลกบางปัญหาก็จำเป็นต้องใช้ความคิดเห็นของสาธารณชนเป็นอาวุธต่อสู้เป็นอันดับหลัก ในขณะที่การใช้กำลังและอาวุธต่อสู้อาจจะมีความสำคัญเป็นรอง เช่น การต่อสู้กับการก่อการร้ายระหว่างประเทศ ประธานาธิบดี Barack Obama แห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวว่า ถ้าพึ่งแต่เพียงอำนาจอย่างเดียวไม่สามารถที่จะปกป้องสหรัฐอเมริกาได้ และไม่อาจทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถกระทำการอะไรได้ทุกอย่างตามใจปรารถนา¹ การทูตสาธารณะของรัฐจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเพราะการทูตสาธารณะเป็นเรื่องในทางสันติที่รัฐใช้ soft power ของตนสร้างบรรยากาศความเข้าใจที่ดีระหว่างรัฐกับสาธารณชนต่างประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่ง “ใจ” ของสาธารณชนต่างประเทศในการที่จะสนับสนุนหรืออย่างน้อยก็จะไม่คัดค้านนโยบายของรัฐ โดยที่ไม่ต้องเกิดความสูญเสียอย่างเช่นการใช้กำลังอำนาจบังคับ ซึ่งแม้จะสามารถบังคับได้ แต่ก็ไม่ได้ผลที่ยั่งยืน สำหรับภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศนั้นเป็น soft power อย่างหนึ่งของรัฐ ส่วนการทูตสาธารณะเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศให้ออกไปสู่สาธารณชนต่างประเทศให้ได้รับรู้ หรืออาจจะใช้เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ด้วยก็ได้ (เช่น การใช้นโยบายการให้ความช่วยเหลือหรือให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนของต่างประเทศ) เพียงแต่การเสริมสร้างภาพลักษณ์ในที่นี้ไม่ได้เป็นการเสริมสร้างในความหมายที่ว่าเป็นการ “กุ” ภาพลักษณ์ที่ไม่มีอยู่จริง ณ เวลานั้น ให้ผู้อื่นเห็นว่ามียุ่จริง แต่จะต้องเป็นการใช้ความพยายามที่จะสร้างให้ภาพลักษณ์ที่ดีนั้นเกิดขึ้นจริง (ซึ่งจะต้อง “ดี” ในสายตาของผู้อื่นด้วยเพราะ “ผู้อื่น” เป็นผู้มอง มิใช่เป็นเพียงรัฐเชื่อเอาเองหรือจินตนาการเอาเองว่าภาพนั้น “ดี” หรือ “ถูกต้อง” แล้ว) กล่าวโดยสรุป พึงระลึกว่า ภาพลักษณ์ก็คือ ภาพที่ปรากฏออกมา ดังนั้น ภาพที่ดีที่รัฐต้องการจะ

¹ Matt Armstrong 2009. “Public Diplomacy is not Public Relations.” (23 January). [Online]. Available: <http://www.MountainRunner.us>

ส่งเสริมนั้นจะต้องมีจริงอยู่แล้วหรือถ้ายังไม่มีอยู่จริง ก็ต้องทำให้เกิดขึ้นจริง สาธารณชนต่างประเทศจึงจะสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของภาพลักษณ์และการทูตสาธารณะนั้นคงไม่อาจจะพิจารณาอย่างสุดโต่งได้ว่าความสำเร็จนั้นต้องเป็นความสำเร็จบริบูรณ์ เนื่องจากภาพลักษณ์ขึ้นอยู่กับคนมอง ซึ่งแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นต่อภาพที่เห็นแตกต่างกันไปได้ ด้วยอุปาทานของแต่ละคน โดยรัฐไม่มีอำนาจที่จะควบคุมผลลัพธ์ได้ รัฐจะควบคุมได้ก็แค่เพียงผลผลิตเท่านั้น ดังนั้น การวัดความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์จึงน่าจะอยู่ในระดับภาพรวม

จากการศึกษาการทูตสาธารณะของอิสราเอล พบว่า การทูตสาธารณะของอิสราเอลยังไม่ประสบความสำเร็จ ถึงแม้ว่าอิสราเอลจะมีภาพลักษณ์ที่ดีในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งที่น่าจะ branding ได้ไม่ยาก ทั้งนี้เพราะ ประการแรก ภาพลักษณ์ในทางลบที่เป็นเรื่องปัญหาความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ผนวกกับการกระทำของอิสราเอลเองในหลายเรื่องที่ไม่สอดคล้องหรือสวนทางกับภาพที่ประชาคมโลกต้องการจะเห็น มีจำนวนมาก และบางเรื่องก็มีความต่อเนื่องยาวนานถึง 40 กว่าปี ฟืนความเห็นของประชาคมโลก อีกทั้งยังไม่อาจหวังได้ว่าจะสิ้นสุดลงได้เมื่อไร และการกระทำบางอย่างก็เกิดขึ้นในลักษณะทำนองเดียวกันอย่างซ้ำซาก ถึงแม้จะเป็นต่างกรณีกันก็ตาม เช่น การใช้กำลังอย่างเกินสัดส่วน โดยเฉพาะการใช้กำลังที่ส่งผลให้พลเรือนฝ่ายตรงข้ามผู้บริสุทธิ์ต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมากเกินกว่าที่จะเป็นเพียงผลธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในสงคราม ดังนั้น การกระทำเหล่านี้ของอิสราเอลซึ่งมีอยู่มากจึงได้บดบังภาพลักษณ์ส่วนที่เป็นบวกไปอย่างมาก กล่าวคือ การได้รับคำชมเชยน้อยกว่าคำประนาม ดังนั้น ความสำเร็จของการทูตสาธารณะจึงน่าจะมาจากนโยบายของอิสราเอลเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะนโยบายของอิสราเอลเป็นเรื่องของการใช้กำลังทางทหารต่อปาเลสไตน์ อีกทั้งมาตรการต่าง ๆ ที่อิสราเอลใช้จัดการกับปัญหาความขัดแย้งก็เป็นเรื่องการใช้ hard power ซึ่งไม่เข้าข่ายแหล่งที่มาของ soft power ตามที่ศาสตราจารย์ Nye อธิบายไว้แต่อย่างใด ในขณะที่การทูตสาธารณะเป็นเรื่องของ soft power ดังนั้น ถึงแม้ว่าอิสราเอลจะพยายาม brand อิสราเอลในภาพอื่นที่ไม่ใช่ความขัดแย้ง หรือใช้ soft power อื่นต่อสาธารณชนต่างประเทศเพื่อโน้มน้าวให้เห็นด้วยหรือสนับสนุนนโยบายหรือการกระทำในแต่ละกรณีของตน ก็ไม่น่าที่จะช่วยทำให้เกิดผลสำเร็จได้ เพราะโดยหลักทั่วไปแล้ว hard power เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ถ้าอิสราเอลจะประสบความสำเร็จ โดยโน้มน้าวให้สาธารณชนต่างประเทศยอมรับการใช้ hard power ต่อปาเลสไตน์ ก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุผลและมาตรฐานสากลที่อารยชนจะพึงรับได้ ซึ่งเป็นเรื่องข้อยกเว้น จึงไม่เป็นการง่ายที่อิสราเอลจะนำข้อยกเว้นมาลบล้างหลักการการละเว้นการใช้ความรุนแรงของสังคมอารยะ ด้วยเหตุนี้ การทูตสาธารณะของอิสราเอลจึงไม่ประสบความสำเร็จ อย่างมากหากเป็นกรณีที่กำกวมคือ เห็นได้ว่าอีกฝ่ายมีส่วนผิดอยู่ด้วย จำนวนการประนามก็อาจลดลงไปบ้าง แต่ก็ไม่ใช่ความสำเร็จอย่างแท้จริง สาเหตุความไม่สำเร็จของการทูต

สาธารณะอิสราเอลประการที่สองคือ อิสราเอลมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนคิดหรือเชื่อมากจนเกินไปว่าสิ่งที่ตนกระทำมีเหตุผลชอบธรรม จึงขาดการรับฟังและพยายามเข้าใจมุมมองของผู้อื่น และเมื่อขาดการรับฟังที่ดี ก็ไม่เกิดกระบวนการคิดและวิจารณ์ตนเองเพื่อหาความบกพร่องที่แท้จริง โดยที่ภาพลักษณ์เป็นเรื่องที่ “ผู้อื่น” มองอิสราเอลเป็นสำคัญ มิใช่ “การมองตนเอง” แล้วเชื่อว่าภาพที่ตนมองตนเองนั้นดีแล้ว ด้วยเหตุนี้ การทูตสาธารณะของอิสราเอลจึงไม่ประสบผลสำเร็จ สำหรับทางออกในกรณีที่อิสราเอลมีความเชื่อว่าภาพที่ตนมองตนเองถูกต้องแล้วนั้นมี 2 ทางคือ ทางแรก อิสราเอลจะต้องทำให้สาธารณชนต่างประเทศมีความคิดเห็นคล้อยตามให้ได้ ซึ่งหมายความว่าอิสราเอลจะต้องใช้ความสามารถที่จะโน้มน้าวและชี้ให้สาธารณชนต่างประเทศเห็นข้อผิดพลาดสำคัญหรือความเลวร้ายของฝ่ายตรงข้ามได้อย่างน่าเชื่อถือ และหลีกเลี่ยงการตอบโต้ที่มีผลทำให้พลเรือนเสียชีวิต หรือทางที่สอง ถ้าอิสราเอลไม่อาจจะปรับนโยบายของตนให้เป็นภาพที่สาธารณชนพอที่จะรับได้เพราะเห็นว่าภาพลักษณ์นั้นมีราคาแพงเกินไปสำหรับความมั่นคงของอิสราเอลและมีความเสี่ยงที่จะไม่คุ้มค่า และขณะเดียวกันก็ไม่อาจที่จะทำให้สาธารณชนต่างประเทศเชื่อหรือเห็นด้วยกับอิสราเอลได้ อิสราเอลก็ต้องเลิกความหวังที่เห็นการทูตสาธารณะของตนประสบความสำเร็จ

4.2 ข้อคิดการทูตสาธารณะของอิสราเอลสำหรับประเทศไทย

โดยที่ประเด็นการทูตสาธารณะของอิสราเอลส่วนใหญ่แล้วเป็นเรื่องการแก้ไขปัญหภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งและการใช้กำลังทางทหาร ในขณะที่ประเทศไทยไม่ได้มีปัญหาภาพลักษณ์ในเชิงลบที่มีลักษณะเดียวกับอิสราเอล ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีปัญหาภาพลักษณ์เชิงลบในบางเรื่องก็ตาม แต่ก็ยังเป็นภาพลักษณ์เฉพาะจุดเฉพาะเรื่อง โดยไม่ได้เป็นภาพลักษณ์เชิงลบแบบคบบังภาพลักษณ์ที่คืบคลานทั้งประเทศ แต่ไทยก็ต้องระวังภาพลักษณ์ในส่วนที่เป็นเรื่องการเมืองการปกครอง และสิทธิมนุษยชน เพราะภาพลักษณ์ทั้งสองเรื่องหากปรากฏบ่อยครั้งหรือเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนานก็มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลคบบังภาพลักษณ์ส่วนดีด้านอื่นได้ง่าย ดังเช่นกรณีของอิสราเอล ดังนั้น ประเด็นการทูตสาธารณะของไทยจึงน่าจะเป็นเรื่องการ branding ประเทศเป็นหลักโดยมีประเด็นการทูตสาธารณะที่เป็นเรื่องการทำ ความเข้าใจและแก้ไขความเข้าใจเชิงลบต่อภาพลักษณ์กับสาธารณชนต่างประเทศเป็นเรื่อง ๆ ไป

แต่ถึงแม้ว่าประเด็นหลักของการทูตสาธารณะของอิสราเอลจะไม่เหมือนกับของประเทศไทยและไม่ประสบผลสำเร็จก็ดี แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การศึกษาการทูตสาธารณะของอิสราเอลจะไร้ประโยชน์เสียทีเดียว เพราะโดยทั่วไปการที่การทูตสาธารณะอิสราเอลไม่ประสบผลสำเร็จมีสาเหตุมาจากตัวนโยบายเป็นหลัก นอกจากนี้ ความไม่สำเร็จก็อาจจะเป็นบทเรียนในอนาคตได้

ดังนั้น อย่างน้อยที่สุด ในด้านวิธีดำเนินการทูตสาธารณะของอิสราเอลก็อาจให้ข้อคิดสำหรับประเทศไทยได้

สำหรับข้อคิดที่ได้จากการศึกษาการทูตสาธารณะของอิสราเอลที่เห็นว่าจะน่าจะเป็นข้อคิดสำหรับการทูตสาธารณะของประเทศไทยได้พอสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ข้อคิดเรื่องการขาดเอกภาพในการดำเนินการทูตสาธารณะ

บทเรียนของอิสราเอลจากการขาดความเป็นเอกภาพด้านการทูตสาธารณะในสงครามเลบานอนครั้งที่สองน่าจะเป็นข้อคิดสำหรับประเทศไทย เพราะการทูตสาธารณะก็เช่นเดียวกับการทูตทั่วไปที่จะมีความน่าเชื่อถือและมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศจะต้องพูดจาเป็นเสียงเดียวกัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสำรวจประเด็นการทูตสาธารณะของไทยว่ามีประเด็นอะไรบ้าง แล้วสำรวจว่าในประเทศไทยมีหน่วยงานใดบ้างที่ทำหน้าที่เชิงการทูตสาธารณะของไทย เช่น การส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย การประชาสัมพันธ์หรือการออกข่าว หรือการชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ต่อสาธารณชนและสื่อ และหน่วยงานเหล่านั้นแต่ละแห่งเกี่ยวข้องกับประเด็นการทูตสาธารณะใดบ้าง โดยเฉพาะประเด็นการทูตสาธารณะที่มีความสำคัญซึ่งหากการทำงานไม่สอดคล้องกันอาจจะทำให้เกิดผลเสียได้มากกว่ามีเรื่องใดบ้าง และหน่วยงานอื่นแต่ละหน่วยงานนั้นมียุทธศาสตร์ในประเด็นนั้น ๆ อย่างไร เพื่อที่กระทรวงการต่างประเทศจะได้พิจารณาจัดกลุ่มประเด็นการทูตสาธารณะแต่ละเรื่องกับกลุ่มหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อการประสานยุทธศาสตร์และการชี้แจงข่าวให้สอดคล้องกัน แต่ถ้าหากสามารถทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีแผนยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะร่วมกันได้ก็ยิ่งดี กล่าวโดยสรุปคือ ความเป็นเอกภาพของยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะกับความเป็นเอกภาพของการดำเนินงานเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จ

4.2.2 ข้อคิดเรื่องทำความเข้าใจเรื่องภาพลักษณ์กับการทูตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของข้อคิดข้อนี้คือ การให้มั่นใจว่าสาธารณชนต่างประเทศมี perception ที่แท้จริงต่อรัฐที่ดำเนินการทูตสาธารณะอย่างไรบ้าง เพราะดังที่กล่าวมาแล้วว่า การที่อิสราเอลไม่ประสบความสำเร็จในการทูตสาธารณะเป็นเพราะอิสราเอลไม่ “รับฟัง” และพยายาม “เข้าใจ” ความคิดเห็นของสาธารณชนต่างประเทศมากเกินไป ซึ่งความเข้าใจจะมีได้ก็ต้องมีการสื่อสารระหว่างรัฐกับสาธารณชนต่างประเทศ เพราะการรับฟังและการเข้าใจความคิดเห็นของสาธารณชนต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อที่จะได้รับทราบ perception ที่แท้จริงของสาธารณชนต่างประเทศต่อภาพลักษณ์ของรัฐนั้น เนื่องจากภาพลักษณ์เป็นเรื่องที่ “ผู้อื่น” มองรัฐมิใช่เป็นภาพที่รัฐคิดเอาเองว่าดีแล้ว รัฐจึงต้องพร้อมที่จะเปิดใจกว้างเพื่อรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่น แล้วนำกลับมา

พิจารณาบทบาทและวิจารณ์ตนเอง จึงจะทำให้รัฐสามารถกำหนดนโยบายได้อย่างใกล้ชิดกับความ
เป็นจริง

อนึ่ง บทเรียนในส่วนนี้อีกประการของอิสราเอลที่น่าจะเป็นข้อคิดสำหรับประเทศ
ไทยได้ก็คือ การที่อิสราเอลดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของสาธารณชนในภาคสนามในอินเดีย
และเคนมาร์ก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในอีกแง่มุมหนึ่ง อิสราเอลก็เข้าใจดีว่าการดำเนินการทูตสาธารณะ
มีความจำเป็นที่รัฐจะต้อง “ทราบ” ภาพลักษณ์จากมุมมองจริงของประเทศเป้าหมาย มิใช่การคิดเอา
เอง ดังนั้น การทูตสาธารณะของไทยก็มีความจำเป็นที่จะต้องสำรวจหาประเด็นที่มีภาพเชิงลบของ
ประเทศไทยอย่างที่เป็นจริง “ในสายตาของสาธารณชนในประเทศเป้าหมาย” แต่จะใช้วิธีการใด
ในการให้ได้รับทราบ perception ที่แท้จริงของสาธารณชนต่างประเทศต่อรัฐนั้นควรพิจารณาเรื่อง
ความคุ้มค่าด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าปัญหาภาพลักษณ์นั้นมีมากน้อยเพียงไร และจำเป็นต้องทำการวิจัย
ภาคสนามมากน้อยเพียงไร

นอกจากนี้ รัฐต้องเข้าใจว่า โดยที่ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สาธารณชนต่างประเทศ ซึ่ง
ประกอบด้วยบุคคลหลายประเภท หลายความคิด และหลายอุปาทาน เป็นผู้มองไปยังรัฐ ดังนั้น
ผลที่ได้รับจากการประเมินภาพลักษณ์ของรัฐระหว่างสาธารณชนกับหน่วยงานจัดอันดับระหว่าง
ประเทศจึงอาจแตกต่างกันได้ ซึ่งในเรื่องการทูตสาธารณะ รัฐจำเป็นต้องให้ความสนใจในข้อ
แตกต่างประการนี้ด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าถึงสาธารณชนให้ได้และนำภาพลักษณ์ของประเทศไปสู่
สาธารณชนให้รับรู้ให้มากที่สุด เพราะถึงแม้ว่ารัฐอาจจะมองตนเองบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่
พิสูจน์ได้จากการจัดอันดับประเทศดังกล่าวข้างต้น ซึ่งน่าจะแสดงให้เห็นโดยประจักษ์ชัดว่า
ภาพลักษณ์ของรัฐนั้นน่าจะอยู่ในขั้นดีก็ตาม แต่ภาพลักษณ์เป็นเรื่องที่ “ผู้อื่น” มองประเทศของเรา
ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องโน้มน้าวให้ “ผู้อื่น” เห็นภาพลักษณ์ของรัฐให้ตรงกับที่รัฐนั้นต้องการแสดง
ภาพออกมา แต่ขณะเดียวกันต้องระลึกไว้ด้วยว่าการที่ “ผู้อื่น” จะเห็นภาพลักษณ์ที่รัฐอยากจะให้
เห็น รัฐจะต้องมีภาพลักษณ์นั้นในความเป็นจริงด้วย มิฉะนั้น จะกลายเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ และ
สูญเสียความน่าเชื่อถือไป ซึ่งอาจจะมีราคาแพงในการต่างประเทศกว่าการไม่มีภาพลักษณ์นั้น
ก็เป็นได้

4.2.3 ข้อคิดเรื่องการกำหนดภาพลักษณ์และยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะ

ข้อคิดนี้เชื่อมโยงมาจากข้อคิดในข้อ 4.2.2 กล่าวคือ การที่ภาพลักษณ์คือ ภาพที่ผู้อื่น
มองรัฐ และภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของคนอื่นก็คือภาพลักษณ์ที่ผู้มองเชื่อว่าดีและอยากเห็น
ดังนั้น ในการกำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่รัฐอยากสื่อออกไปให้สาธารณชนต่างประเทศเกิดความ
ชื่นชม ยกย่องและยอมรับนับถือ กล่าวคือ การกำหนดยุทธศาสตร์ที่รัฐต้องการแก้ไขปรับปรุง
ภาพลักษณ์ให้ดีขึ้น นอกจากรัฐจะต้องสำรวจตนเองว่ามีศักยภาพเพียงพอหรือมีความเป็นไปได้มาก

น้อยเพียงไรที่รัฐจะเป็นดังภาพลักษณ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ รัฐจะต้องตระหนักถึงนโยบายของรัฐอื่น และคุณค่า หรือมาตรฐานสากล ที่ประชาคมโลกยอมรับกันด้วย หรือไม่ถึงกับคัดค้าน แล้วพยายาม กำหนดแนวทางให้ไปในแนวทางนั้น กล่าวคือ รัฐจะต้องพยายามอธิบายให้ได้ว่านโยบายที่รัฐ กำหนดนั้นเป็นผลดีต่อส่วนรวมอย่างไร หรือเหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้นอย่างไร เพราะการ กำหนดนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของผู้อื่น หรือประโยชน์ส่วนรวมของประชาคมโลก ย่อมถูก คัดค้านและไม่ได้รับการสนับสนุน ถึงแม้จะใช้การทูตสาธารณะก็ไม่เกิดผล ในกรณีของอิสราเอล นโยบายการต่อต้านการก่อการร้ายมีความสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประชาคมโลกส่วนใหญ่ โดยตัวนโยบายการต่อต้านการก่อการร้ายเองแล้วไม่มีปัญหา แต่ที่มีปัญหาเป็นเรื่องนโยบายเกี่ยวกับ วิธีการตอบโต้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากประชาคมโลก เพราะมีผลกระทบต่อพลเรือนผู้บริสุทธิ์ หรือฝ่าฝืนมาตรฐานมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

4.2.4 ข้อคิดเรื่องผลกระทบและโอกาสจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารกับ

การทูตสาธารณะ

1) บทเรียนของอิสราเอลจากการปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze ซึ่ง อิสราเอลอธิบายต่อประชาคมโลกล่าช้า อาจจะเป็นข้อคิดสำหรับประเทศไทยได้ว่า การทูต สาธารณะสมัยใหม่ต้องการทั้งความเร็วและความถูกต้อง เนื่องจากการสื่อสารในสมัยโลกยุค เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ข่าวสารทั้งในส่วนที่มีผู้ตั้งใจบิดเบือนข้อมูลให้เกิดผลเสียต่อรัฐอยู่แล้ว และช่องว่างของเวลาที่ทำให้สาธารณชนเกิดการคาดเดาหรือรับข้อมูลที่ผิดไปจากสื่ออื่นก่อน ย่อมทำให้การทูตสาธารณะมีความยุ่งยากมากยิ่งขึ้นเพราะจะต้องตามแก้ไขความเข้าใจผิดของ สาธารณชนจำนวนมากที่รับทราบข้อมูลที่ผิดไปก่อนหน้านี้อีกแล้ว อีกทั้งในกรณีที่เป็นเรื่องความ ขัดแย้ง อาจจะทำให้สาธารณชนเกิดความสงสัยในความไม่โปร่งใสของรัฐได้เช่นกัน

2) อิสราเอลได้ปรับตัวโดยการใช้การทูตสาธารณะผ่านสื่อสมัยใหม่ที่ตรงถึง สาธารณชนได้ เช่น YouTube, Facebook, Twitter สื่อสมัยใหม่บางประเภทตรงกับข้อความคิด การทูตสาธารณะมากเพราะเป็นเครื่องมือการสื่อสารสองทาง เสมือนหนึ่งนั่งสนทนากันต่อหน้า โดยสื่อบางประเภทสามารถนำเสนอภาพวิดีโอได้ด้วย จึงสามารถใช้สร้างอารมณ์ร่วมและแนวร่วม ในสังคมขึ้นมาได้ได้ง่าย รวมทั้งการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง หรือเหตุผลสนับสนุนในแง่มุมของ รัฐได้ แต่ต้องกระชับและตรงประเด็น ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับพฤติกรรมของคนในโลกยุคดิจิทัลที่ ต้องการความรวดเร็ว

ดังนั้น หากประเทศไทยมีนโยบายที่จะใช้สื่อสมัยใหม่เหล่านี้สำหรับการ ประเด็นการ ทูตสาธารณะเพื่อแก้ไขภาพลักษณ์เชิงลบหรือตอบโต้ด้วยเหตุผลโน้มน้าวแบบ real time ก็จะต้อง มีบุคลากรที่เข้าใจเรื่องการทูตสาธารณะ และเครื่องมือสื่อสารแต่ละประเภทว่าเหมาะสมที่จะใช้

กับการทูตสาธารณะในลักษณะใดก็ได้บ้าง เช่น เว็บไซต์อาจใช้ในการให้ข้อมูลแบบทางการ e-mail อาจใช้เพื่อการให้ข้อมูลยาวหรือคนยังไม่มีพื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน Twitters อาจใช้ให้ข้อมูลติดตามสถานการณ์แบบ real time ส่วน Facebook อาจใช้รวมคนที่มีความสนใจเรื่องเดียวกัน เป็นต้น โดยเฉพาะสำหรับการทูตสาธารณะในประเด็นร้อน อาจจะต้องพิจารณาใช้สื่อสมัยใหม่นี้แบบ real time ให้มากขึ้น ซึ่งระดับนโยบายอาจจะต้องลงมามีส่วนร่วมในการทูตสาธารณะเองด้วย และถ้ามีผู้เล่นหลายคน ก็ต้องให้มีความเป็นเอกภาพด้วย

3) โดยที่สื่อสมัยใหม่ที่เป็นสื่อทางสังคม เปิดโอกาสให้มีผู้เล่นการทูตสาธารณะได้หลายคน และมีลักษณะไม่เป็นทางการ แต่มีอิทธิพลสูงต่อการก่อตัวของมติมหาชน ดังนั้น ข้าราชการจากกรมกองอื่นก็สามารถสมทบกรมสารนิเทศหรือสำนักงานรัฐมนตรีเล่นการทูตสาธารณะก็ได้ รวมทั้งเครือข่ายการทูตสาธารณะที่อาจจะสร้างขึ้น เช่น ลงข้อความชี้แจงให้ข้อเท็จจริง และมุมมองของประเทศ หรือตอบโต้ลงท้ายข่าวออนไลน์ (ในประเด็นสาธารณะที่ไม่ขัดกับความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการ) เพราะถ้าต้องการที่จะให้มุมมองของรัฐลงไปถึงสาธารณชนในวงกว้างโดยตรง หรือเพื่อขัดขวางการก่อตัวมติมหาชนที่ไม่พึงปรารถนา ก็จะต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่เป็นนักรบ cyberspace ซึ่งเห็นกันอยู่มากในช่วงเหตุการณ์หลังการรัฐประหารเมื่อปี 2549 เป็นต้นมา และเป็นแนวโน้มของโลกปัจจุบัน

4.2.5 ข้อคิดเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร

โดยที่การทูตสาธารณะเป็นเรื่องของการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของสาธารณชนต่างประเทศ และเพื่อต้องการได้รับการสนับสนุนหรือความเห็นด้วยกับการกระทำของรัฐว่ามีความชอบธรรม ดังนั้น การแถลงข่าว หรือการเผยแพร่ข่าวตามช่องทางต่าง ๆ จึงต้องใช้ภาษาที่สาธารณชนเข้าใจง่าย และระมัดระวังภาษาที่ใช้เพราะในบางกรณีภาษาที่รัฐใช้เรียกคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง อาจแสดงถึงการยอมรับสถานะทางกฎหมายของฝ่ายนั้นตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ หรือในบางกรณีการเลือกใช้คำให้ตรงกับความหมายและสถานการณ์ ก็จะทำให้สาธารณชนเข้าใจตามที่รัฐต้องการให้เข้าใจ เช่น ผู้ก่อความไม่สงบ ผู้ก่อการร้าย การชุมนุมประท้วง การก่อความวุ่นวาย เป็นต้น ซึ่งไม่ควรใช้คำที่ให้ความน่าเชื่อถือแก่ฝ่ายตรงข้ามอย่างเกินกว่าความเป็นจริง

อนึ่ง บทเรียนอีกประการหนึ่งที่เชื่อมโยงกับเรื่องนี้คือ ในกรณีการปฏิบัติการทางทหาร Operation Sea Breeze อิสราเอลได้แถลงว่าเรือสัญชาติตุรกีที่ฝ่าการปิดล้อมทางทะเลเพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ประชาชนปาเลสไตน์ในฉนวนกาซา มีความเกี่ยวข้องกับมูลนิธิ IHH ของตุรกี ซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ได้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งอีกด้านกับรัฐบาลตุรกีโดยไม่จำเป็น จึงต้องระมัดระวังเรื่องการพาดพิงถึงรัฐต่างประเทศ

4.2.6 ข้อคิดเรื่องการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นและการเตรียมการรองรับ

ในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead อิสราเอลค่อนข้างเตรียมความพร้อมได้ดีตั้งแต่ก่อนลงมือปฏิบัติการ โดยเตรียมการข้อมูลที่จะโน้มน้าวความคิดเห็นของประชาคมโลกไว้เพื่อการแถลงข่าวและตอบข้อซักถามไว้ อย่างไรก็ดี หลังจากการปฏิบัติการทางทหารแล้ว ปรากฏว่าภาพความหายนะจากสงครามในฉนวนกาซาที่ปรากฏออกมาต้องการคำอธิบายหลายอย่าง ซึ่งอิสราเอลยังทำได้ไม่ดี ดังนั้น จึงน่าจะเป็นข้อคิดสำหรับประเทศไทยได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่เป็นปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งรัฐจะต้องหาเหตุผลสนับสนุนจุดยืนของรัฐ และคำอธิบายสำหรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำของรัฐ รวมทั้งความเห็นทางกฎหมายด้วย

4.2.7 ข้อคิดเรื่องฐานข้อมูลและการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

ข้อคิดก็คืออิสราเอลได้รวบรวมประเด็นต่าง ๆ ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ไว้เป็นอย่างดี และยังจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบหลากหลายที่ใช้ชี้แจงและโน้มน้าวความคิดเห็นของสาธารณชนในประเด็นเหล่านั้นไว้ทั้งหมดด้วย ตลอดจนข้อมูลการก่อการร้ายและการโจมตีทางอาวุธจากฝ่ายปาเลสไตน์ว่าเกิดขึ้นวันไหน ที่ไหน มีการสูญเสียอะไรบ้าง รวมจำนวนจรวดที่ยิงเข้าไปในอิสราเอลทั้งหมดที่ถูก เป็นต้น ซึ่งข้อมูลชี้แจงเหล่านี้มีทั้งที่จัดทำโดยภาครัฐ และนักวิชาการของต่างประเทศที่สนับสนุนอิสราเอล มีทั้งแง่มุมที่เป็นการ brand อิสราเอลในภาพลักษณ์ที่ไม่เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้ง และในแง่มุมที่เป็นการให้เหตุผลสนับสนุนจุดยืนและการกระทำของอิสราเอล โดยมีการอ้างอิงกฎหมายระหว่างประเทศ และประวัติศาสตร์ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีผู้ไม่เห็นด้วยกับเหตุผลของอิสราเอล แต่ก็มีความพยายามที่อิสราเอลอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ มาสนับสนุนเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ เช่น อาจอาศัยช่องว่างในกฎหมายระหว่างประเทศที่มีความเห็นหลายความเห็น มาอธิบายให้เป็นประโยชน์ได้ หรือการที่อาศัยบุคคลภายนอกที่เป็นนักวิชาการต่างประเทศเขียนหนังสือสนับสนุนอิสราเอล ก็ทำให้ข้อมูลและเหตุผลในหนังสือดูน่าเชื่อถือขึ้นกว่าการที่รัฐบาลอิสราเอลเขียนเอง เป็นต้น

สำหรับเรื่องฐานข้อมูลนี้เป็นเรื่องที่มีความเชื่อมโยงกับข้อคิด 4.2.4 1) และ 4.2.6 ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจะเริ่มจากการสำรวจประเด็นเชิงลบที่ต่างชาติให้ความสนใจต่อประเทศไทย แล้วรวบรวมเอกสารประเด็นชี้แจงแต่ละเรื่องที่กระทรวงการต่างประเทศเคยทำเอาไว้ และควรขยายไปถึงองค์ความรู้นอกองค์กรด้วย เช่น บางครั้งอาจมีข่าวการให้สัมภาษณ์ อภิปราย บทความ ข้อความที่โพสต์ลงในสื่อสมัยใหม่ รายงานการวิจัย ซึ่งอาจมีข้อมูลและเหตุผลโต้แย้งสนับสนุนจุดยืนของรัฐที่ฟังดูหนักแน่น ตลอดจนประเด็นที่คล้ายคลึงกันที่เกิดขึ้นกับประเทศอื่นว่าประเทศนั้นมีเหตุผลอธิบายหรือโต้แย้งอย่างไรบ้าง ก็ควรรวบรวมไว้ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังควรสำรวจและ

เก็บประเด็นโต้แย้งหรือข้อสงสัยของฝ่ายตรงข้ามเอาไว้ให้เป็นระบบด้วย เพื่อที่จะได้เห็นทราบว่า มุมมองของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐมีเรื่องอะไรบ้าง และมีเหตุผลอย่างไร โดยการจัดประเด็นเป็นหมวดหมู่เป็นเรื่อง ๆ และเก็บไว้ในที่ที่พร้อมจะนำมาใช้ได้ (เช่น ไม่รวมอยู่ในแฟ้ม/ไฟล์การปฏิบัติงานปกติทั่วไป เนื่องจากบุคลากรของกระทรวงการต่างประเทศหมุนเวียนประจำ) โดยเฉพาะสำหรับประเด็นที่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมาได้อีกในอนาคตจะต้องรวบรวมให้ดีเป็นพิเศษ เช่น ประเด็นบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ การส่งกลับชาวม้งลาว ปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ ปัญหาประชาธิปไตย หรือปราสาทพระวิหาร เพราะฐานข้อมูลที่พร้อมใช้จะเป็นปัจจัยสนับสนุน ความรวดเร็วและความถูกต้องของข้อมูลในการดำเนินการทูตสาธารณะ (อนึ่ง หากข้อมูลที่เก็บไว้ โดยยังไม่ได้ผ่านการย่อยประเด็นออกมา ก็อาจจะทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้ทันที เมื่อเกิด เหตุการณ์เร่งด่วน ฐานข้อมูลในรูปแบบคำถามและคำตอบก็มีประโยชน์เพราะง่ายต่อการทำความเข้าใจประเด็นสำหรับคนใหม่และนำไปใช้ เพราะย่อยออกมาเป็นประเด็นแล้ว)

การศึกษาวิจัยประเด็นที่เป็นการทูตสาธารณะของไทยหรือแนวโน้มที่จะเป็น ประเด็นต่อไปในอนาคต โดยอาจจะเป็นประเด็นที่ไทยอาจจะถูกตั้งคำถามได้ เช่น ประเด็นในเรื่อง ที่ต่างชาติ โดยเฉพาะตะวันตกเห็นว่าประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานที่เชื่อกันว่ามีความ เป็นสากล เช่น เรื่องการเป็นประชาธิปไตย ประเทศไทยก็ต้องมีข้อมูลและเหตุผลสนับสนุนที่ ฟังได้ ซึ่งอาจจะโน้มน้าวว่าเป็นเรื่องของมุมมองที่อาจจะไม่เหมือนกันเท่านั้นเพราะพื้นฐานของ ปัญหาของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน เช่น รัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 และปี 2540 ก็อาจร่างขึ้นมา บนพื้นฐานของปัญหาที่ไม่เหมือนกันอย่างไร แต่ก็อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างไร เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร (แม้จะไม่ใช่ประโยชน์ต่อนักการเมือง) ปัญหาโดยแท้จริงอยู่ที่ คัวรัฐธรรมนูญหรือผู้ใช้รัฐธรรมนูญ แต่ต้องไม่ใช่การโฆษณาชวนเชื่อ เป็นต้น กล่าวคือ ควร พยายามอธิบายถึงความชอบธรรมหรือความเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการณ์ปัญหาของประเทศ ไทย ซึ่งไม่ได้หมายความว่ากฎหมายจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป มากกว่า การอธิบายความชอบธรรมตามกระบวนการ ทั้งนี้เพราะเรื่องแต่ละเรื่องมีมุมมองได้หลายด้านทั้ง ด้านบวกและด้านลบ โดยในบางสถานการณ์มุมมองด้านหนึ่งอาจจะมีน้ำหนักกว่ามุมมองอีกด้าน หนึ่งก็ได้ แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปอีก มุมมองอีกด้านก็อาจจะเหมาะสมกับสถานการณ์มากกว่า แต่บางยุคสมัยรัฐก็เข้ามาควบคุมกิจกรรมของเอกชนในระดับหนึ่ง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ต้องเข้าใจว่า การทูตสาธารณะจะต้องเป็นเรื่องที่ทำด้วยเจตนาที่ดีด้วย เพราะฉะนั้น ต่างชาติจะไม่เชื่อถือ ประเทศไทย ซึ่งจะเป็นผลร้ายอย่างมากในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยจะช่วยทำให้ฐานข้อมูลการทูตสาธารณะมีความหนักแน่น

มากขึ้นเพราะมาจากความคิดอธิบายที่เป็นระบบและอยู่บนพื้นฐานของหลักการ ตัวอย่างข้อมูลที่ใช้สนับสนุนการทูตสาธารณะไทย เช่น บทความเรื่อง “Lese Majeste”: A Distinctive Character of Thai Democracy and the Global Democratic Movement ของศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ²

อนึ่ง ข้อมูลที่เป็นความรู้ อารายธรรมและภูมิปัญญาของตะวันออกที่มีมาช้านานซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมมาช้านานและไม่ได้ค่อยไปกว่าตะวันตก น่าจะมีประโยชน์เช่นกัน เนื่องจากโลกปัจจุบันมีลักษณะ rule-based มากขึ้น และมีการถ่ายทอดแนวความคิดให้ตะวันออกเป็นตามแบบฉบับของตะวันตกมากขึ้น ซึ่งบางเรื่องประเทศไทยหรือประเทศทางตะวันออกอาจจะยังไม่มีพร้อมหรือยังไม่ใช่เวลาที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับประเทศทุกอย่างในเวลานั้น แต่ก็จะต้องเข้าใจแนวความคิดและมุมมองของตะวันตกด้วยเพื่อที่จะสามารถอธิบายในภาษาและวัฒนธรรมที่ตะวันตกคุ้นเคย เช่น แนวความคิดเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยที่มีทศพิธราชธรรมเป็นหลักยึดเหนี่ยวของพระมหากษัตริย์ไทยมาเป็นเวลาช้านาน อาจจะเทียบได้กับหลัก Rule of Law ของตะวันตกหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในแง่มนัสสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยอาจจะมีความเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์น้อยกว่าสถาบันกษัตริย์ในยุโรปในอดีตก่อนที่ Rule of Law จะพัฒนาขึ้นมาในสังคมตะวันตก ดังนั้น พระมหากษัตริย์ไทยกับสังคมไทยจึงได้มีความสัมพันธ์แนบแน่นเป็นพิเศษ โดยประชาชนไทยส่วนใหญ่ไม่มีความรู้สึกในทางลบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยเหมือนดังเช่นประสบการณ์ของตะวันตก เพราะบางครั้งตะวันตกอาจจะมองภาพเหตุการณ์ของตะวันออกโดยใช้ perception ตามประสบการณ์ของตะวันตก นอกจากนี้ การทูตสาธารณะยังน่าจะใช้เป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวมติสาธารณะชนต่างประเทศให้ยอมรับแนวความคิดในเรื่องความแตกต่างได้ โดยอาจอาศัยแนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยของตะวันตกที่ยอมรับเรื่องความแตกต่างทางความเชื่อและความคิดเห็นอยู่แล้ว เป็นต้น สำหรับภายในประเทศไทย โดยที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงเสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนประชาชนทั่วประเทศ และทรงแก้ไขปัญหของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เช่น การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพื้นที่หนองใหญ่ จังหวัดชุมพร ดังนั้น ข้อมูลแบบเจาะลงไปยังพระมหากษัตริย์คุณต่อประชาชนเป็นรายพื้นที่ทั่วทุกจังหวัดตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงครองสิริราชสมบัติมานานกว่า 60 ปี โดยอาศัยวิธีนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ที่ดี และเรียบง่าย

² โปรดดูบทความในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับประจำวัน ที่ 7, 8 และ 9 เมษายน ค.ศ. 2009. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/14660/the-law-of-inviolability-in-thailand>; <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/14702/thai-culture-and-the-law-on-lese-majeste>; <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/14766/lese-majeste-abuse-and-benevolence>

แบบเนียน ก็น่าจะเป็นประโยชน์ในการนำมาบอกเล่าหรือเตือนใจอนุชนรุ่นหลังในพื้นที่นั้น ๆ ที่เกิดไม่ทันยุคสมัยนั้นเพื่อจะได้ทราบพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อบ้านเกิดเมืองนอนของแต่ละคนในแต่ละจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ เรื่องการทูตสาธารณะต้องอาศัยทั้งข้อมูลวาทกรรมและวาทศิลป์ในการเชื่อมโยงแนวความคิดและโน้มน้าวทัศนคติของผู้ฟังอย่างลงตัว

4.2.8 การสร้างเครือข่ายการทูตสาธารณะและเพื่อนของประเทศไทย

โครงการ Hasbara Birthrights Program ของอิสราเอลเป็นโครงการที่น่าสนใจเพราะชาวยิวในต่างประเทศมีโอกาสที่จะดำเนินการทูตสาธารณะให้กับอิสราเอลในประเทศนั้น ๆ ได้อย่างดี เพราะตั้งถิ่นฐานในประเทศนั้นและมีความเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและวัฒนธรรมของประเทศนั้น และทราบว่าควรจะสื่อสารในวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นอย่างไรเพื่อให้เข้าถึงความคิดของคนในท้องถิ่นได้ จึงมีโอกาสที่จะดำเนินการทูตสาธารณะให้สอดคล้องกับวิถีคิดของสาธารณชนในท้องถิ่นได้อย่างดี

สำหรับประเทศไทยก็เคยมีสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่บางแห่งดำเนินการพาเยาวชนไทยที่เกิดและอาศัยอยู่ในต่างประเทศเดินทางมาเยือนประเทศไทยเช่นกัน ซึ่งในหลักการน่าจะเป็นโครงการที่ดี โดยเฉพาะถ้าการดำเนินการสามารถมีเป้าหมายที่ชัดเจนต่อไปในอนาคต แต่จะต้องพยายามรักษาสัมพันธ์ไว้อย่างต่อเนื่องด้วย นอกจากนี้ สมาคมไทย และชุมชนไทยในต่างประเทศ ก็สามารถดำเนินการทูตสาธารณะให้กับประเทศไทยได้เช่นกัน ดังนั้น จึงน่าจะมีประโยชน์ที่หน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง และยุทธศาสตร์การทูตสาธารณะ ที่จะผนึกกำลังกันเพื่อจะได้ประโยชน์จากคนกลุ่มนี้จากทั้งสองยุทธศาสตร์

สำหรับโครงการที่น่าจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการทูตสาธารณะได้ เช่น โครงการของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable Alternative Livelihood Development - SALD) ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งเป้าหมายในระยะยาวของมูลนิธิฯ คือ การพัฒนามหาวิทยาลัยที่มีชีวิต (Living University) เพื่อต่อยอดต้นแบบ SALD แบ่งปันประสบการณ์และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) แก่ประเทศอื่นๆ โดยมีโครงการพัฒนาอดอยตุง และโครงการพัฒนาอื่นๆ ของมูลนิธิฯ เป็นห้องเรียนที่ผู้มาเยือนสามารถนำบทเรียนที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของตน รวมทั้งเป็นห้องเรียนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีพลวัตร โดยมูลนิธิฯ คาดหวังว่าเครือข่าย “มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต” จะครอบคลุมไปทั่วโลก และสามารถสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งในการกำหนดแนวทางการพัฒนาใหม่ในระดับโลกได้ต่อไป ทั้งนี้ ที่ผ่านมา มูลนิธิฯ ได้ขอให้กระทรวงการต่างประเทศ

เชิญชวนชาวต่างประเทศสมัครเรียน ดังนั้น หากไม่ได้ติดขัดที่นโยบายของโครงการฯ ว่าต้องการให้ผู้สมัครเรียนเห็นคุณค่าโดยเสียค่าเล่าเรียนเองแล้ว แต่ติดขัดที่มูลนิธิฯ ไม่มีทุนการศึกษาให้แก่ชาวต่างชาติผู้สนใจ กระทรวงการต่างประเทศในฐานะหน่วยงานหลักที่ดำเนินการทูตสาธารณะก็อาจจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณเป็นทุนการศึกษาให้แก่ชาวต่างชาติจากประเทศกำลังพัฒนา หรืออาจจะรวมถึงประเทศพัฒนาแล้วก็ได้ (หากประเมินว่าประเทศพัฒนาแล้วจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์และความห่วงใยของพระมหากษัตริย์ไทยกับประชาชนผู้ด้อยโอกาสเพื่อที่จะทรงช่วยเหลือให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ในลักษณะที่พึงพาตนเองได้เพื่อที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง อย่างมีความรับผิดชอบ และอย่างมีคุณธรรม (อาจจะเรียกได้ว่าเป็นธรรมาภิบาลตะวันออก ซึ่งให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรมในชีวิตของคนมานานแล้ว มิใช่มีแต่เฉพาะในความคิดของตะวันตก)) ซึ่งจะทำให้กระทรวงการต่างประเทศเข้าไปเป็นหุ้นส่วนกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ด้วย ซึ่งน่าจะสมประโยชน์ทั้งของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และการทูตสาธารณะของกระทรวงการต่างประเทศ

อนึ่ง ในส่วนของสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในหน่วยหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศที่ทำหน้าที่ด้านการทูตสาธารณะ ซึ่งที่ผ่านมาและในแต่ละปีมีชาวต่างชาติที่มีโอกาสได้เข้าร่วมในหลักสูตรและโครงการต่าง ๆ ของสำนักงาน สพร. ก็ถือเป็น friends of Thailand ที่อย่างน้อยอาจจะเก็บรักษาเป็นฐานข้อมูลและรักษาการติดต่อสัมพันธ์เอาไว้ โดยสถานเอกอัครราชทูตไทยที่เกี่ยวข้องก็ควรได้รับทราบข้อมูลจากสำนักงาน สพร. ด้วยว่าในแต่ละปีมีใครบ้างในประเทศที่สถานเอกอัครราชทูตไทยที่เกี่ยวข้องมีเขตอาณา ที่เข้าร่วมหลักสูตรและโครงการต่าง ๆ ของสำนักงาน สพร. เพื่อที่สถานเอกอัครราชทูตที่เกี่ยวข้องนั้นอาจจะมีแผนงานต่อไปในการรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านั้นไว้ เช่น อาจจะมีกิจกรรมตามความเหมาะสมในบางโอกาส หรือหากสถานเอกอัครราชทูตจัดทำ e-newsletter อยู่แล้ว ก็สามารถเพิ่มชื่อบุคคลเหล่านี้ไว้ในฐานข้อมูลของสถานเอกอัครราชทูตเลย เป็นต้น

4.2.9 การสร้างบุคลากรด้านการทูตสาธารณะ

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ว่า การทูตสาธารณะกับการทูตตามจารีตประเพณี มีความแตกต่างกัน และต้องการสมรรถนะที่แตกต่างกันของคน และโดยที่การทูตสาธารณะมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน และเป็นเรื่องการสื่อสารในเชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องมีวิธีการในการเข้าถึงบุคคลประเภทและลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งรู้จักวิธีการนำข้อมูลไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องอาศัยความรู้หลายสาขาวิชา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การประชาสัมพันธ์ วัฒนธรรม จิตวิทยา และความรู้เรื่องสื่อสมัยใหม่ สื่อสารมวลชน เป็นต้น ดังนั้น จึงน่าจะเป็นประโยชน์ที่จะมีการฝึกอบรมเรื่องการทูตสาธารณะแก่นักการทูตทุก

คน³ ซึ่งสำหรับกองทัพไทยน่าจะมียอดความรู้ด้านสงครามจิตวิทยาที่จะนำมาผสมผสานกับวิชาการ
 ทูตสาธารณะได้ (แต่ต้องระลึกว่าการทูตสาธารณะไม่ใช่การโฆษณาชวนเชื่อ) เนื่องจากในสมัย
 ปัจจุบันนักการทูตสมัยใหม่จะต้องใช้การทูตสาธารณะมากขึ้น หรือกระทรวงการต่างประเทศ
 อาจจะพิจารณาปรับบุคลากรที่มีสมรรถนะและทำงานด้านนี้เป็นการเฉพาะก็แล้วแต่ ซึ่งเป็นเรื่องที่
 ควรพิจารณากันต่อไป เพราะบางประเทศก็เห็นว่างานการทูตทั้งสองประเภทนี้มีลักษณะธรรมชาติ
 แตกต่างกัน และมีประสบการณ์ที่ทำให้ยากจะได้บุคลากรที่มีสมรรถนะด้านการทูตสาธารณะ
 โดยเฉพาะ และโดยที่งานการทูตสาธารณะจำเป็นต้องสัมผัสกับสาธารณชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้
 ได้ผล ซึ่งนักการทูตของบางประเทศก็มีภารกิจการทูตตามจารีตประเพณีค่อนข้างมาก และไม่มี
 ความสันทัดในเรื่องงานมวลชน จึงมีความคิดว่าควรจะใช้บุคลากรเฉพาะด้าน แต่อย่างไรก็ตาม
 ไม่ว่าไทยจะมีบุคลากรด้านการทูตสาธารณะโดยเฉพาะหรือไม่ก็ตาม แต่อย่างน้อยนักการทูตไทย
 ทุกคนก็ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะด้านการทูตสาธารณะในระดับหนึ่ง

สำหรับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ซึ่งเป็น
 หน่วยงานที่เป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งของการดำเนินการทูตสาธารณะของประเทศไทยโดยใช้การให้
 ความช่วยเหลือและความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาอยู่แล้ว ดังนั้น หากบุคลากรของสำนักงาน สพร.
 จะได้มีโอกาสฝึกฝนและเรียนรู้เรื่องแนวความคิดการทูตสาธารณะ ความสำคัญของการทูต
 สาธารณะในโลกปัจจุบัน การทำงานความคิดมวลชนต่างประเทศ และบทบาทเจ้าหน้าที่
 วิเทศสหการในฐานะผู้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการดำเนินงานการทูตสาธารณะของประเทศไทย
 เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานในระดับเจ้าหน้าที่มีเป้าหมายทางการทูตสาธารณะด้วย ก็น่าจะเป็น
 ประโยชน์ต่อการทูตสาธารณะไทยในภาพรวมได้

³ เจ้าหน้าที่ของอิสราเอลที่ทำงานด้านต่าง ๆ ใช้โอกาสสอดแทรกเรื่องการทูตสาธารณะเพื่อสร้างความชื่นชอบ
 อิสราเอลไว้ด้วย เช่น ในกรณีของนายมนี ศรีเมืองพล แรงงานไทยที่เสียชีวิต ซึ่งทำงานอยู่ใกล้ชายแดนติดกับ
 จนวนกาซา ได้ถูกกระเบิดจากฝ่ายปาเลสไตน์เสียชีวิตเมื่อต้นปี ค.ศ. 2010 และกงสุลอิสราเอลประจำประเทศไทย
 ได้นำศพของนายมนีฯ ไปมอบให้ภริยาและญาติของผู้ตายที่จังหวัดนครราชสีมา และได้กล่าวแสดงความเสียใจต่อ
 ภริยาผู้ตาย โดยกล่าวว่า ที่ผ่านมานายมนีฯ ได้ส่งเงินให้ครอบครัวทุกเดือน แต่นับแต่นั้นต่อไป รัฐบาลอิสราเอล โดย
 ประกันสังคมของอิสราเอล จะส่งเงินไปให้ท่านทุกเดือนโดยจะทำหน้าที่เป็นบิดาของลูกนายมนีฯ แทน รัฐบาล
 อิสราเอลระลึกถึงผู้เสียชีวิตทุกคนบนดินแดนของอิสราเอล พวกท่านก็เป็นส่วนหนึ่งของพวกเรา ที่มีความสัมพันธ์
 ระหว่างกันด้วยเลือดเนื้อที่ต้องเสียไป (โปรดดู “7 Days.” *Yedioth Ahronot*. (2 April 2010):18-21.) ในส่วนของ
 เว็บไซต์ของสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำประเทศไทย ก็ลงข้อมูลความสัมพันธ์การเยือนอิสราเอลในอดีต
 ของพระราชาธิปไตยไทย เพราะอิสราเอลก็เข้าใจถึงความรักและความผูกพันของพระราชาธิปไตยกับประชาชนไทย

อนึ่ง ในกรณีที่กระทรวงการต่างประเทศจะเปิดรับบุคลากรเข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่วิเทศสหการในสำนักงาน สพร. กระทรวงการต่างประเทศก็อาจจะพิจารณากำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครหรือมีวิธีการสอบแข่งขันเพื่อให้ได้คนที่มีสมรรถนะรองรับภารกิจการทูตสาธารณะด้วย

4.2.10 ข้อคิดเรื่องการประเมินผลความสำเร็จของการทูตสาธารณะ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า นโยบายต่างประเทศกับการทูตเป็นของคู่กัน ความสำเร็จของนโยบายต่างประเทศจะมีได้ก็ต้องอาศัยการทูตที่ดี แต่หากนโยบายต่างประเทศไม่ดี การทูตที่ดีก็ไม่สามารถช่วยอะไรได้มาก การทูตสาธารณะก็เช่นเดียวกัน ดังนั้น ในกรณีที่รัฐประเมินผลออกมาแล้วปรากฏว่าการทูตสาธารณะไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ ก็ควรพิจารณาตัวนโยบายประกอบด้วย เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของความไม่สำเร็จว่าอยู่ที่วิธีการดำเนินการทูตสาธารณะ หรืออยู่ที่ตัวนโยบาย ซึ่งในกรณีของอิสราเอล อิสราเอลมุ่งไปที่การปรับปรุงการดำเนินการทูตสาธารณะ จึงคล้ายกับการเกาไม่ถูกที่คัน แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องทำต่อไป

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า ในการปฏิบัติการทางทหาร Operation Cast Lead อิสราเอลได้วัดผลโดยการจับเวลาเป็นนาทิจและวินาทีว่าอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส ฝ่ายใดได้พื้นที่ข่าวมากกว่ากัน และเป็นพื้นที่ข่าวทางบกหรือทางลพ ก็เป็นตัวชี้วัดผลประการหนึ่งที่น่าสนใจ แต่สำหรับประเทศไทยซึ่งไม่ได้มีคู่ความขัดแย้งทำสงครามการทูตสาธารณะกัน อาจจะไม่นิยมค่าที่จะวัดความสำเร็จด้วยวิธีนั้น แต่ถ้าจะใช้วิธีการนับจำนวนข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ วารสารและสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับประเทศไทย (รวมทั้งข่าวออนไลน์ โดยดูข้อความที่ผู้อ่านโพสต์ความคิดเห็นไว้ด้วยว่าเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบอย่างไร) ว่าเป็นภาพบวกและภาพลบก็ครั้งในแต่ละประเทศและแต่ละปี รวมทั้งรวบรวมเหตุผลที่ไม่ชื่นชอบด้วย (ไม่นับข่าวท้องถิ่นที่ลอกจากหนังสือพิมพ์สากลที่วางจำหน่ายทั่วโลกอยู่แล้ว แต่ให้เก็บไว้นับต่างหากเพราะไม่เกี่ยวกับประเทศใดประเทศหนึ่ง) อย่างไรก็ดี ภาพที่ได้ก็อาจจะยังไม่ครบเพราะยังมีวิทยุ และโทรทัศน์ อีกหลายช่องที่อาจจะมีข่าว หรือรายการเกี่ยวกับประเทศไทย ในขณะที่ไม่ได้ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์)

กล่าวโดยสรุปสำหรับบทสรุปท้ายนี้ คือ ความคิดเห็นสาธารณะชนทั่วโลกเป็นเรื่องที่รัฐในสมัยปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสนใจเพื่อความสำเร็จและความราบรื่นในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยการทูตสาธารณะจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ของรัฐอีกอย่างหนึ่งในโลกยุคเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ การทูตสาธารณะอาจทำหน้าที่ให้รัฐเป็น 4 ภารกิจ ภารกิจแรกคือ

การส่งเสริมหรือช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ⁴ ภารกิจที่สองคือ การป้องกัน (preempt) และแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของสาธารณชนต่างประเทศต่อรัฐนั้น ๆ ภารกิจที่สามคือ การสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนระหว่างรัฐกับสาธารณชนต่างประเทศ และภารกิจที่สี่คือ สืบเนื่องมาจากที่โลกปัจจุบันมีลักษณะ rule-based มากขึ้น ดังนั้น การทูตสาธารณะจึงน่าจะมีบทบาทในการสร้างมิติสาธารณะของประชาคมโลกเพื่อสนับสนุนกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ยังไม่ก่อตัวดีนักให้ไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยและส่วนรวมได้เช่นกัน

⁴ สำหรับความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการทูตสาธารณะกับการสร้างตราภาพลักษณ์ของประเทศ โปรดดู Gyorgy Szondi 2008. *Public Diplomacy and Nation-Branding: Conceptual Similarities and Differences*. Netherlands Institute of International Relations “Clingendael.” Discussion Papers in Diplomacy (October). Also online available: http://www.clingendael.nl/publications/2008/20081022_paper_in_dip_nation_branding.pdf

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ไพโรจน์ ชัยนาม. 2516. *เรื่องของการทูตและการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ. 2552. *คำศัพท์ – คำย่อทางการทูต
และการต่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ภาพพิมพ์.

อรุณ ภาณุพงศ์. 2531. *การทูตและการต่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

บทความในหนังสือ

อรุณ ภาณุพงศ์. 2506. “อำนาจของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.” ใน *ชุมนุมนิพนธ์เพื่อถวาย
พระเกียรติแด่พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปกพงศ์ประพันธ์*, 557-605. พระนคร:
โรงพิมพ์พระจันทร์ จำกัด.

ข้อมูลที่มีเนื้อหาเต็มบนอินเทอร์เน็ต

“ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [http://www.gotoknow.org/
file/punyachun/kwanjai.doc](http://www.gotoknow.org/file/punyachun/kwanjai.doc)

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>

ภาษาต่างประเทศ

หนังสือ

Carter, Jimmy. 2009. *We Can Have Peace in the Holy Land*. New York: Simon & Schuster Paperbacks.

GfK Roper Public Affairs & Media. 2006. *Anholt Nation Brands Index Q1 Special Report*.

Hornby, A.S. 1989. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. A.P. Cowie (ed.), Fourth Edition. Oxford: Oxford University Press.

Nakamura, Kennon H. & Weed, Matthew C. 2009. *U.S. Public Diplomacy: Background and Current Issues*. CRS Report to Congress (December 18).

Nye, Joseph S. Jr. 2010. *British Council parliamentary Lecture: Soft Power and Public Diplomacy in the 21st Century*. Lecture delivered at the British Council (20 January).

Nye, Joseph S. Nye Jr. 2004. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

The American Heritage Dictionary. 1994. Third Edition. New York: Dell Publishing.

บทความในหนังสือ

“Executive Summary.” 2009. In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 11-23, Samuel Neaman Institute Document, March.

Davidson, Roei. 2009. “Empirical Studies in Denmark and India: Data Analysis Report,” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 93-122, Samuel Neaman Institute Document, March.

First, Anat & Maoz, Naama. 2009. “Data Bank,” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 136-150, Samuel Neaman Institute Document, March.

Fisher, Ali. 2006. “Public Diplomacy in the United Kingdom.” In Javier Noya, ed. *The Present and Future of Public Diplomacy: A European Perspective*, The 2006 Madrid Conference on Public Diplomacy, held by Elcano Royal Institute for International and Strategic Studies.

Liran-Alper, Dalia. 2009. “Life in Israel: Beyond the Conflict.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 70-77, Samuel Neaman Institute Document, March.

Liron, Nadav. 2009. “Introductory Remarks.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 8-9, Samuel Neaman Institute Document, March.

Mandelzis, Lea. 2009. “Public Diplomacy – Frameworks, Strategies, and Methods.” In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 123-135, Samuel Neaman Institute Document, March.

Melissen, Jan. 2005. “The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice.” In Jan Melissen, ed. *The new Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, 3-28, Hampshire: Palgrave Macmillan.

Melissen, Jan. 2006. "Public Diplomacy Between Theory and Practice.", 1-6, Lecture delivered at the First Madrid Conference on Public Diplomacy at the Spanish Ministry of Foreign Affairs' Diplomatic School, organized by the Elcano Royal Institute (10 October).

Naor, Arye. 2009. "Israel in the Third Millennium: Basic Issues in Public Diplomacy (PD)." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 39-69, Samuel Neaman Institute Document, March.

Shinar, Dov. 2009. "Empirical Studies in Denmark and India: "Insight Search"." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 93-122, Samuel Neaman Institute Document, March.

Shinar, Dov. 2009. "Lessons and Conclusions." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 151-168, Samuel Neaman Institute Document, March).

Shir-On, Aviv. 2009. "Introductory Remarks." In *A Study on Israeli Public Diplomacy (PD)*, 10, Samuel Neaman Institute Document, March.

บทความในวารสาร

Gilboa, Eytan. 2006. "Public Diplomacy: The Missing Component in Israel's Foreign Policy." *Israel Affairs* 12, 4:715-747.

Lord, Kristin M. 2010. "Public Engagement 101: What Strategic Communication Is, Isn't, and Should Be." *Joint Force Quarterly* 56, 6: 6-9.

McClellan, Michael. 2009. "A Holistic Approach." *Foreign Service Journal* 86, 10: 35-41.

Rugh, William A. 2009. "PD Practitioners: Still Second-Class Citizens." *Foreign Service Journal* 86, 10:29-34.

บทความในหนังสือพิมพ์

Barak, Jeff. 2009. "Reality check: Brand Israel." *Jerusalem Post* (5 April). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Opinion/Columnists/Article.aspx?id=138291>

Barak, Mitchell. 2009. "Hasbara lessons I learned from Al Jazeera." *Jerusalem Post* (10 January). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=128669>

Beck, Jonathan. 2009. "Latest hasbara weapon: Army of Bloggers." *Jerusalem Post* (18 January). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=129876>

Freund, Michael. 2010. "Time for a hasbara Birthrights." *Jerusalem Post* (9 April 2010). Also Online Available: <http://www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1262339413278&pagename=JPost%2FJPArticle%2FShowFull>

Goodman, Hirsh. 2009. "Analysis: This time, Israel got the public diplomacy right." *Jerusalem Post* (22 January). Also Online Available: <http://www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1233304700813&pagename=JPArticle%2FShowFull>

Goodman, Hirsh. 2009. "Analysis: The effective public diplomacy ended with Operation Cast Lead." *Jerusalem Post* (5 February). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=131919>

Gur, Haviv Rettig. 2010. "Public Diplomacy: At war without an army." *Jerusalem Post* (4 June). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Features/FrontLines/Article.aspx?id=177466>

Katz, Yaakov. 2010. "We had no choice." *Jerusalem Post* (4 June). Also Online Available:

<http://www.jpost.com/Israel/Article.aspx?id=177445>

Keinon, Herb. 2008. "Israel launches well-coordinated PR blitz to garner support for Gaza action."

Jerusalem Post (28 December). Also Online Available: [http://www.jpost.com/servlet/](http://www.jpost.com/servlet/Sattellite?cid=1230111722528&pagename=JPost%2FJPArticle%2FPrinter)

[Sattellite?cid=1230111722528&pagename=JPost%2FJPArticle%2FPrinter](http://www.jpost.com/servlet/Sattellite?cid=1230111722528&pagename=JPost%2FJPArticle%2FPrinter)

Kogan, Alex. 2007. "US Expert Says Israeli Hasbara Needs Work." *Jerusalem Post* (8 December).

Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=71783>

Krieger, Hilary Liela. 2005. "Learning to state the case." *Jerusalem Post* (14 October 2005).

Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=2027>

Mizroch, Amir. 2007. "Israeli hasbara to say it in Persian." *Jerusalem Post* (8 July).

Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=67738>

Saranga, David. 2009. "The Use of New Media in Public Diplomacy." *Jerusalem Post* (6 March).

Also Online Available: <http://www.onejerusalem.org/2009/06/the-use-of-new-media-in-public.php>

Shai, Nachman. 2008. "Bye-bye, "Hasbara." Say hello to "public diplomacy." *Jerusalem Post*

(5 March). Also Online Available: <http://www.jpost.com/Home/Article.aspx?id=94114>

"Gov't mulling international Israeli news channel, Edelstein tells." *Jerusalem Post* (8 June 2010).

Also Online Available: <http://www.jpost.com/Israel/Article.aspx?id=177783>

Armstrong, Matt. 2009. "Public Diplomacy is not Public Relations." [Online]. Available:
<http://www.MountainRunner.us>

Baker, Luke. "Israel gains in media blitz, but for how long ?." [Online]. Available:
<http://www.reuters.com/assets/print?aid=USLC412736>

Blum, Brian. "Israel's top ten must-have gadgets." [Online]. Available:
<http://www.israel21c.org/technology/israels-top-ten-must-have-gadgets>

Bronner, Ethan. "After Gaza, Israel Grapples With Crisis of Isolation." [Online]. Available:
<http://www.nytimes.com/2009/03/19/world/middleeast/19israel.html>

Brown, John. "Public Diplomacy and Propaganda: Their Differences." [Online]. Available:
<http://knol.google.com/k/public-diplomacy-and-propaganda-their-differences#>

Ephron, Dan. "Chosen Words." [Online]. Available: <http://www.newsweek.com/2009/07/09/chosen-words.html>

Fry, Maddy. "Israel admits to using white phosphorous in Gaza." [Online]. Available:
<http://www.opendemocracy.net/print/50116>

Gissin, Raanan. 2006. "The Critical Importance of Israeli Public Diplomacy in the War Against the Iran-Hizballah Axis of Terror." [Online]. Available at <http://www.jepa.org/brief/brief006-9.htm>

Holtzman, Michael. "Privatize Public Diplomacy." [Online]. Available: <http://www.allied-media.com/Arab-American/pub-diplomacy.htm>

Kace, Martin. 2010. "Brand Israel should integrate conflict and adversity, says advisor." [Online].

Available: <http://nation-branding.info/2010/02/24/brand-israel/>

Lillywhite, John. "Cultural & Public Diplomacy in America, India, China, and Britain." [Online].

Available: <http://www.culturaldiplomacy.org/culturaldiplomacynews/index.php?aid=440>

Meir, Gideon. "What "Hasbara" Is Really All About," [Online]. Available:

<http://www.mfa.gov.il/MFA/About+the+Ministry/Structure+and+departments/What+Hasbara+Is+Really+All+About+-+May+2005.htm>

Nye, Joseph S. Jr. "Soft Power: The Means to Success in World Politics." Lecture for Books for Breakfast Program. [Online]. Available:

http://www.cceia.org/resources/transcripts/4466.html/pf_printable?

Rugh, William A. 2008. *Enabling Public Diplomacy Field Officers to Do Their Jobs*.

(December 20). [Online]. Available:

<http://www.publicdiplomacycouncil.org/.../rugh.enablingpdfjobs.pdf>

Taylor, Philip M. "Powerpoint Presentation on Propaganda, Public Diplomacy & Psychological Operations: What is Public Diplomacy ?." [Online]. Available:

<http://ics.leeds.ac.uk/papers/vp01.cfm?outfit=pmt&requesttimeout=500&folder=25&paper=2726>

Wanatabe, Yasushi. "Revisiting Soft Power." [Online]. Available:

<http://www.cgp.org/popups/articleswindow.php?articleid=342&print=print>

"A country with bad reputation." [Online]. Available: [http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-](http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3331279,00.html#n)

[3331279,00.html#n](http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3331279,00.html#n)

“A New Dawn for Israel Public Diplomacy.” [Online]. Available:

<http://sderotmedia.org.il/bin/printerfriendly/pf.cgi>

“Blogs, YouTube: the new battleground of Gaza conflict.” [Online]. Available:

<http://www.csmonitor.com/layout/set/print/content/view/print/241046>

“Gaza War.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Gaza_War

“Hasbara.” [Online]. Available: <http://www.sourcewatch.org/index.php?title=hasbara>

“Interview with Meir Shlomo; Strategic Advisor for the Public Diplomacy Division at the Foreign Affairs Ministry of Israel and Ilan Sztulman; Deputy Director of Public Affairs in the Ministry of Foreign Affairs of Israel.” [Online]. Available:

<http://www.culturaldiplomacy.org/culturaldiplomacynews/index.php?Interview-with-M..cy-division-at-the-Foreign-Affairs-Ministry-of-Israel-and-Illan-Sztulman-Deputy-Di>

“Israel admits it has an image problem.” (March 16, 2010). [Online]. Available:

<http://www.thenational.ae/apps/pbcs.dll/article?AID=/20100316/FOREIGN/703159860/11>

“Israel admits to an image crisis.” (4 July 2009). [Online]. Available:

<http://www.theage.com.au/action/printArticle?id=616683>

“Israeli diplomat speaks on campus.” [Online]. Available: <http://www.highlandernews.org>

“Israel eases Gaza embargo to allow snack food in.” [Online]. Available:

<http://www.reuters.com/assets/print?aid=USTRE65820E20100610>

“Israeli Government Uses Twitter.” [Online]. Available:

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=99053041>

“Israeli Humanitarian Relief: MASHAV-Israel’s Agency for International Development Cooperation.” [Online]. Available: <http://www.mfa.gov.il/MFA/Mashav+%E2%80%93+International+Development/Activities/Israeli+Humanitarian+Relief-MASHAV+-+the+Israel+F.htm>

“Israel – Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://publicdiplomacy.wikia.com/wiki/Israel>

“Israelis recruited to PR Corps.” [Online]. Available: <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3850693,00.html>

“Learning From Lebanon, Israel Sets Up Press Operation.” [Online]. Available: <http://www.forward.com/articles/14851/>

“Lieberman Privatizing Hasbara.” [Online]. Available: http://www.richardsilverstein.com/tikun_olam/tag/public-diplomacy-israel/

“List of Nobel laureates by country.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Nobel_laureates_by_country

“Nation Branding.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Nation_branding

“Public Affairs.” [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Public_affairs

“Public Diplomacy.” [Online]. Available: <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/p/Public~20diplomacy>

“Public Diplomacy (Israel).” [Online]. Available:

[http://en.wikipedia.org/wiki/Public_diplomacy_\(Israel\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Public_diplomacy_(Israel))

“Public Diplomacy and Diaspora Affairs Ministry opens Contact Center for Diaspora.” [Online].

Available: <http://www.trcb.com/news/israel/general/public-diplomacy-and-diaspora-affairs-ministry-opens-contact-28221.htm>

“Reactions to the Gaza flotilla raid.” [Online]. Available:

http://en.wikipedia.org/wiki/International_reactions_to_the_Gaza_flotilla_clash

“Special spin body gets media on message, says Israel.” [Online]. Available:

<http://www.guardian.co.uk/world/2009/jan/02/israel-palestine-pr-spin/print>

“The Gaza flotilla and the maritime blockade of Gaza – Legal background.” [Online]. Available:

http://www.mfa.gov.il/The_Gaza_flotilla_and_the_maritime_blockade_of_Gaza_-_Legal_background_31-May-2010.htm;

“The Origin of the Palestine-Israel Conflict.” [Online]. Available:

<http://www.ifamericansknew.org/history/origin.html>

“Timeline of Historical Highlights.” *Israel at Sixty: From Modest Beginnings to a Vibrant State*

1948-2008. [Online]. Available:

http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+Publications/Printed+material/Israel_60_Beginnings_to_Vibrant_State_1948-2008.htm

“United Nations Fact Finding Mission on the Gaza Conflict.” [Online]. Available:

http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations_Fact_Finding_Mission_on_the_Gaza_Conflict

“What is Public Diplomacy ?.” [Online]. Available: <http://www.publicdiplomacy.org/1.htm>

http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp1_02.pdf

http://www.eastwestcoms.com/global_annual_2008.htm

http://www.eastwestcoms.com/global_annual_2009.htm

<http://www.eastwestcoms.com/global.htm>

http://www.fco.gov.uk/Files/kfile/PDStrategyBoard_TORRef.pdf

<http://www.intkolisrael.com/>

<http://www.ittn.org.il/success.php>

<http://www.ittn.org.il/technology.php>

<http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/C901DB9C-83EE-4937-8CAD-78D15B92A55B.htm>

<http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/A5C83B1B-9217-4BED-B67C-483C9278B621.htm>

<http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/FDC2758D-8EF5-41DB-B52E->

[83FE627E1962.htm?guid={6E49D628-A45D-430C-A213-CC54FF6C21D}](http://www.investinisrael.gov.il/NR/exeres/FDC2758D-8EF5-41DB-B52E-83FE627E1962.htm?guid={6E49D628-A45D-430C-A213-CC54FF6C21D})

<http://mashav.mfa.gov.il/mfm/web/main/missionhome.asp?MissionID=16210&>

<http://www.mfa.gov.il/MFA/MFA+Publications/Printed+material/Israel+Information+Center+Catalogue+2003.htm>

<http://publicdiplomacy.wikia.com/wiki/Israel/>

<http://www.state.gov/r/adcompd/1995rep.html>

<http://uscpublicdiplomacy.org/>

<http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/students/resources/>

เอกสารอื่น ๆ

Note of Israeli Ministry of Public Diplomacy & Diaspora dated 1 June 2010 addressed to Friends
around the world.

ประวัติผู้เขียน

นายพรภพ อ่วมพิทยา

เกิด	21 ตุลาคม 2504 ที่กรุงเทพฯ
การศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ปี 2525) นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ปี 2533) Master of Laws, University of Houston (University Park), U.S.A. (1993)
ประวัติการทำงาน	เจ้าหน้าที่การทูต 3 กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ (ปี 2527) เจ้าหน้าที่การทูต 4-5 กองหนังสือเดินทาง สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ (ปี 2530-2532) เจ้าหน้าที่การทูต 6 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา (ปี 2538) เจ้าหน้าที่การทูต 7 ฝ่ายปฏิรูประบบราชการในต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ (ปี 2544) เจ้าหน้าที่การทูต 8 ว. กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ (ปี 2548)

ผู้อำนวยการกองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

(ปี 2549)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ

(นักการทูต ระดับชำนาญการพิเศษ) (ปี 2550)